TYLKO 9,90 ZŁOTYCH (w tym 8% VAT) Z PŁYTĄ DVD

Komputer Świat

Twój Niezbędnik

NR 4|2018 (99) | SIERPIEŃ – WRZESIEŃ 2018 | WWW.KOMPUTERSWIAT.PL

NA DVD NAJLEPSZE PROGRAMY PRZYDATNE W KAŻDYM KOMPUTERZE

Nie masz napędu DVD? W KŚ+ wirtualna płyta gratis!

SAM ZOPTYMALIZUJ SWÓJ WINDOWS

komplet najważniejszych narzędzi systemowych

NIE DAJ SIĘ SZPIEGOWAĆ

Na DVD zestaw bezpiecznych programów do internetu, VPN, szyfrowania danych i rozmów

3 NAJLEPSZE DARMOWE PAKIETY BIUROWE

Poznaj najnowsze legalne zamienniki Worda, Excela i PowerPointa zgodne z Microsoft Office

W NUMERZE RÓWNIEŻ NAJLEPSZE:

KONWERTERY MULTIMEDIALNE

Zobacz, jak przygotować pliki audio i wideo dla swoich urządzeń

ODTWARZACZE FILMÓW

Oglądaj wygodnie filmy DVD, Full HD i 4K z lektorem lub napisami

KOMPRESORY PLIKÓW

Poznaj najwydajniejsze programy do pakowania i rozpakowywania plików

10 NAJLEPSZYCH GIER MOBILNYCH

WYBÓR REDAKCJI

Wyścigi, zręcznościówki i strategie na Androida i iPhone'a

PEŁNE WERSJE O WARTOŚCI 1034 ZŁ

Smart Defrag 6 PRO
Optymalizuje i przyspiesza dyski

CyberLink PowerDirector 15 LE
Profesjonalny edytor filmów

CyberLink PhotoDirector 8 DE
Edytor zdjęć dla zaawansowanych

CyberLink ColorDirector 5 LE
Profesjonalna korekcja kolorów w filmach

CyberLink AudioDirector 7 LE
Narzędzie do edycji dźwięku

AntiBrowserSpy 2018
Wyłącza funkcje szpiegujące w przeglądarkach WWW

Testy na Prawo Jazdy 2018
Oficjalne testy na kat. A, B, C, D, T

ISSN 1895-8605 NR INDEKSU 357 669

PRENUMERATA

3 opcje do wyboru!

UWAGA! LICZBA ZESTAWÓW OGRANICZONA, OFERTY DOTYCZĄ PROGRAMÓW W WERSJI CYFROWEJ

KOMPUTER ŚWIAT TWÓJ NIEZBĘDNIK

1 ROCZNA PRENUMERATA

JEDNO WYDANIE ZA DARMO!

TYLKO 49 ZŁOTYCH

6 WYDAŃ Z DVD
KOMPUTER ŚWIAT TWÓJ NIEZBĘDNIK

- **Na DVD** pakiety najlepszych aplikacji do konkretnych zastosowań
- **Pełne wersje programów** w każdym numerze
- Praktyczne porady do programów na DVD
- **E-wydanie zawsze gratis**
- Atrakcyjne bonusy tylko dla Czytelników
- **Usługa KŚ+**: nowatorski i wygodny dostęp do artykułów i programów z dowolnego komputera

2 ROCZNA E-PRENUMERATA

JEDNO WYDANIE ZA DARMO!
AKTYWACJA E-WYDAŃ W DNIU PREMIERY
BEZ CZEKANIA NA PRZESYŁKĘ!

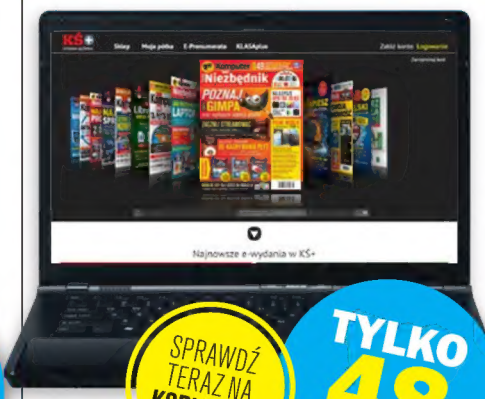

SPRAWDŹ TERAZ NA KSPLUS.PL

TYLKO 48 ZŁOTYCH

6 E-WYDAŃ
KOMPUTER ŚWIAT TWÓJ NIEZBĘDNIK

- **E-wydania dostępne już w dniu premiery** – co drugi miesiąc w KŚ+ (na stronie ksplus.pl) otrzymujesz najnowsze e-wydanie
- **Zawsze i wszędzie** – z e-wydań, programów i bonusów możesz korzystać na każdym komputerze i tablecie z dostępem do internetu
- **Programy, ISO płyty i bonusy** – wraz z dostępem do e-wydań otrzymujesz dostęp do wszystkich bonusów, programów i zawartości płyty, tak jak Czytelnicy papierowego wydania

3 Z PROGRAMEM O WARTOŚCI 157 ZŁ

LICENCJA NA 1 ROK, NA 1 KOMPUTER I NA 1 SMARTFON Z SYSTEMEM ANDROID

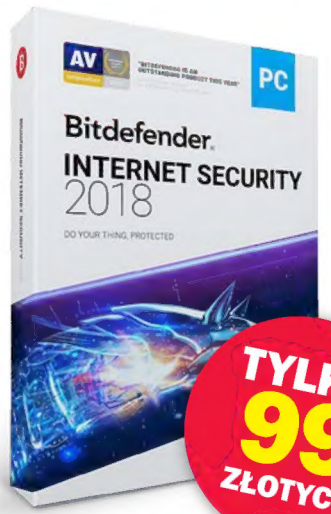

TYLKO 99 ZŁOTYCH

6 WYDAŃ Z DVD
KOMPUTER ŚWIAT TWÓJ NIEZBĘDNIK
+ BITDEFENDER INTERNET SECURITY

- Najlepsza ochrona systemu Windows i urządzenia z systemem Android
- Ochrona kamery internetowej
- Wielowarstwowa ochrona zabezpieczająca pliki
- Odzyskaj smartfon w przypadku jego utraty

OFERTA DOSTĘPNA TYLKO NA WWW.LITERIA.PL

1. Ofertę zamów na literia.pl
2. Pobierz plik instalacyjny programu na komputer: **Bitdefender Internet Security** ze strony **http://tiny.pl/g4mgm**
   Pobierz aplikację na smartfon: **Bitdefender Mobile Security dla Androida** ze strony **http://tiny.pl/g4mgg**
3. Zainstaluj na swoim urządzeniu
4. Wpisz klucze rejestracyjne otrzymane drogą elektroniczną

ZAMÓW PRENUMERATĘ JUŻ DZIŚ

INTERNET: kup na:
literia.pl/czasopisma/dwumiesieczniki/twoj-niezbednik
E-MAIL: napisz na adres **prenumerata.axel@qg.com**
TELEFON: zadzwoń pod **22 349 90 71** lub **801 000 869**

OFERTY WAŻNE NA TERENIE POLSKI

JAK OBSŁUGIWAĆ MENU PŁYTY

Płyta DVD w tym Niezbędniku zawiera 7 pełnych wersji komercyjnych programów oraz 6 superpakietów przydatnych aplikacji i Linuxa MX

TEMATYCZNE DZIAŁY
kategorie programów ułatwiają poruszanie się wśród aplikacji i wyszukiwanie programów do interesujących nas zastosowań

INFORMACJE
wersja językowa programu, licencja, rozmiar, obsługiwane systemy i strona domowa

ZAINSTALUJ
z tego miejsca rozpoczynamy instalowanie lub kopiowanie programu z płyty

WYGLĄD PROGRAMU
zobacz wygląd danej aplikacji w czasie jej działania

2w1 PŁYTA NIEZBĘDNIKA I MX LINUX 17.1 (W WERSJI LIVE CD)

Ta płyta Niezbędnika oprócz pełnych wersji i programów zawiera Linuxa MX 17.1 w wersji LiveCD. Aby uruchomić Linuxa, wkładamy DVD do napędu i restartujemy komputer. W trakcie uruchamiania naciskamy F8 lub F12. Zobaczymy wtedy One-Time Boot Menu, w którym powinniśmy wybrać napęd CD/DVD do startu komputera. Jeśli nasza płyta główna nie wspiera Boot Menu, musimy wejść w ustawienia BIOS / UEFI – najczęściej przy starcie komputera trzeba nacisnąć jeden z klawiszy: F1, F2, F10, delete lub esc, a następnie wskazać jako napęd startowy CD/DVD.

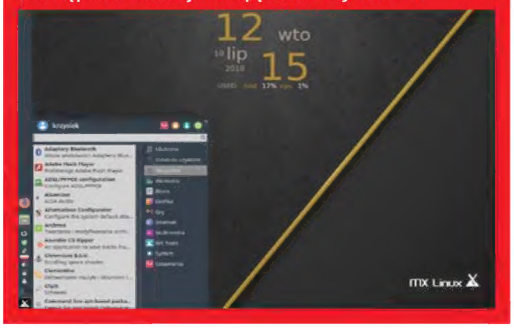

Zawartość płyty została sprawdzona za pomocą programów antywirusowych ESET NOD32 i Microsoft Security Essentials

JAK POBRAĆ E-WYDANIE ORAZ PLIK ISO Z OBRAZEM PŁYTY DVD

W serwisie KŚ+ znajdziemy e-wydanie magazynu, zarówno do pobrania na dysk w formacie PDF, jak i do czytania w oknie przeglądarki, oraz obraz płyty DVD dodanej do wydania, który można zamontować w wirtualnym napędzie i korzystać z niego jak ze zwykłej płyty.

1 Otwieramy w przeglądarce stronę o adresie **www.ksplus.pl**. Logujemy się, klikając na **Logowanie**. Jeżeli nie mamy konta, klikamy na **Załóż konto**, aby się zarejestrować.

2 Po zalogowaniu się rejestrujemy unikalny kod nadrukowany na płycie dołączonej do tego wydania magazynu. Wystarczy kliknąć na **Zarejestruj kod** i przepisać go.

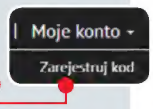

3 Mamy już dostęp do e-wydania – aby je zobaczyć, wystarczy wejść na zakładkę **Moja półka** i kliknąć na okładkę cyfrowej wersji magazynu.

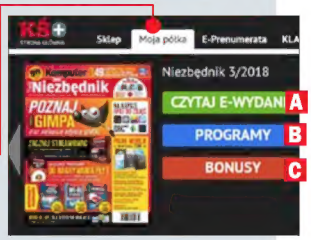

4 Aby przejrzeć e-wydanie lub pobrać PDF, klikamy na **Czytaj e-wydanie** A. PDF pobierzemy, klikając na . A jeśli chcemy pobrać obraz ISO płyty dodanej do wydania czy dodatkowe aplikacje, klikamy na **Programy** B. Kody do bonusów znajdziemy, klikając na **Bonusy** C.

KOLEJNY NUMER Komputer Świat Niezbędnik 5/2018 W SPRZEDAŻY OD 10 PAŹDZIERNIKA 2018 ROKU

OD REDAKCJI

Bardzo praktycznie

Większość programów z pakietu Najważniejsze narzędzia systemowe ma w naszej redakcji wiernych fanów. Gdy tylko mamy do rozwiązania jakiś problem, w ciemno sięgamy właśnie po nie. Zebraliśmy tych naszych ulubieńców w pierwszym dziale Niezbędnika. Nie ma innej opcji – te programy na pewno wszystkim się przydadzą, i to nie jeden raz. A inne mocne strony tego numeru? To zestaw programów dla tych, którzy nie lubią być szpiegowani, oraz przeglądy najlepszych konwerterów, odtwarzaczy, kompresorów. Bardzo mocną stroną są też pełne wersje – zestaw czterech markowych programów CyberLinka do edycji multimediów, AntiBrowserSpy i najnowsze oficjalne testy na prawo jazdy. Publikujemy także pełną wersję najlepszego programu do optymalizacji dysków – Smart Defrag PRO, biorąc pod uwagę ostatni raport firmy Avast na temat współczesnych komputerów (DVD-KOD: **24183***). Okazuje się, że tylko 14 procent z przebadanych 155 milionów pecetów ma szybki dysk SSD. Większość komputerów nadal jest wyposażona w klasyczne HDD, które są najwolniejszym ogniwem peceta. Zapraszamy!

AGNIESZKA AL-JAWAHIRI
REDAKTOR WYDANIA

MARIUSZ MICHALSKI
SZEF PROGRAMOWY NIEZBĘDNIKA

Co to jest DVD-KOD?

Aby na płycie Niezbędnika szybko odnaleźć wybrany program, podaną za słowem DVD-KOD liczbę należy wpisać w wyszukiwarkę w menu krążka i zatwierdzić, wciskając klawisz enter

Programy w KŚ+

Wszystkie programy z płyty i wiele dodatkowych dostępnych jest wraz z e-wydaniem tego Niezbędnika w KŚ+ – **www.ksplus.pl**

Tak oznaczamy wersje programów

PEŁNA WERSJA
Program komercyjny, przygotowany specjalnie dla Czytelników. Mogą go używać tylko posiadacze Twojego Niezbędnika

FREEWARE
Program darmowy, bez ograniczeń funkcji, którego można legalnie używać bez opłat

TRIAL/DEMO
Funkcjonalne wersje programów z określonym czasem testowania, zwykle 30 dni. Po tym okresie należy program kupić lub odinstalować

SHAREWARE
Program rozpowszechniany z ograniczeniami lub wymagający niewielkiej opłaty, aby uzyskać jego pełną funkcjonalność

PEŁNE KOMERCYJNE WERSJE	LICENCJA	DVD-KOD	STRONA
AntiBrowserSpy 2018	PEŁNA WERSJA	008	9
CyberLink AudioDirector 7 LE	PEŁNA WERSJA	019	8
CyberLink ColorDirector 5 LE	PEŁNA WERSJA	020	8
CyberLink PhotoDirector 8 DE	PEŁNA WERSJA	021	7
CyberLink PowerDirector 15 LE	PEŁNA WERSJA	022	6
Smart Defrag 6 PRO	PEŁNA WERSJA	063	5
Testy na Prawo Jazdy 2018	PEŁNA WERSJA	070	9

NAJWAŻNIEJSZE NARZĘDZIA SYSTEMOWE	LICENCJA	DVD-KOD	STRONA
AOMEI Partition Assistant 7.0	FREEWARE	009	11
AutoRuns 13.90	FREEWARE	011	12
CCleaner 5.45 Slim	FREEWARE	014	11
CPU-Z 1.85	FREEWARE	018	
Defraggler 2.22.995	FREEWARE	023	
Driver Booster 5.5.1	FREEWARE	024	14
IObit Uninstaller 7.5	FREEWARE	036	
Macrium Reflect Free 7.1	FREEWARE	042	
Process Explorer 16.21	FREEWARE	058	12
Rufus 3.1	FREEWARE	059	
Speccy 1.32	FREEWARE	067	13
TeamViewer 13.2	FREEWARE	068	
TestDisk & PhotoRec 7	FREEWARE	069	
VirtualBox 5.2.16	FREEWARE	079	14
WinCDEmu 4	FREEWARE	085	13
WinCDEmu 4 Portable	FREEWARE	086	13
WinDirStat 1.1.2.80	FREEWARE	087	

PAKIET ANTYSZPIEGOWSKI	LICENCJA	DVD-KOD	STRONA
AdwCleaner 7.2.2	FREEWARE	005	21
Ashampoo AntiSpy 1.1	FREEWARE	010	17
Chromium 70 (32-bit)	FREEWARE	015	
Chromium 70 (64-bit)	FREEWARE	016	
Comodo Dragon 65	FREEWARE	017	18
hide.me VPN 1.4.2	FREEWARE	035	19
KeePassX 2.0.3	FREEWARE	038	20
Malwarebytes 3.5.1	FREEWARE	043	21
O&O ShutUp10 1.6	FREEWARE	050	17
Signal 1.10.1	FREEWARE	061	20
Tor Browser 7.5.6	FREEWARE	072	
VeraCrypt 1.22	FREEWARE	073	19
VeraCrypt 1.22 Portable	FREEWARE	074	19

KOMPRESOWANIE PLIKÓW	LICENCJA	DVD-KOD	STRONA
7-Zip 18.05 (32-bit)	FREEWARE	002	23
7-Zip 18.05 (64-bit)	FREEWARE	003	23
Bandizip 6.14	FREEWARE	013	23
FreeArc 0.666	FREEWARE	029	22
Hamster Free Zip Archiver 4	FREEWARE	032	22
IZArc 4.3	FREEWARE	037	24
PeaZip 6.6 (32-bit)	FREEWARE	054	24
PeaZip 6.6 (64-bit)	FREEWARE	055	24
WinRAR 5.60 (32-bit)	SHAREWARE	088	25
WinRAR 5.60 (64-bit)	SHAREWARE	089	25

KONWERTERY MULTIMEDIALNE	LICENCJA	DVD-KOD	STRONA
FormatFactory 4.3	FREEWARE	028	27
HandBrake 1.1.1	FREEWARE	033	27
HandBrake 1.1.1 Portable	FREEWARE	034	27
MediaCoder 0.8.53 (32-bit)	FREEWARE	044	29
MediaCoder 0.8.53 (64-bit)	FREEWARE	045	29
VidCoder 3.15	FREEWARE	075	28
VidCoder 3.15 Portable	FREEWARE	076	28
Video to Video 2.9.6.10	FREEWARE	077	29
Video to Video 2.9.6.10 Portable	FREEWARE	078	29
XMedia Recode 3.4.3.6	FREEWARE	091	28

ODTWARZACZE FILMÓW	LICENCJA	DVD-KOD	STRONA
ALLPlayer 8.1	FREEWARE	007	31
MPC-HC 1.7.13 (32-bit)	FREEWARE	046	33
MPC-HC 1.7.13 (64-bit)	FREEWARE	047	33
MPC-HC 1.7.13 Portable	FREEWARE	048	33
PotPlayer 1.7 (32-bit)	FREEWARE	056	32
PotPlayer 1.7 (64-bit)	FREEWARE	057	32
SMPlayer 18.6 (32-bit)	FREEWARE	064	33
SMPlayer 18.6 (64-bit)	FREEWARE	065	33
SMPlayer 18.6 Portable	FREEWARE	066	33
VLC media player 3.0.3 (32-bit)	FREEWARE	081	31
VLC media player 3.0.3 (64-bit)	FREEWARE	083	31
VLC media player 3.0.3 Portable	FREEWARE	084	31

DARMOWE PAKIETY BIUROWE	LICENCJA	DVD-KOD	STRONA
Dokumenty Google	FREEWARE		37
LibreOffice 6.0.5 (32-bit)	FREEWARE	039	35
LibreOffice 6.0.5 (64-bit)	FREEWARE	040	35
LibreOffice 6.0.5 Portable	FREEWARE	041	35
Office Online	FREEWARE		37
OpenOffice 4.1.5	FREEWARE	051	36
OpenOffice 4.1.5 Portable	FREEWARE	052	36
WPS Office 2016 10.2	FREEWARE	090	36

GRY MOBILNE	LICENCJA	DVD-KOD	STRONA
Clash of Clans	FREEWARE		38
Clash Royale	FREEWARE		38
Hill Climb Racing 2	FREEWARE		39
LEGO Star Wars Microfighters	FREEWARE		39
Need for Speed No Limits	FREEWARE		38
Run Sackboy! Run!	FREEWARE		39
Sonic Dash 2: Sonic Boom	FREEWARE		38
Subway Surfers	FREEWARE		38
Super Mario Run	TRIAL		39
Toca Kitchen 2	FREEWARE		39

LINUX	LICENCJA	DVD-KOD	STRONA
MX Linux 17.1	FREEWARE	049	40
Rufus 3.1	FREEWARE	060	

NIEZBĘDNE	LICENCJA	DVD-KOD	STRONA
7-Zip 18.05 (32-bit)	FREEWARE	001	
7-Zip 18.05 (64-bit)	FREEWARE	004	
AIMP 4.51	FREEWARE	006	
Avast Free Antivirus 2018 18.5	FREEWARE	012	
Firefox 61 (32-bit)	FREEWARE	025	
Firefox 61 (64-bit)	FREEWARE	026	
foobar2000 1.4	FREEWARE	027	
Google Chrome 68 (32-bit)	FREEWARE	030	
Google Chrome 68 (64-bit)	FREEWARE	031	
Opera 54	FREEWARE	053	
Skype 8.25	FREEWARE	062	
Thunderbird 52.9.1	FREEWARE	071	
VLC media player 3.0.3 (32-bit)	FREEWARE	080	
VLC media player 3.0.3 (64-bit)	FREEWARE	082	

DODATKOWO W KŚ+

5 NAJLEPSZYCH DARMOWYCH PROGRAMÓW POCZTOWYCH	
eM Client 7.1	FREEWARE
Foxmail 7.2.9	FREEWARE
Mailbird 2.5.10	FREEWARE
Opera Mail 1.0	FREEWARE
Thunderbird 52.9.1	FREEWARE

5 NAJLEPSZYCH DARMOWYCH MENEDŻERÓW PLIKÓW	
Double Commander 0.8.3	FREEWARE
FreeCommander 2018	FREEWARE
Multi Commander 8.1	FREEWARE
Q-Dir 7.12	FREEWARE
Unreal Commander 3.57	FREEWARE

*WEB-KOD wpisujemy w pole wyszukiwarki na stronie www.komputerswiat.pl

ZA DARMO DLA CZYTELNIKÓW

7 PEŁNYCH WERSJI PROGRAMÓW

Oto SIEDEM PEŁNYCH WERSJI KOMERCYJNYCH PROGRAMÓW dla Czytelników Niezbędnika. Znajdziemy wśród nich narzędzia systemowe, program broniący przed szpiegami, pakiet aplikacji do edycji zdjęć i filmów oraz najnowsze Testy na prawo jazdy

KOMPLEKSOWO DBA O DYSKI

Pełna wersja jednego z najlepszych programów do **defragmentowania dysków twardych** (czyli optymalizowania plików w taki sposób, aby Windows miał do nich szybszy dostęp), z licencją na pół roku. Smart Defrag sprawdzi się również jako narzędzie do **defragmentacji gier i aplikacji**. Wersja PRO przyspiesza dostęp do plików, umożliwia dogłębną defragmentację dysków włącznie z plikami systemowymi przed uruchomieniem systemu w celu zwiększenia wydajności Windows, pozwala również na automatyczną defragmentację z ustawieniem, przy jakim stopniu fragmentacji plików ma być wykonana. Program pozwala ponadto sprawdzić stan zdrowia dysków. U góry okna widać trzy ważne zakładki: **A Defragmentacja dysków**, **B Defragmentacja obszaru rozruchu** i **C Optymalizacja gry** (usprawnia działanie gier).

Z przyczyn licencyjnych klucz do pełnej wersji programu jest dostępny w tym wydaniu Niezbędnika w KS+.

DEFRAGMENTACJA

1 Po uruchomieniu program rozpoznaje rodzaje dysków w komputerze. Klikamy na oznaczenie tego, na którym chcemy przeprowadzić porządki, i wybieramy odpowiednie polecenie. W wypadku dysku SSD klikamy na polecenie **Modyfikacja**. Jeśli wybierzemy dysk HDD, rozwijamy listę i wybieramy jedną z opcji: **Automatyczna defragmentacja** lub **Defragmentacja obszaru rozruchu**. Klikając na ikonę **D**, zapoznamy się z kondycją danego dysku. Zaznaczając pole **E**, wybieramy dysk do defragmentacji.

2 Klikając na strzałkę ●, rozwijamy listę, z której wybieramy jedno z poleceń ●.

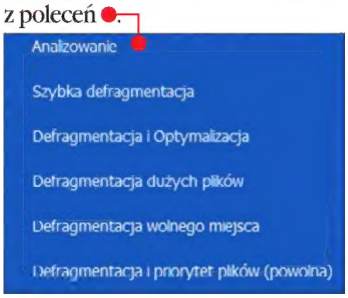

PEŁNA WERSJA NA PÓŁ ROKU O WARTOŚCI 55 zł

DEFRAGMENTUJE DYSKI I MONITORUJE ICH ZDROWIE

Smart Defrag 6 PRO

Licencja: **PEŁNA WERSJA** | DVD-KOD: **063** | Rejestracja: **TAK**
Język: **polski** | Internet: **www.iobit.com** | możliwa **do 30.09.2018**

- defragmentuje dyski HDD
- funkcja Modyfikacja do porządkowania SSD
- defragmentacja plików startowych
- optymalizacja gier i programów

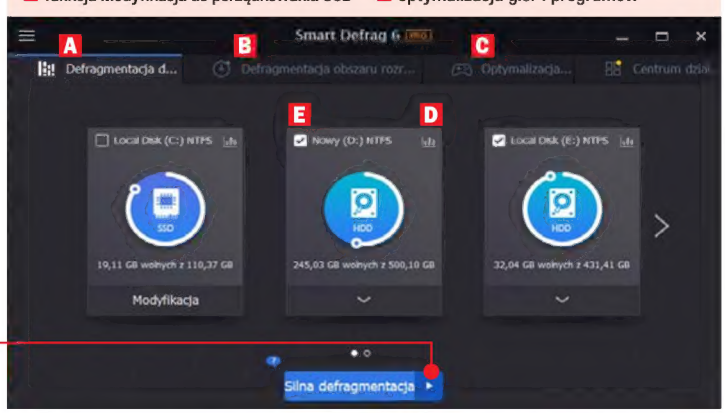

3 Program rozpoczyna porządki, pokazując postęp procesu **F**. Co oznaczają poszczególne kolory, dowiemy się, najeżdżając myszą na kwadraty u dołu okna **G**. Na koniec klikamy na **Zakończ**.

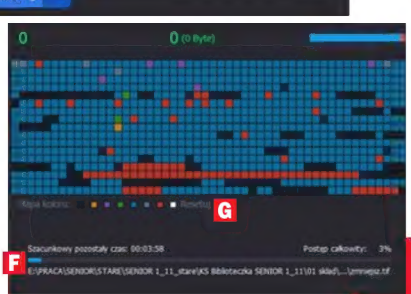

INTUICYJNY NIELINIOWY EDYTOR WIDEO

PEŁNA WERSJA O WARTOŚCI 183 zł

PROGRAM DO ZARZĄDZANIA I EDYCJI ZDJĘĆ

CyberLink PowerDirector 15 LE

Licencja: **PEŁNA WERSJA** | DVD-KOD: **022** | Rejestracja: **TAK** do 31.03.2019
Język: **angielski** | Internet: **www.cyberlink.com**

- rejestruje obraz z zewnętrznych urządzeń
- wspiera edycję wielościeżkową wideo
- ma spore możliwości manipulowania klipami wideo oraz zdjęciami (maks. w Full HD)

PowerDirector to najważniejszy program w pakiecie CyberLinka. Służy nieliniowej edycji wideo. Wykorzystamy w nim klipy wideo, obrazy i dźwięki. Możemy je edytować niezależnie w ColorDirectorze (strona 8), PhotoDirectorze (strona 7) i AudioDirectorze (strona 8).

PODSTAWY EDYCJI W POWERDIRECTORZE

Po uruchomieniu PowerDirectora określamy proporcje obrazu i wybieramy **FullFeature Editor**.

1 W module **Edit** wciskamy klawisz F3, by wyświetlić dostępne w edytorze media. Kolejne dodajemy, przeciągając je do okna **A**.

2 Przeciągamy obraz lub klip na ścieżkę wideo **B**. Kilka obiektów na ścieżce możemy połączyć, zbliżając jeden do drugiego tak, aż pomiędzy nimi pojawi się niebieska linia.

3 Podgląd edycji widoczny jest w oknie **C**. Dostępne są też przejścia (F8) oraz predefiniowane obiekty tekstowe (F7).

KLATKAŻ I AKCELERACJA

Istotne jest określenie liczby klatek na sekundę w naszym projekcie. Gdy nie jest zgodna z ustawieniami dodawanego wideo, mogą pojawić się przekłamania podczas edycji lub zapisu.

1 Klikamy na **D**, a na zakładce **General** z listy **Timeline** wybieramy liczbę klatek odpowiadającą dodawanym klipom wideo.

2 Na zakładkce **Hardware acceleration** aktywujemy obsługę OpenCL dla szybszego tworzenia podglądu, a na zakładce **Produce** wymusimy optymalizację kompresji dla procesorów z obsługą rozkazów SSE4. Klikamy na **OK**, by zamknąć ustawienia.

EDYCJA OBIEKTÓW

Każdy umieszczony na ścieżce filmowej obiekt lub klip wideo można edytować niezależnie.

1 Na ścieżce edycyjnej wybieramy obiekt do edycji i klikamy na niego dwukrotnie. Otworzy się okno **PiP Designer**.

2 Na zakładce **Properties** w sekcji **Object settings** w polach X oraz Y ● dostosujemy pozycję obiektu względem kadru całego filmu. Ustawienia **Scale** służą skalowaniu obiektu, suwakiem **Opacity** dobierzemy przezroczystość. Sekcja **Flip** aktywna po zaznaczeniu pola wyboru ● służy odbiciu obiektu w pionie lub w poziomie ●.

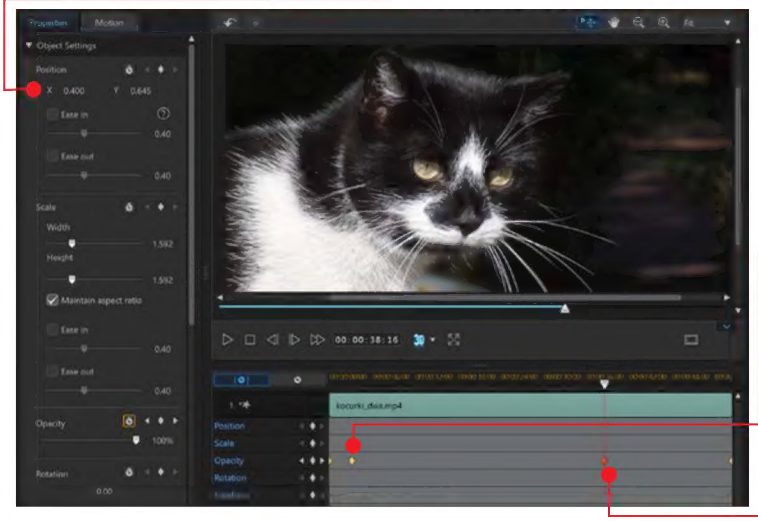

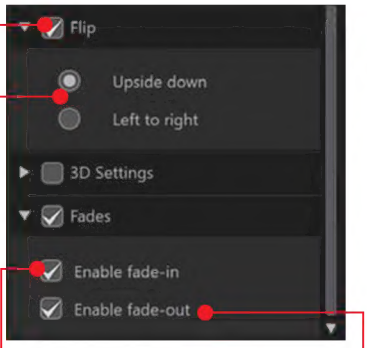

3 Sekcja **Fades** służy rozjaśnianiu i ściemnianiu obrazu. Zaznaczamy pole wyboru **Fades**, a następnie ●, by dodać rozjaśnienie na początku trwania obiektu, lub ●, by dodać ściemnienie na końcu.

4 Czas trwania efektów typu Fades zmienimy, przesuwając punkty ● lub ● dla edytowanego obiektu.

ZAPIS I PUBLIKACJA

Za pomocą CyberLink PowerDirectora zapiszemy pliki wideo 2D na dysku albo w serwisie wideo (wymagana autoryzacja konta użytkownika).

1 By publikować na YouTube, w module **Produce** na zakładce **Online** wybieramy **Youtube**. Wybieramy rozdzielczość ● zgodną z parametrami edytowanego filmu.

2 W polach **Title** (tytuł) i **Description** (opis) podajemy informacje o umieszczanym filmie (podobnie jak w serwisie YouTube).

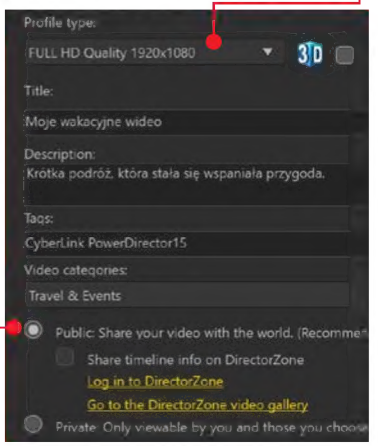

3 Pozostaje nam jeszcze określić, czy film będzie prywatny, czy publiczny ●. Klikamy na **Start** i postępujemy zgodnie z poleceniami w przeglądarce, by CyberLink mógł opublikować film. **kż**

MENEDŻER I EDYTOR

PEŁNA WERSJA O WARTOŚCI 220 zł

PROGRAM DO ZARZĄDZANIA I EDYCJI ZDJĘĆ

CyberLink PhotoDirector 8 DE

Licencja: **PEŁNA WERSJA** DVD-KOD: **021** Rejestracja: **TAK**
Język: **angielski** Internet: **www.cyberlink.com** do 31.03.2019

- ma przejrzysty interfejs
- obsługuje format RAW
- oferuje narzędzia retuszu
- umożliwia zarządzanie biblioteką zdjęć

PhotoDirector to program, który pozwala w łatwy sposób edytować zdjęcia oraz nimi zarządzać. Ma przy tym elegancki, przejrzysty interfejs podobny do tego, jaki oferuje Adobe Lightroom.
Oprogramowanie CyberLinka również pozwala na edycję zdjęć RAW i udostępnia liczne zaawansowane narzędzia do poprawy cyfrowych obrazów. Korektę kolorystyki, tonacji czy ostrości fotografii możemy przeprowadzać na zdjęciu nie tylko globalnie, ale i lokalnie – za pomocą pędzli czy gradientowej nakładki. Znajdziemy tutaj również narzędzie krzywe i opcje tworzenia obrazów podobnych do HDR.
Do naszej dyspozycji są także narzędzia retuszu osób, opcje usuwania niepotrzebnych obiektów czy funkcje przydatne do fotomontażu.

1 W module **Library** możemy między innymi tworzyć albumy czy kolekcje, oceniać, oznaczać fotografie tagami oraz oznaczać osoby na zdjęciach. Program wyświetla również zaszyte w zdjęciach metadane. Tutaj importujemy zdjęcia.

2 Moduł **Adjustment** zawiera opcje edycji kolorystyki, tonacji, ostrości czy usuwania szumu. Tutaj także znajdziemy narzędzia lokalnej edycji ●. Zakładka **Presets** ● zawiera gotowe ustawienia kolorystyczne.

3 Moduł **Edit** to przede wszystkim narzędzia do retuszu fotek. Mamy też przybory do usuwania i podmiany tła, a także do dodawania znaków wodnych do zdjęć.

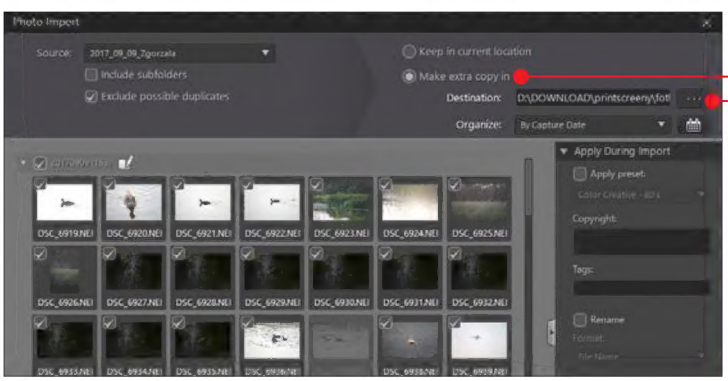

PhotoDirector oferuje również możliwość zapisania zdjęć z klatek filmu.

4 W module **Slideshow** znajdziemy opcje służące do tworzenia pokazów slajdów, a moduł **Print** oferuje ustawienia dotyczące drukowania.

POZNAJEMY OKNO PROGRAMU

Okno programu PhotoDirector jest podzielone na zakładki pod kątem różnych funkcjonalności: **Library** A, **Adjustment** B, **Edit** C, **Layers** D (niewspierane w tej wersji programu), **Slideshow** E, **Print** F.
Panele z opcjami i narzędziami znajdują się po lewej stronie okna (odmiennie niż w Adobe Lightroomie).
Pod podglądem fotografii znajdziemy miniatury wczytanych zdjęć oraz opcje wyświetlania, a także oznaczania fotek.

IMPORTUJEMY ZDJĘCIA

1 Aby zaimportować zdjęcia do programu PhotoDirector, z menu **File** wybieramy **Import**, a następnie **Photos...** lub **Folder...**. Wybieramy zdjęcia lub cały katalog zawierający fotki i klikamy na **Otwórz** lub na **Wybierz folder**.

2 Pojawia się okno z miniaturami zdjęć. Jeśli chcemy zapisać kopie zdjęć w wybranym miejscu, zaznaczamy ● i wskazujemy docelowy folder ●.

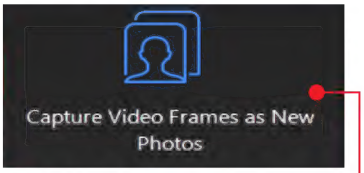

3 Podczas importu możemy od razu zarządzić zmianę nazw plików albo zaaplikowanie ustawienia kolorystycznego czy dodanie oznaczeń. Klikamy na **Import**.

ZAPISUJEMY KLATKĘ Z FILMU

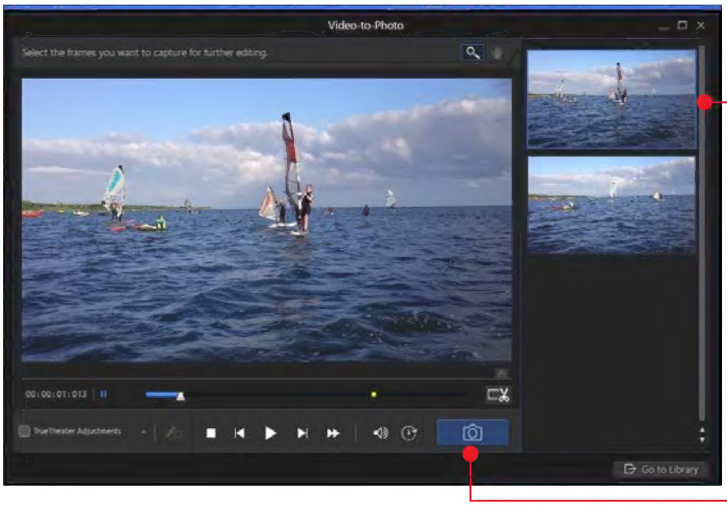

1 Klikamy na przycisk **Video-to-Photo**, następnie klikamy na ●.

2 W nowym oknie przewijamy film do odpowiedniego momentu. Aby wyciąć klatkę, klikamy na przycisk ●. W ten sposób możemy wyciąć kolejne klatki ●. Na koniec klikamy na **Go to Library**.

3 Pojawia sie okno importu obrazu. Dobieramy odpowiednie ustawienia zapisu i klikamy na **Import**. Obrazy zostaną wczytane do okna programu i mogą być poddane dalszej obróbce. **aż**

KOLORY W FILMACH

KOREKCJA KOLORÓW W FILMACH
CyberLink ColorDirector 5 LE

Licencja: **PEŁNA WERSJA** DVD-KOD: **020** Rejestracja: **TAK**
Język: **angielski** Internet: **www.cyberlink.com** do 31.03.2019

- niezależna korekta ekspozycji jasnych i ciemnych partii obrazu
- narzędzie uzupełniające dla PowerDirectora
- funkcje selekcji motywów i filtr gradientowy

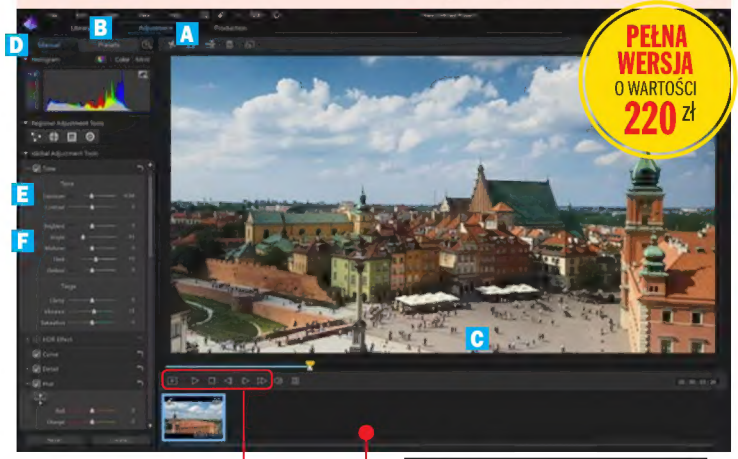

PEŁNA WERSJA O WARTOŚCI 220 zł

Na odbiór obrazu filmowego duży wpływ wywiera nie tylko poprawny montaż, ale również dobrana odpowiednio kolorystyka. Proces nakładania barw i modyfikowania ekspozycji obrazu filmowego to **color grading**. Właśnie do tego celu można wykorzystać pełną wersję programu **CyberLink ColorDirector 5 LE**.

MODYFIKUJEMY OBRAZ

1 W oknie programu wciskamy ctrl+O, by dodać wideo. Następnie przeciągamy miniaturę dodanego pliku na pole ●.

2 Klikamy na **Adjustments** A u góry okna. Predefiniowane ustawienia umieszczono na zakładce **Presets** B. Klikamy na przykład na **Dreamy**, by uzyskać efekt bajkowego obrazu. Podgląd widać w oknie C. Przyciskami ● odtworzymy film.

3 Własne modyfikacje aplikujemy na zakładce **Manual** D. Suwakami wybieramy pożądane zmiany. Ekspozycję całej sceny zmieniamy za pomocą E, a poszczególne tony – F.

4 Kolory dostosujemy w sekcjach **Hue** (odcień), **Saturation** ● (nasycenie) i **Lightness** (jasność). Możemy manipulować ośmioma podstawowymi barwami.

5 Przechodzimy do modułu **Production**, by zapisać zmodyfikowane wideo. W polu **Output folder** podajemy lokalizację i nazwę pliku wynikowego. Klikamy na ● i wybieramy na przykład **.MKV** (pojemnik Matroska) jako format zapisu. Z listy **Profile name/quality** wybieramy rozdzielczość i klatkaż pliku wynikowego. Klikamy na **Start**. **UWAGA!** Opcje klatkażu dostosujemy tak jak w PowerDirectorze. **kż**

EDYCJA DŹWIĘKU

PROGRAM DO EDYCJI, MIKSOWANIA I MASTERINGU PLIKÓW AUDIO
CyberLink AudioDirector 7 LE

Licencja: **PEŁNA WERSJA** DVD-KOD: **019** Rejestracja: **TAK**
Język: **angielski** Internet: **www.cyberlink.com** do 31.03.2019

- naprawianie ścieżek dźwiękowych
- precyzyjna synchronizacja dźwięku i wideo
- narzędzie uzupełniające dla PowerDirectora
- obsługa kodeków bezstratnych

PEŁNA WERSJA O WARTOŚCI 220 zł

Aplikacja do wielościeżkowej obróbki dźwięku wielokanałowego. Zawiera funkcje do korekty głośności, odszumiania i balansu zapisu, przycinania ścieżek i ich miksowania oraz konwersji na dźwięk wielokanałowy. AudioDirector w wersji dołączonej do Niezbędnika pracuje jako aplikacja całkowicie niezależna. Edytowane w AudioDirectorze klipy dźwiękowe można potem wykorzystać w edytorze wideo PowerDirector (strona 6).

EDYCJA ŚCIEŻEK AUDIO

1 Dodajemy pliki audio do programu, przeciągając je w panelu **Edit** do okna A. Klikamy na wybrany plik, by go edytować.

2 Głośność w różnych momentach utworu zmieniamy, dodając punkty kontrolne na wykresie ●. Klikamy na żółtą linię w wybranym momencie utworu i przeciągamy ją w górę (głośniej) lub w dół (ciszej). Podobnie postępujemy w przypadku balansu (linia zielona). By zresetować zmiany, klikamy na B. Aby wyciąć fragment dźwięku, klikamy na C, a potem przeciągamy kursor tak, by dokonać zaznaczenia. W panelu **Adjustment** rozwijamy listę **Adjust Audio** i **Trim Audio**. Żeby usunąć fragment utworu, zaznaczamy pole przy **Remove selected part** i klikamy na przycisk **Apply**.

3 By zapisać nagranie, klikamy na **File**, **Produce** i **Produce audio**. **kż**

Miksowanie

Na panelu **Mix** zmiksujemy utwory z uwzględnieniem zmian dokonanych na plikach w panelu **Edit**. Przeciągamy je na poszczególne ścieżki, a potem przesuwamy na ścieżkach ●, by zsynchronizować dźwięki. Operacje na ścieżkach zapamiętywane są tylko w miksowanej kompozycji.

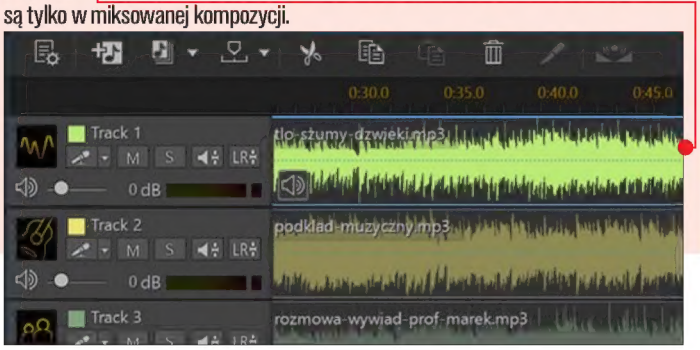

OCHRONA PRZED SZPIEGAMI

PEŁNA WERSJA O WARTOŚCI 128 zł

PAKIET PROGRAMÓW ANTYSZPIEGOWSKICH OD STRONY 16

BLOKUJE SZPIEGOWANIE PRZEZ PRZEGLĄDARKI

AntiBrowserSpy 2018

Licencja: **PEŁNA WERSJA** DVD-KOD: **008** Rejestracja: **TAK**
Język: **angielski** Internet: **www.abelssoft.de**

- zapobiega szpiegowaniu przez przeglądarki
- usuwa ślady internetowe
- tworzy kopie zapasowe ustawień przeglądarek

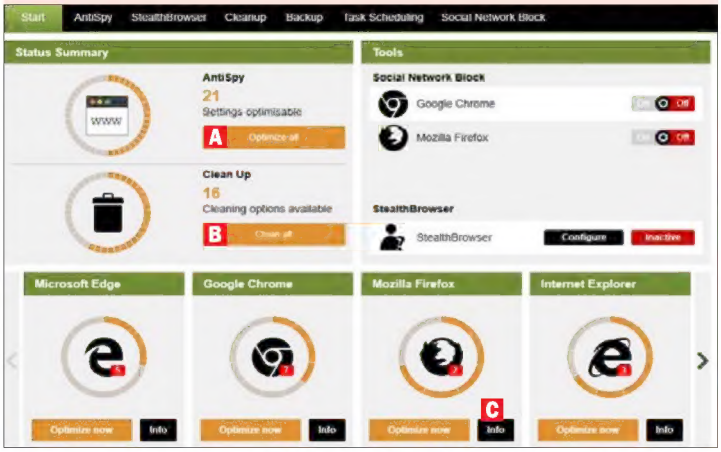

Pełna wersja programu do blokowania funkcji szpiegujących użytkowników wbudowanych w przeglądarki internetowe. Za pomocą AntiBrowserSpy można wygodnie zarządzać ustawieniami prywatności i bezpieczeństwa w przeglądarkach zainstalowanych w komputerze. Program obsługuje Google Chrome, Firefoxa, Operę, Edge i Internet Explorera. AntiBrowserSpy wyłącza domyślne funkcje wysyłające do producentów przeglądarek adresy odwiedzanych stron, ID przeglądarki, raporty o awariach i wiele innych informacji. Program umożliwia również szybkie usuwanie z komputera wszelkich śladów internetowej aktywności użytkownika, które przeglądarki gromadzą podczas korzystania z internetu.

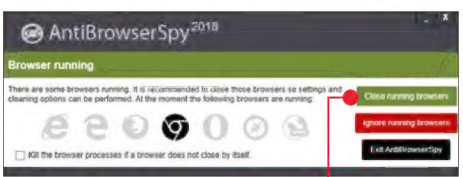

1 Po uruchomieniu program prosi o wyłączenie aktywnych przeglądarek internetowych. Jeśli klikniemy na **Close running browsers**, przeglądarki zostaną zamknięte.

2 Program skanuje komputer i po chwili wyświetla raport. Możemy kliknąć na **Optimize all** A i na **Clean all** B, by hurtowo wyłączyć funkcje szpiegujące i usunąć ślady. Lepiej jednak klikać na **Info** C przy każdej nazwie przeglądarki, by przed wprowadzeniem zmian sprawdzić, jakie funkcje program chce zablokować. Klikając na **Backup now**, zapiszemy kopię ustawień danej przeglądarki.

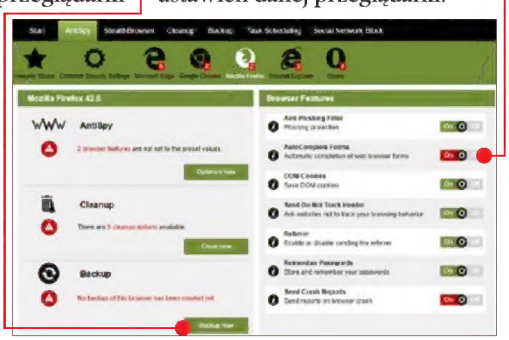

TESTY DO EGZAMINU NA PRAWO JAZDY

PEŁNA WERSJA O WARTOŚCI 8 zł

AKTUALNE PYTANIA EGZAMINACYJNE

Testy na Prawo Jazdy 2018

Licencja: **PEŁNA WERSJA** DVD-KOD: **070** Rejestracja: **TAK**
Język: **polski** Internet: **http://testy-na-prawo-jazdy.com.pl**

- 2650 aktualnych pytań z egzaminu państwowego z oficjalnej bazy
- zestaw znaków drogowych
- taryfikator mandatów i punktów karnych

Pełna wersja programu z **testami na prawo jazdy kategorii A, B, C, D, T i oficjalną bazą pytań** egzaminacyjnych obowiązującą w roku 2018 A. Program umożliwia naukę pytań po kolei oraz losowanie testów, tak jak na prawdziwym egzaminie. Pytania, na które odpowiedziano błędnie, są zapamiętywane na liście powtórkowej, tak aby można było łatwo do nich wrócić. Program zawiera także bazę wiedzy B: zestaw znaków drogowych, aktualny kodeks drogowy, taryfikator mandatów i punktów karnych, tablicę dozwolonych prędkości, opis sytuacji skutkujących przerwaniem egzaminu na prawo jazdy, informacje o budowie pojazdów egzaminacyjnych (Skoda Fabia, Toyota Yaris, Renault Clio, Fiat Grande Punto, Nissan Micra), dane teleadresowe urzędów i wydziałów komunikacji, gdzie można odebrać prawo jazdy w całej Polsce, opis kontrolek samochodowych. **Ze względów licencyjnych kod do aktywowania pełnej wersji programu należy pobrać z tego wydania Niezbędnika w KŚ+.**

1 By rozpocząć naukę, klikamy w okno programu na kafelek z interesującą nas kategorią prawa jazdy.

2 Program uruchomi się w trybie **Nauka** C, w którym możemy kolejno odpowiadać na wszystkie pytania. Aby przejść do trybu testu, w którym pytania są losowane, klikamy na **Test** D i na **Losuj test**. Licznik wskazuje, ile mamy czasu na odpowiedź. Aby przećwiczyć pytania, na które odpowiedzieliśmy błędnie, klikamy na **Powtórka** E.

Fot. Maksym Yemelyanov, Silvertiger/123rf.com

NAJWAŻNIEJSZE NARZĘDZIA SYSTEMOWE

PROGRAMY, KTÓRE ZNALAZŁY SIĘ W TYM PAKIECIE NA PŁYCIE, PRZYDADZĄ SIĘ KAŻDEMU UŻYTKOWNIKOWI KOMPUTERA. Pomogą nam między innymi analizować dyski, zarządzać partycjami, tworzyć wirtualne napędy, odinstalowywać programy, aktualizować sterowniki, zarządzać autostartem

Zdaniem autora

ZESTAW JAK SZWAJCARSKI SCYZORYK

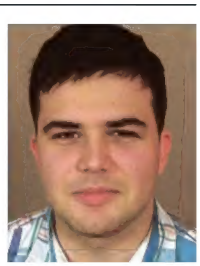

Krzysztof Dziedzic

Bardzo cenię tego typu pakiety, ponieważ pomagają w wielu problemach związanych z systemem Windows. Sam często korzystam z większości programów z tego zestawu. Dzięki aplikacji Teamviewer mogę szybko pomóc bliskim z problemami technicznymi, nie wychodząc z domu. Speccy pozwala na łatwe poznanie komponentów komputera, a VirtualBox świetnie nadaje się do testowania różnego typu systemów operacyjnych, takich jak dostępny w tym numerze MX Linux. Każdy powinien znaleźć coś dla siebie w tym zestawie. I na pewno prędzej czy później każdy bardzo polubi większość z tych programów – za ułatwianie życia.

DO PARTYCJI

ZARZĄDZA PARTYCJAMI DYSKÓW WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH

AOMEI Partition Assistant 7.0

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **009** Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.aomeitech.com**

- opcja klonowania dysku
- dzielenie i scalanie partycji
- przenoszenie systemu z HDD na SSD
- szybkie działanie

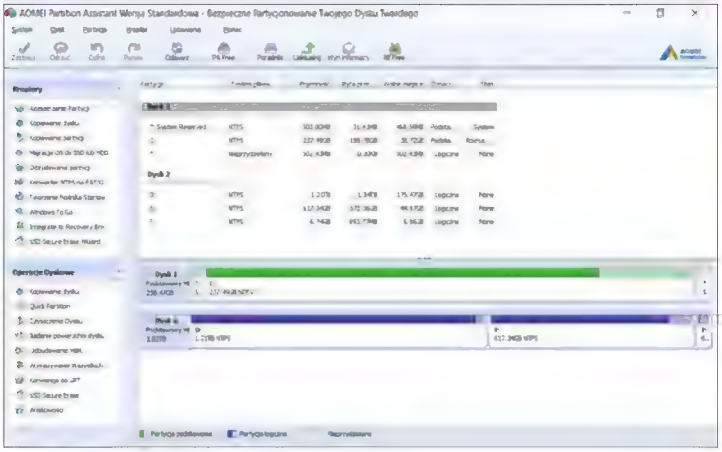

To jeden z najlepszych programów do zarządzania partycjami dysków lokalnych i zewnętrznych. Możemy w nim tworzyć nowe partycje, zmieniać rozmiar istniejących, usuwać je, łączyć, dzielić, a także kopiować partycje i całe dyski (jest też opcja klonowania większego HDD na mniejszy SSD) – bez utraty danych. **AOMEI Partition Assistant** pozwala również przenosić zainstalowany system operacyjny z dysku HDD na SSD i przywracać utracone partycje. Dodatkowo możemy wygodnie zmieniać przypisane poszczególnym partycjom litery oraz flagi.

DZIELIMY PARTYCJĘ

Możemy wydzielić miejsce na nową partycję tylko z dostępnej wolnej przestrzeni istniejącej już partycji.

1 Po uruchomieniu programu klikamy na partycję, którą chcemy podzielić, prawym przyciskiem myszy i wybieramy **Podział partycji**.

2 Podajemy rozmiar nowej partycji, wpisując dane do pól tekstowych lub korzystając z suwaka. Klikamy na **OK**. Aby zaplanowaną w ten sposób zmianę wprowadzić w życie, klikamy w lewym górnym rogu okna na **Zastosuj**.

INNY SYSTEM PLIKÓW

Często w przypadku, gdy chcemy nagrać film zajmujący dużo miejsca na nośnik zewnętrzny, pojawia się komunikat, że maksymalny rozmiar pojedynczego pliku może wynosić 4 GB. Dlatego warto zmienić formatowanie nośnika z FAT32 na **NTFS**.

1 Podłączamy nośnik do komputera. Uruchamiamy AOMEI Partition Assistant. Klikamy na nośnik prawym przyciskiem myszy i z menu wybieramy opcję **Zaawansowane**, **Konwersja na NTFS**.

2 Potwierdzamy chęć zmiany systemu plików, klikając na **OK**. W górnym lewym rogu klikamy na **Zastosuj** i później na **Kontynuuj**.

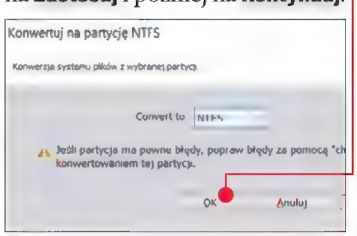

DO SPRZĄTANIA

SPRZĄTA DYSK I REJESTR

CCleaner 5.45 Slim

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **014** Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.piriform.com**

- szybkie usuwanie plików śmieci
- naprawa rejestru
- usuwanie duplikatów
- analiza zajętości dysku

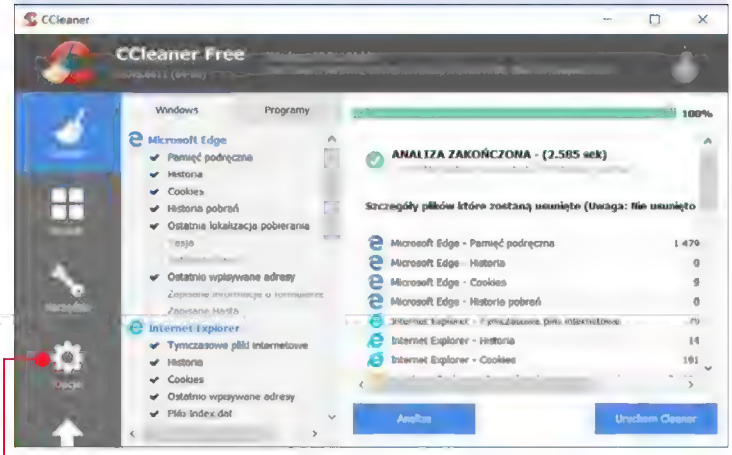

Najpopularniejszy darmowy program do oczyszczania komputera z zaśmiecających go plików. **CCleaner** usuwa niepotrzebne pliki tymczasowe, historię przeglądania internetu, cookies, zawartość Kosza, zrzuty pamięci, punkty przywracania systemu, fragmenty plików, pliki dziennika, pamięć podręczną systemu, dane aplikacji, historię automatycznego uzupełniania. Oferuje moduły do zarządzania programami uruchamiającymi się przy starcie systemu, odinstalowywania programów, wyszukiwania duplikatów plików i czyszczenia rejestru Windows ze zbędnych i niepotrzebnych wpisów.

KONFIGURACJA

1 Po uruchomieniu programu po lewej stronie klikamy na **Opcje**.

2 W zakładce **Ustawienia** zmieniamy opcję **Normalne usuwanie pliku** na **Bezpieczne usuwanie pliku**. Dzięki temu usuwane przez program dane nie będą łatwe do odtworzenia.

3 W zakładce **Zaawansowane** zaznaczamy opcje, aby dane z katalogów Temp i Kosza były usuwane dopiero po 24 godzinach. Dzięki temu praca systemu będzie stabilniejsza i nieco szybsza, zwłaszcza jeśli często korzystamy z przeglądarki.

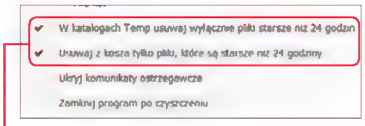

USUWAMY ZBĘDNE DODATKI Z PRZEGLĄDAREK

1 Klikamy po lewej stronie na **Narzędzia**, **Przeglądaj dodatki**.

2 Wybieramy przeglądarkę, której dodatki chcemy przeanalizować, korzystając z zakładek u góry okna. Każdy dodatek możemy wyłączyć, włączyć lub usunąć.

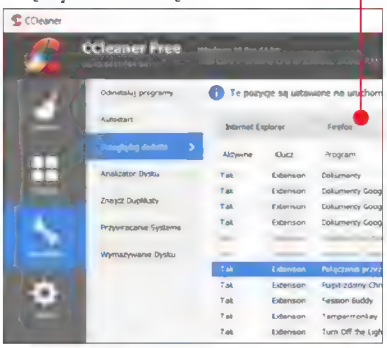

KONTROLA PROCESÓW DO AUTOSTARTU

ZAAWANSOWANE NARZĘDZIE DO ZARZĄDZANIA PROCESAMI

Process Explorer 16.21

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **058** Rejestracja: **NIE**
Język: **angielski** Internet: **https://technet.microsoft.com**

- dużo informacji prezentowanych w przejrzysty sposób
- opcja usypiania procesów
- podział procesów na grupy

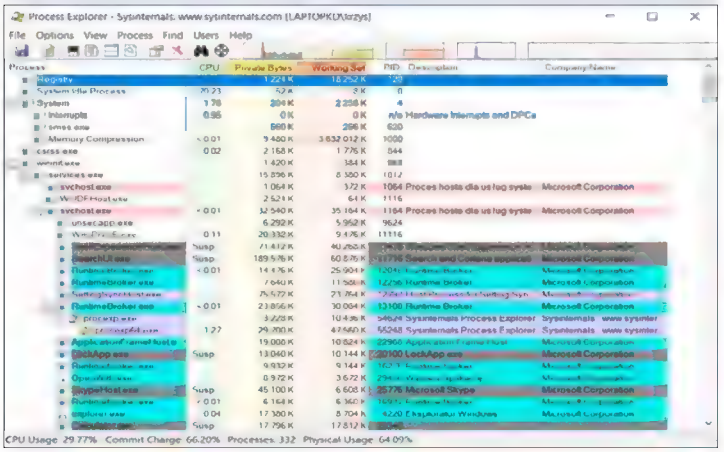

Program do monitorowania i kontrolowania procesów uruchomionych w Windows. **Process Explorer** wyświetla szczegółowe informacje o działających procesach, takie jak obciążenie CPU, wielkość używanej pamięci, nazwa programu, do którego należy dany proces, nazwa jego producenta, krótki opis danej aplikacji. Dodatkowo mogą być wyświetlone dwa zestawy informacji na temat każdego procesu: wszelkie używane przez niego zasoby, w tym pliki, klucze rejestru, interfejsy (również ruch sieciowy), wątki lub lista bibliotek DLL, z jakich korzysta proces, wraz z numerem wersji biblioteki, krótkim opisem i nazwą producenta. Każdy uruchomiony program możemy za pomocą Process Explorera uśpić, możliwy jest również podgląd parametrów, z jakimi został uruchomiony.

SPRAWDZAMY PROCES

Jeśli nie znamy jakiegoś procesu i obawiamy się, że może on stanowić zagrożenie dla naszego komputera, warto skorzystać z funkcji skanowania **VirusTotal**.

1 W oknie programu klikamy prawym przyciskiem myszy na proces, który jest nam nieznany lub nadmiernie obciąża komputer.

2 Z menu dialogowego wybieramy opcję **Check VirusTotal**.

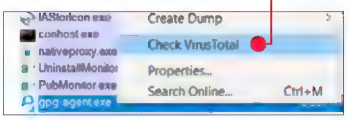

3 Gdy pojawi się okno z informacją o konieczności wyrażenia zgody na zasady działania tej usługi – wystarczy kliknąć na **Tak**.

4 Dane procesu zostają przesłane do skanowania i w kolumnie **VirusTotal** pojawi się informacja, ile skanerów wykryło zagrożenie. Jeśli po lewej stronie będzie widoczne **0** – możemy czuć się bezpiecznie.

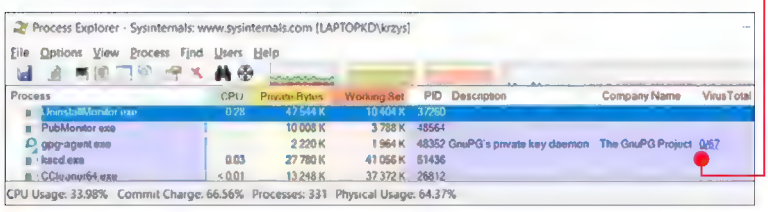

POKAZUJE PROCES URUCHAMIANIA SYSTEMU I POZWALA NIM ZARZĄDZAĆ

AutoRuns 13.90

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **011** Rejestracja: **NIE**
Język: **angielski** Internet: **https://technet.microsoft.com**

- możliwość filtrowania zaufanych procesów
- przejrzysty interfejs
- podział na zakładki, ułatwiający pracę

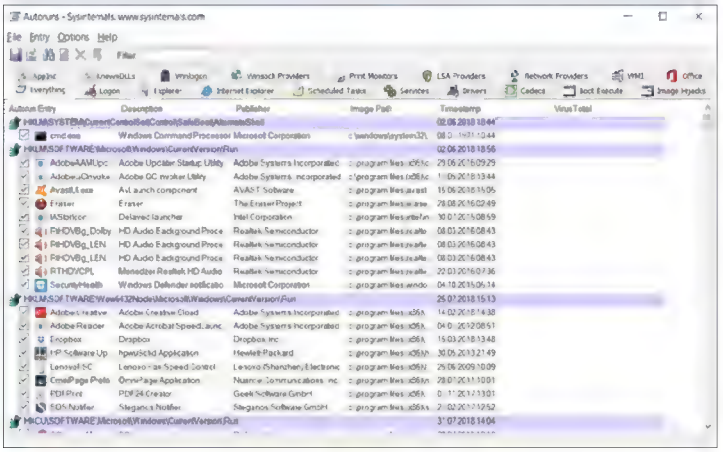

Specjalistyczne narzędzie pozwalające na zarządzanie uruchamianymi przy starcie systemu procesami. W poszczególnych zakładkach **AutoRuns** wyświetla informacje o programach, rozszerzeniach powłoki systemowej, paskach narzędziowych, dodatkach do przeglądarki, usługach. Wszystkich elementów uruchamianych na starcie systemu jest mnóstwo, na szczęście program może nie wyświetlać elementów, które są częścią Windows. Pozwala to skupić się na wpisach utworzonych przez oprogramowanie firm trzecich, dzięki czemu łatwiej jest wytropić zbędne elementy.

ZARZĄDZAMY AUTOSTARTEM

1 Po uruchomieniu programu domyślnie pojawi się widok zakładki **Everything**. Klikamy na zakładkę **Logon**. W niej znajdziemy aplikacje, których wyłączenie może przyspieszyć czas uruchamiania się systemu Windows.

2 Klikając na górnym pasku na **Options**, a następnie na **Hide Microsoft Entries**, schowamy wszystkie procesy, które należą do grupy Microsoft i będzie łatwiej odnaleźć nam procesy i aplikacje firm trzecich, które mogą powodować problemy i opóźnienia.

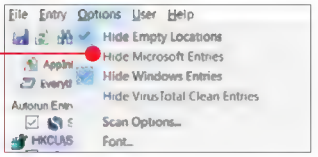

3 Wyłączamy aplikacje poprzez usuwanie znacznika na początku odpowiadającego im wiersza.

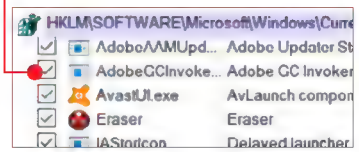

Przed zastosowaniem zmian będziemy musieli potwierdzić uprawnienia administratora, klikając na **Run as Administrator**.

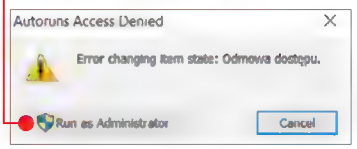

4 Klikając prawym przyciskiem na wybrany proces, możemy również wybrać opcję wysyłania danych w celu przeskanowania w witrynie **VirusTotal**.

DO ANALIZY SPRZĘTU

SZCZEGÓŁOWA ANALIZA SPRZĘTU

Speccy 1.32

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **067** Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.piriform.com**

- szybka analiza sprzętu
- szczegółowe informacje o konfiguracji
- dane z różnego typu czujników
- opcje udostępniania danych

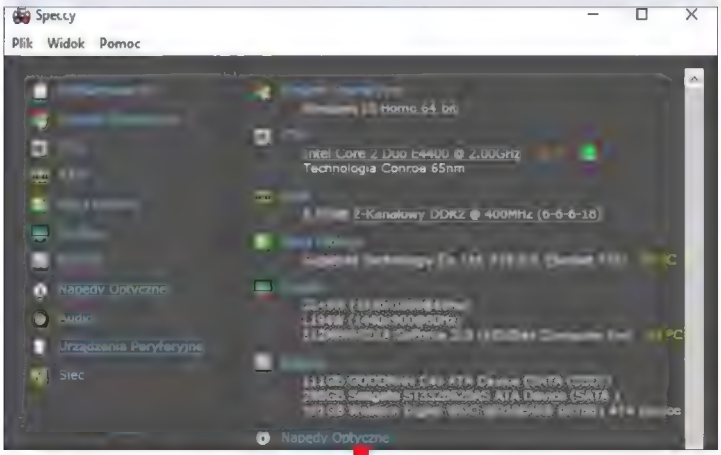

Speccy dostarcza wielu informacji o konfiguracji komputera bez potrzeby otwierania obudowy. Program wyświetla szczegółowe dane techniczne takich podzespołów peceta, jak procesor, pamięć RAM, płyta główna, karta graficzna, monitor, dyski, napędy optyczne, karta dźwiękowa. Oprócz tego poznamy szczegóły pracy podzespołów: temperaturę rdzeni procesora i dysków, wartości dotyczące taktowań.

Uwaga! Wielu Czytelników, pisząc do redakcji wiadomości dotyczące problemów technicznych, nie podaje specyfikacji swojego sprzętu, co uniemożliwia udzielenie porady. Tymczasem właśnie dzięki Speccy możemy bardzo łatwo udostępnić takie dane.

UDOSTĘPNIAMY SPECYFIKACJĘ

1 Po uruchomieniu programu pojawia się okno **Podsumowanie**. Znajdziemy w nim najważniejsze informacje dotyczące naszego zestawu: rodzaj systemu, procesora, RAM-u, płyty głównej, monitora i wielu innych elementów.

2 Klikamy na **Plik** i wybieramy **Opublikuj zrzut**.

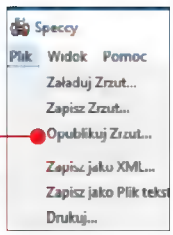

3 Potwierdzamy chęć udostępnienia danych o naszym sprzęcie, klikając na **Tak**. Specyfikacja zostanie zapisana online i otrzyma unikalny adres URL, który możemy skopiować do Schowka i na przykład wkleić w treść e-maila. Dane dotyczące naszego adresu IP ani inne umożliwiające identyfikację nie są załączane.

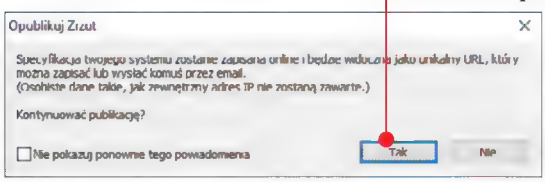

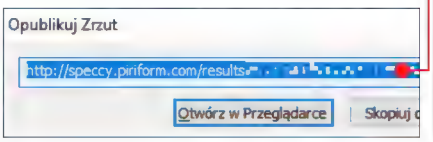

JĘZYK POLSKI

Program uruchamia się w wersji angielskiej. Aby ustawić język polski, klikamy na **View**, **Options** i z listy **Language** wybieramy **Polski**.

WIRTUALNE NAPĘDY

EMULATOR NAPĘDÓW OPTYCZNYCH WOLNY OD REKLAM

WinCDEmu 4

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **085 / 086** (PORTABLE) Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **wincdemu.sysprogs.org**

- obsługa najpopularniejszych formatów wirtualnych płyt
- brak reklam
- prosta obsługa

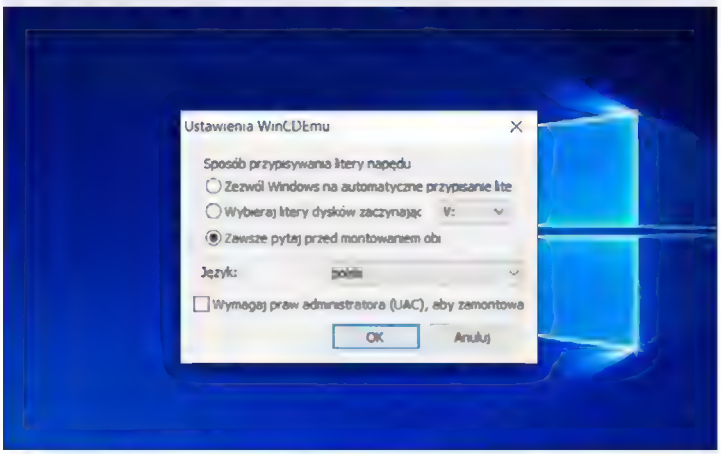

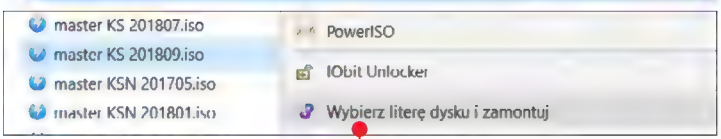

Niewielki i prosty w obsłudze emulator napędów CD/DVD/Blu-ray rozwijany jako wolny od reklam projekt Open Source. Program pozwala utworzyć nielimitowaną liczbę wirtualnych napędów, w których możemy montować obrazy płyt jednym kliknięciem myszy. **WinCDEmu** obsługuje obrazy w formacie ISO, CUE, NRG, MDS/MDF, CCD, IMG. Program w pełni integruje się z Eksploratorem, dzięki czemu możemy montować płyty bezpośrednio z popularnego menedżera plików systemu Windows. WinCDEmu wyróżnia się szybką pracą i małym rozmiarem.

MONTUJEMY OBRAZ PŁYTY

1 Uruchamiamy program WinCDEmu i otwieramy ustawienia.

2 Następnie wybieramy opcję **Zawsze pytaj przed zamontowaniem obrazu**. Dzięki temu będziemy mieli kontrolę nad przypisywaniem liter do nowo tworzonych napędów.

3 Teraz wystarczy w Eksploratorze Windows odnaleźć obraz płyty, którą chcemy umieścić w wirtualnym napędzie. Klikamy na niego prawym przyciskiem myszy i wybieramy **Wybierz literę dysku i zamontuj**.

4 Wybieramy literę dysku i typ dysku. Wybór jest bardzo duży. Jeśli nie wiemy, jaki typ zamontowanego dysku wybrać, klikamy na opcję **Dysk z danymi**. Klikamy na **OK**.

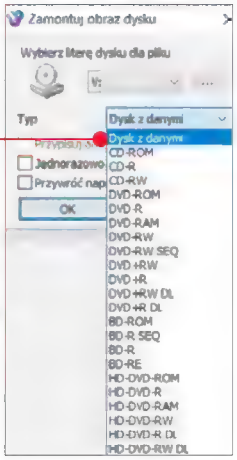

5 Zamontowany dysk będzie widoczny w Eksploratorze jak normalna stacja dysku, do której będziemy mieli standardowy dostęp z możliwością kopiowania danych na nasze dyski lokalne.

WIRTUALNE MASZYNY

WIRTUALNE ŚRODOWISKO DO TESTOWANIA SYSTEMÓW OPERACYJNYCH

VirtualBox 5.2.16

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **079** Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.virtualbox.org**

- wsparcie dla maszyn 32- i 64-bitowych
- możliwość korzystania z urządzeń USB
- opcja współdzielenia schowka i folderów

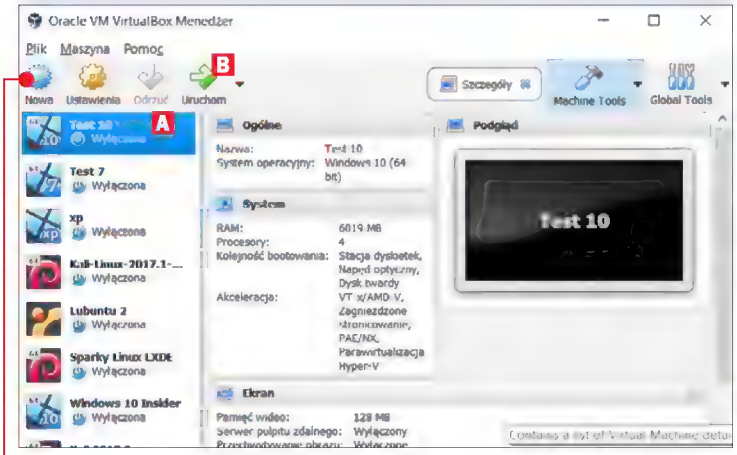

Najpopularniejszy darmowy program do tworzenia maszyn wirtualnych, umożliwiających uruchamianie różnych systemów operacyjnych w Windows. Za pomocą **VirtualBoxa** można uruchamiać w odizolowanym, zwirtualizowanym środowisku takie systemy operacyjne, jak Windows (NT, 2000, XP, Vista, 7, 8, 10), Linux, Solaris, FreeBSD czy OS/2. Dzięki takiemu rozwiązaniu możemy je bezpiecznie testować i wypróbowywać. Nie uszkodzimy przez przypadek naszego systemu, nawet pobrane i zainstalowane na takiej maszynie wirusy mogą wyrządzić szkody tylko i wyłącznie w wirtualnym środowisku, a nie w prawdziwym systemie.

TWORZYMY WIRTUALNĄ MASZYNĘ

1 Po uruchomieniu programu VirtualBox klikamy w górnym lewym rogu na **Nowa**.

2 W naszym przykładzie stworzymy wirtualną maszynę z MX Linuxem opisanym na stronie 40. Podajemy nazwę (dowolną), typ (**Linux**) i wersję systemu (**Linux 2.6 / 3.x / 4.x (64bit)**), ilość pamięci RAM (**4096 MB**), rodzaj dysku (**Stwórz wirtualny dysk twardy**). Klikamy na **Utwórz**.

3 Podajemy rozmiar wirtualnego dysku (**20 GB**) i klikamy na **Utwórz**.

4 Wybieramy z pola po lewej stronie naszą maszynę i klikamy na górnym pasku na **Ustawienia**.

5 Przechodzimy do zakładki **Pamięć**, klikamy na ikonę napędu CD i po prawej stronie ponownie klikamy na ikonę płyty CD ze strzałką, wskazujemy lokalizację obrazu płyty systemu, który chcemy uruchomić. Dodatkowo zaznaczamy opcję **Live CD/DVD** i klikamy na **OK**.

6 Teraz w głównym oknie programu wybieramy naszą maszynę **A** i klikamy na **Uruchom** **B**.

AKTUALNE STEROWNIKI

ŚWIETNE NARZĘDZIE DO AKTUALIZACJI STEROWNIKÓW

Driver Booster 5.5.1

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **024** Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.iobit.com**

- korzysta z certyfikowanych sterowników
- szybki czas skanowania
- zajmuje mało miejsca i nie obciąża systemu

Darmowa, uproszczona wersja popularnego programu do aktualizowania przestarzałych i instalowania brakujących sterowników. **Driver Booster** automatycznie skanuje system, wykrywa nieaktualne wersje driverów i oferuje ich aktualizację. Możemy zaktualizować wszystkie sterowniki naraz lub tylko te wybrane. Program korzysta wyłącznie z certyfikowanych sterowników **WHQL** (Windows Hardware Quality Labs), czyli sprawdzonych pod kątem pełnej kompatybilności z Windows. **Uwaga!** Instalator programu może zaproponować instalację dodatkowych aplikacji IObit, które można wyłączyć w ustawieniach instalatora.

AKTUALIZUJEMY DRIVERY

1 Po zainstalowaniu programu i jego pierwszym uruchomieniu skanowanie systemu zostanie aktywowane automatycznie, przy następnych uruchomieniach wystarczy, że klikniemy na **Skanuj**.

2 Po chwili pojawi się raport z wyszukanymi aktualizacjami dla poszczególnych komponentów. Domyślnie zaznaczone będą wszystkie elementy, możemy również sami wybrać elementy do zaktualizowania. Klikamy na **Aktualizuj teraz**, by wprowadzić wszystkie zmiany sugerowane przez program, lub na **Aktualizuj** przy wybranych pozycjach.

3 Potwierdzamy ostrzeżenie, klikając na **OK**. Po chwili rozpocznie się proces aktualizowania.

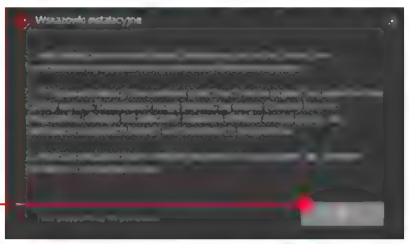

4 W trakcie jego trwania Driver Booster automatycznie tworzy punkt przywracania systemu, dzięki czemu nawet jeśli coś pójdzie nie tak i nasz sprzęt przestanie poprawnie pracować, będziemy mogli w każdej chwili cofnąć zmiany.

NUMER JUŻ W SPRZEDAŻY

W DOBRYCH KIOSKACH ORAZ NA WWW.LITERIA.PL
E-WYDANIE KUPISZ NA KSPLUS.PL

KOMPUTER ŚWIAT 9/2018

W kioskach i na ksplus.pl jest już dostępne **nowe wydanie Komputer Świata – 9/2018.** Oprócz wielu wartościowych testów i poradników znajdziemy w nim płytę serwisową, pełne wersje aplikacji i atrakcyjne bonusy

Zarejestruj kod z dołączonej płyty na stronie ksplus.pl
Otrzymasz gratis e-wydanie, ISO płyty, dostęp do pełnych wersji oraz bonusów.

Fot. Macrovector, Eugene Sergeev/123rf.com

NAJLEPSZE PROGRAMY ANTYSZPIEGOWSKIE

Dzięki temu pakietowi **KAŻDY UŻYTKOWNIK KOMPUTERA BĘDZIE MÓGŁ ZADBAĆ O SWOJĄ PRYWATNOŚĆ.** Zabezpieczymy przed szpiegowaniem system, skorzystamy z bezpiecznej przeglądarki, połączenia VPN oraz szyfrowanych komunikatorów

Zdaniem autora

BEZPIECZEŃSTWO NA CO DZIEŃ

Krzysztof Dziedzic

Wirusy i inne złośliwe programy mogą wykraść nasze dane lub zaszyfrować je i zażądać okupu za odblokowanie. System wysyła mnóstwo informacji dotyczących naszego urządzenia, w tym identyfikator reklamowy, na podstawie którego wysyłane są do nas spersonalizowane reklamy. Jesteśmy non stop śledzeni, przeglądając internet. Chyba że... skorzystamy z programów dostępnych w tym pakiecie. Zostały one tak dobrane, że pozwalają kompleksowo zadbać o poufność, prywatność i anonimowość wtedy, kiedy nam na tym zależy.

BLOKUJEMY SZPIEGOWANIE W WINDOWS

PRYWATNOŚĆ POD KONTROLĄ

O&O ShutUp10 1.6

Licencja: FREEWARE | DVD-KOD: 050 | Rejestracja: NIE
Język: angielski | Internet: www.oo-software.com

- gotowe zestawy ustawień
- opcja cofania zmian
- możliwość tworzenia punktu przywracania systemu

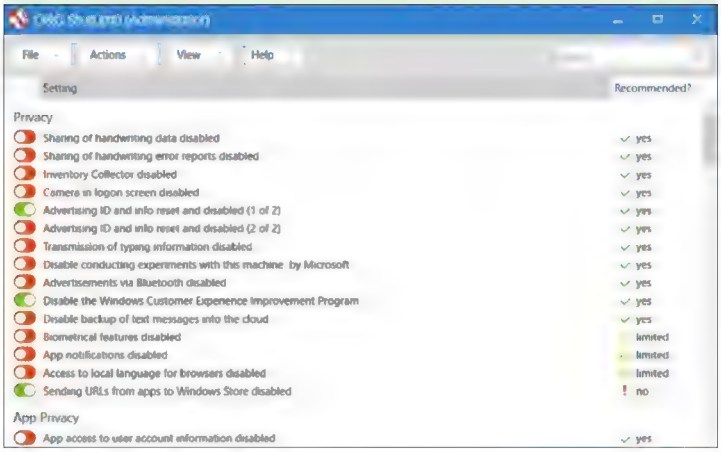

Ten program pomoże nam zarządzać ustawieniami Windows 10 dotyczącymi prywatności. **O&O ShutUp10** daje wiele możliwości, pozwala nawet zablokować kamerę i mikrofon. Nie wymaga instalacji, a jedynie uprawnień administratora. Wszystkie funkcje zostały podzielone na kategorie, dzięki czemu łatwiej jest odnaleźć tę, która nas interesuje.

PUNKT PRZYWRACANIA

Zanim zaczniemy wprowadzać zmiany w systemie, warto utworzyć punkt przywracania.

1 Po uruchomieniu programu klikamy na górnym pasku na **Actions** i na **Create a system restoration point**.

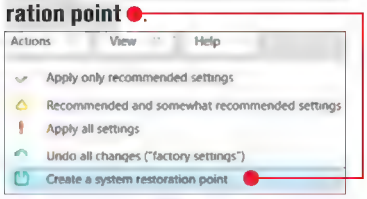

2 Klikamy na **Yes**, by potwierdzić stworzenie punktu przywracania.

INFORMACJE O OPCJACH

Wystarczy w głównym oknie programu kliknąć na nazwę opcji myszy, a poniżej pojawi się szczegółowa informacja (po angielsku).

ZMIANY USTAWIEŃ

Aby zmienić domyślne ustawienia systemu dotyczące prywatności, wystarczy klikać na przełączniki z lewej strony okna przy wybranych opcjach. Kolor zielony to opcja włączona, a czerwony – wyłączona.

ZALECANE USTAWIENIA

Jeżeli nie jesteśmy pewni, jakie zmiany ustawień systemu wprowadzić, możemy skorzystać z tych zalecanych przez program. Są one najmniej ryzykowne, a jednocześnie zapewnią nam dobry poziom prywatności.

1 Na górnym pasku klikamy na **Actions** i na **Apply only recommended settings**.

2 Po wprowadzeniu zmian konieczne będzie ponowne uruchomienie systemu w celu ich wprowadzenia.

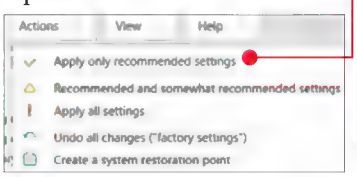

SZYBKIE I KOMFORTOWE ZMIANY

Ashampoo AntiSpy 1.1

Licencja: FREEWARE | DVD-KOD: 010 | Rejestracja: NIE
Język: polski | Internet: www.ashampoo.com

- bardzo płynna praca
- brak zaawansowanych ustawień
- brak modułu do tworzenia punktu przywracania systemu

Ashampoo AntiSpy to jeden z prostszych programów do kontroli mechanizmów zbierających dane o użytkowniku w Windows 10. Jest w języku polskim. W niedużym oknie znajdziemy listę z opcjami, które możemy aktywować lub dezaktywować, korzystając ze specjalnego przełącznika po lewej stronie każdej z nich. Funkcje podzielone są na czytelne kategorie. Do naszej dyspozycji jest również gotowy profil z zalecanymi ustawieniami, które wystarczą do podstawowej ochrony naszej prywatności.

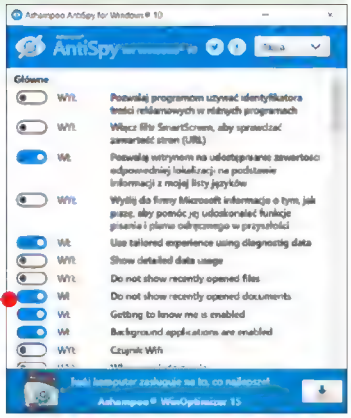

ZALECANY PROFIL USTAWIEŃ

1 Po uruchomieniu programu klikamy w górnym prawym rogu na **Akcja**, **Wybierz wszystkie zalecane ustawienia**.

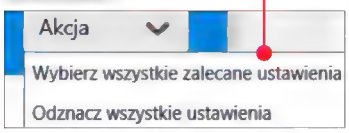

2 Otworzy się okno, w którym klikamy na **Tak**. Po chwili pojawi się na ekranie informacja, że cały proces został zakończony pomyślnie.

WYŁĄCZAMY TYLKO KAMERĘ I MIKROFON

Jeśli obawiamy się, że możemy być podglądani lub podsłuchiwani przez nasz własny sprzęt, możemy wygodnie wyłączyć kamerę i mikrofon w laptopie za pomocą Ashampoo AntiSpy.

1 Przechodzimy do kategorii **Aparat** i wyłączamy wszystkie opcje w tej kategorii.

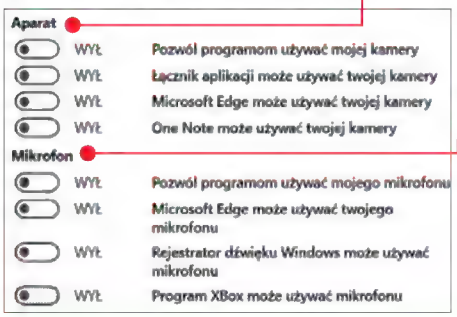

2 Następnie czynność powtarzamy dla kategorii **Mikrofon**.

Uwaga! Po wprowadzeniu tych zmian nie będziemy mogli korzystać na przykład z rozmów głosowych i wideo przez Skype'a – trzeba czasowo cofnąć zmiany.

Kontrola po aktualizacji

Duże aktualizacje systemu Windows mogą cofać zmiany wprowadzane przez tę aplikację. Dlatego po każdej dużej aktualizacji należy ponownie sprawdzić ustawienia prywatności i upewnić się, że wszystkie zalecane opcje są odpowiednio ustawione.

BEZPIECZNE PRZEGLĄDANIE INTERNETU

PATRZ TEŻ PEŁNA WERSJA NA STRONIE 9

Comodo Dragon to unikatowa przeglądarka, która zadba o nasze bezpieczeństwo w sieci. Została oparta na Chrome, więc jeśli jesteśmy przyzwyczajeni do programu Google, będzie nam łatwo z niej korzystać. Zdecydowanie wyróżnia ją jednak zestaw nakładek i rozszerzeń gotowych do pracy od razu po instalacji. Przede wszystkim domyślnie dostępny jest moduł, który wymusza szyfrowane połączenie HTTPS z wszystkimi witrynami, które odwiedzamy. Inne rozszerzenie to Comodo Web Inspector, dzięki niemu możemy sprawdzać witryny pod kątem zagrożeń. Jeśli zależy nam na prywatności, w trybie Incognito domyślnie po zakończeniu sesji jest kasowana historia przeglądania i pliki cookie.

WYGODNA PRZESIADKA

Podczas instalacji warto zdecydować się na import ustawień z naszej domyślnej przeglądarki, dzięki czemu będziemy mogli szybko rozpocząć pracę w nowym środowisku.

1 Zaznaczamy wszystkie opcje dotyczące importu. Jeśli chcemy, by Comodo Dragon była domyślną przeglądarką, zaznaczamy też opcję u dołu okna. Klikamy na **Next**.

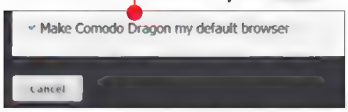

2 Zaleca się też wybranie opcji **COMODO SecureDNS Servers (in Dragon only)**. Dzięki temu dodatkowo zwiększymy nasze bezpieczeństwo.

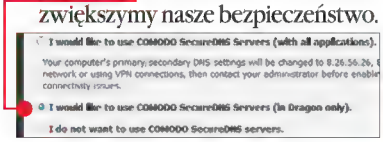

3 Kończymy instalację i uruchamiamy nową przeglądarkę.

SPRAWDZAMY WITRYNY POD KĄTEM ZAGROŻEŃ

1 Klikamy na górnym pasku po prawej stronie na ikonę dodatku **Comodo Web Inspector**.

2 Otwarta zostanie nowa karta dająca dostęp do skanera. Wystarczy w pole tekstowe wpisać adres witryny, którą chcemy sprawdzić, i kliknąć na **Start the scan**.

3 Po chwili na ekranie pojawią się rezultaty skanowania. Jeśli nie będzie zagrożeń, informacje będą w kolorze zielonym.

POBIERAMY FILMY

W Comodo Dragon jest zainstalowany specjalny dodatek, który umożliwia pobieranie multimediów bezpośrednio ze wspieranych witryn (ich lista jest długa, więc nie powinniśmy się rozczarować).

1 Wchodzimy na stronę serwisu z treściami multimedialnymi, jak na przykład YouTube, i przechodzimy do filmu, który chcemy pobrać.

2 Po chwili w górnym prawym rogu ikona dodatku **Comodo Media Grabber** zmieni kolor na czerwony. Możemy wtedy na nią kliknąć. Pojawi się lista możliwych do pobrania multimediów w różnych formatach. Wybieramy jeden z nich i zapisujemy plik na dysku.

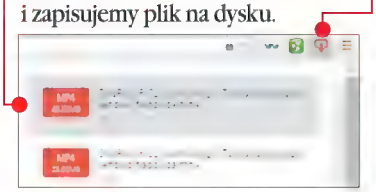

DODATKI DO PRZEGLĄDAREK

GHOSTERY

Ten z pozoru skromny dodatek do popularnych przeglądarek ma duże możliwości. Jego praca polega na filtrowaniu ruchu sieciowego w celu zabezpieczenia użytkownika przed wszelkiego rodzaju zagrożeniami. Działanie filtrów oparte jest na ciągle aktualizowanych bazach danych, które zawierają informacje dotyczące niebezpieczeństw w sieci.

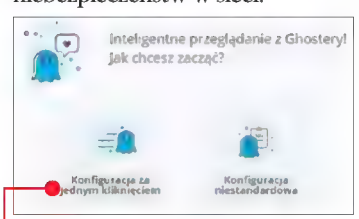

1 Po zainstalowaniu rozszerzenia pojawi się nowa karta, w której możemy przeprowadzić konfigurację. Wystarczy kliknąć na **Konfiguracja za jednym kliknięciem**.

2 Ghostery będzie działał w tle i chronił nas przed zagrożeniami. Informacje o jego działaniu

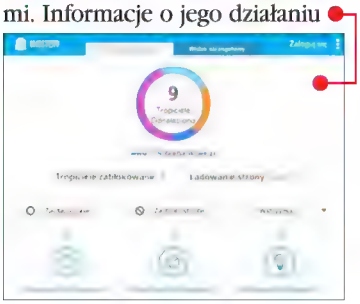

możemy sprawdzić, klikając na ikonę dodatku w prawym górnym rogu okna przeglądarki.

NOSCRIPT

Przydatny dodatek, którego zadaniem jest blokowanie skryptów JavaScript i apletów Java, Flash, Silverlight. Zwiększa bezpieczeństwo, zwłaszcza jeśli odwiedzamy mało znane i potencjalnie niebezpieczne witryny – blokada skryptów wykonywalnych chroni nas przed wyskakującymi oknami i fałszywymi nakładkami na różnych witrynach. **Uwaga!** Dodatek działa tylko z przeglądarkami opartymi na Mozilli Firefox.

1 Po zainstalowaniu dodatku jego ikonę znajdziemy w prawym górnym rogu okna przeglądarki.

2 Domyślne ustawienia pozwalają na bezpieczne korzystanie z internetu. Możemy w każdej chwili odblokować ręcznie dowolną witrynę. Wystarczy kliknąć na ikonę dodatku, a następnie na środkowe z pięciu ustawień dla danej witryny.

PRZEGLĄDARKA DLA OSTROŻNYCH
Comodo Dragon 65

Licencja: FREEWARE | DVD-KOD: 017 | Rejestracja: NIE
Język: polski | Internet: www.comodo.com

- własny DNS, który poprawia bezpieczeństwo
- rozszerzenie do wymuszania łączności HTTPS
- wygodne pobieranie filmów

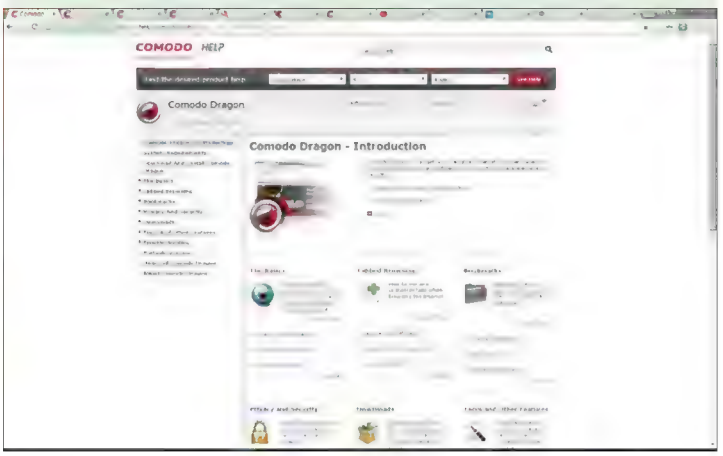

ŁĄCZNOŚĆ PRZEZ VPN

BEZPIECZNE SURFOWANIE W PUBLICZNEJ SIECI

hide.me VPN 1.4.2

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **035** Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **https://hide.me/pl**

- do 2 GB miesięcznego transferu
- prostota działania
- dość wolny transfer

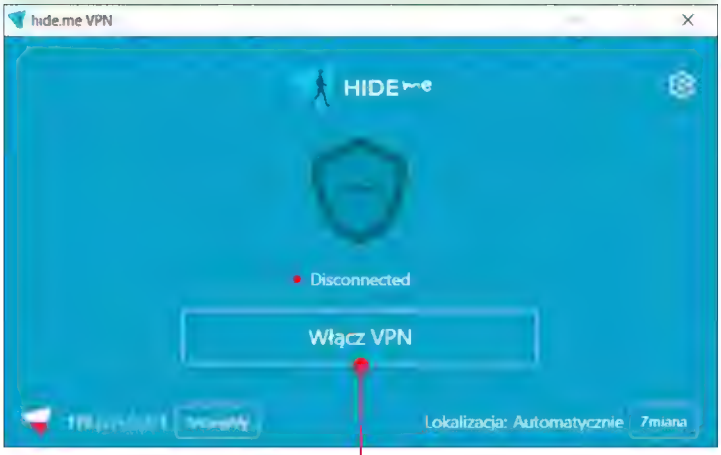

hide.me to program, który pozwoli nam łączyć się z internetem poprzez szyfrowane tunelowane łącze, którego nie da się inwigilować. Jest to możliwe dzięki wykorzystaniu VPN, czyli wirtualnej prywatnej sieci. Najlepiej wykorzystywać możliwości tego programu w przypadku korzystania z sieci publicznych, które nie są zabezpieczone i nie wiemy, kto filtruje w nich ruch sieciowy. Dzięki hide.me jedyne, co mogą przechwycić osoby trzecie, to zaszyfrowane pakiety danych, które na nic im się nie przydadzą.

ZAKŁADAMY KONTO

Uwaga! Jeśli nie założymy darmowego konta, będziemy mieli do dyspozycji tylko 500 MB transferu miesięcznie. Po założeniu konta limit wzrasta do 2 GB.

1 Po uruchomieniu programu na pierwszym ekranie klikamy na **Masz konto? Zaloguj się tutaj!**. Klikamy na **Załóż konto** i podajemy nasz adres e-mail.

2 W skrzynce e-mail otwieramy wiadomość i klikamy na **Aktywuj moje konto**. Podajemy naszą nazwę użytkownika i hasło, z którego będziemy korzystać. Po zatwierdzeniu możemy zalogować się w programie hide.me.

KORZYSTAMY Z VPN

1 Po uruchomieniu aplikacji klikamy na **Włącz VPN**. Po chwili zostanie nawiązane bezpieczne połączenie z odpowiednim serwerem. Przydzielony nam adres IP jest widoczny w lewym dolnym rogu.

2 Po kliknięciu na **Zmiana** w prawym dolnym rogu możemy wybrać jeden z trzech dostępnych za darmo serwerów z różnych lokalizacji na świecie.

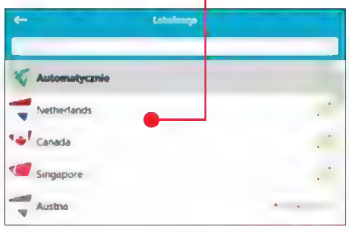

3 W każdej chwili możemy wyłączyć połączenie VPN, klikając w głównym oknie na **Wyłącz VPN**.

SZYFROWANIE DANYCH

DANE BEZPIECZNE JAK W SEJFIE

VeraCrypt 1.22

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **073 / 074** (PORTABLE) Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.veracrypt.fr/en/Home.html**

- zapewnia bardzo dobre szyfrowanie danych
- wydajne szyfrowanie i deszyfrowanie
- opcja szyfrowania kaskadowego (wiele różnych algorytmów po sobie)

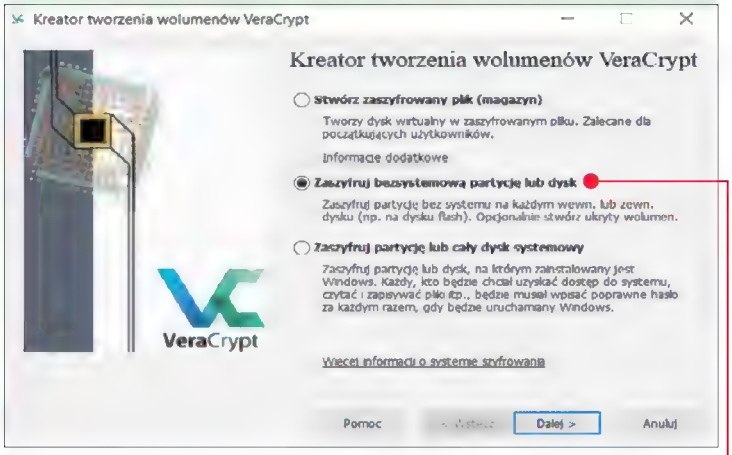

Jeden z najlepszych programów do zabezpieczania danych. Został stworzony na podstawie TrueCrypta (miał on kilka wad bezpieczeństwa, które zostały wyeliminowane). Kolejne audyty bezpieczeństwa nie wykazały błędów w nowych wersjach VeraCrypt. Program pozwala na szyfrowanie całych dysków, partycji, nośników przenośnych, a nawet pojedynczych plików. Możemy również tworzyć wirtualne szyfrowane dyski. Szyfrowanie odbywa się z wykorzystaniem bardzo silnych algorytmów szyfrujących, takich jak: AES-256, Serpent i Twofish. Możemy zdecydować się na szyfrowanie kaskadowe, czyli wykorzystać kilka algorytmów do zaszyfrowania danych.

JĘZYK POLSKI

Domyślnie VeraCrypt uruchamia się w wersji angielskiej. Aby ustawić język polski, klikamy na górnym pasku na **Settings**, **Language** i z listy wybieramy język polski. Klikamy na **Ok**.

SEJF NA NOŚNIKU USB

VeraCrypt pozwala na utworzenie zaszyfrowanego nośnika zewnętrznego, dzięki temu, nawet gdy go zgubimy, nikt nie będzie mógł odczytać naszych danych. **Uwaga!** Najlepiej wykonać kopię zapasową danych na nośniku USB, zanim przystąpimy do procesu tworzenia sejfu.

1 Podłączamy nośnik do naszego komputera. W oknie VeraCrypt klikamy na **Utwórz wolumen**.

2 Wybieramy opcję **Zaszyfruj bezsystemową partycję lub nośnik** i klikamy na **Dalej**. Przechodzimy przez następne okna, nie zmieniając ustawień domyślnych, aż dojdziemy do wybrania lokalizacji wolumenu. Klikamy na **Wybierz urządzenie**, wskazujemy nośnik USB.

3 Wybieramy opcję **Zaszyfruj partycje w miejscu** (partycja musi być w formacie NTFS), dzięki czemu nie stracimy danych z nośnika. Przechodzimy przez kolejne okna kreatora, wybierając rodzaj szyfrowania i hasło. Decydujemy, czy chcemy przechowywać na nośniku pliki większe niż 4 GB. Przechodzimy do końca kreatora, postępując zgodnie z instrukcjami na ekranie. Po zakończeniu możemy od razu podłączyć nasz zaszyfrowany nośnik, klikając na **Podłącz automatycznie** w oknie VeraCrypt. Wystarczy podać hasło i kliknąć na **OK**.

KOMUNIKATOR

Android*

KOMUNIKATOR Z SZYFROWANIEM
Signal 1.10.1

Licencja: FREEWARE | DVD-KOD: 061 | Rejestracja: TAK
Język: polski | Internet: https://signal.org

- polecany przez Edwarda Snowdena
- bardzo dobra ochrona wiadomości
- wymaga dodatkowej aplikacji mobilnej

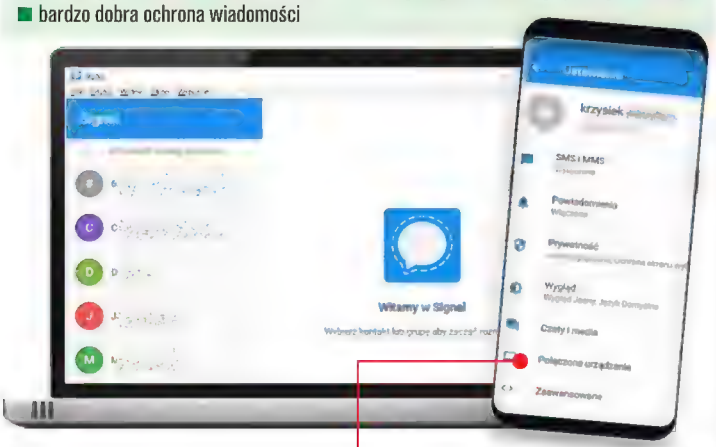

Signal to nietypowy komunikator. Zanim zaczniemy z niego korzystać w Windows, wymagana jest jego instalacja na smartfonie, ale po chwili konfiguracji będziemy mogli korzystać z bezpiecznego sposobu komunikacji na komputerze. Signal pozwala na wysyłanie wiadomości tekstowych, obrazów, komunikację głosową, a nawet wideorozmowy. Nasze wiadomości są zabezpieczone, nikt nie będzie mógł nas podsłuchać ani sprawdzić, o czym piszemy. Dodatkowo możemy ustawić czyszczenie historii rozmów, dzięki czemu starsze wiadomości będą same znikały.

KONFIGURACJA

1 Zanim uruchomimy Signal na komputerze, musimy pobrać go ze sklepu z aplikacjami i zainstalować na smartfonie. Możemy skorzystać z kodu QR u góry strony. Następnie uruchamiamy Signal na smartfonie i postępujemy zgodnie z instrukcjami na ekranie. Dodajemy nasz komputer do aplikacji. W smartfonie klikamy na **Ustawienia**, **Połączone urządzenia**, **+**.

2 Uruchamiamy Signal na komputerze i skanujemy telefonem kod QR na ekranie komputera. Naciskamy na **Dodaj urządzenie** w smartfonie.

3 Na komputerze wprowadzamy nazwę urządzenia, z którego korzystamy, i klikamy na **Zakończ łączenie telefonu**. Teraz będziemy mogli komunikować się ze znajomymi, wykorzystując komputer do wygodnego wprowadzania wiadomości, a nie mały ekran smartfona, a nasze dane i tak będą bezpiecznie szyfrowane.

PRZESYŁAMY PLIK

1 Wystarczy kliknąć na rozmówcę na liście po lewej stronie, a następnie w prawym dolnym rogu na symbol spinacza.

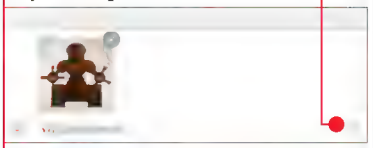

2 Wybieramy z naszego dysku plik i wciskamy enter.

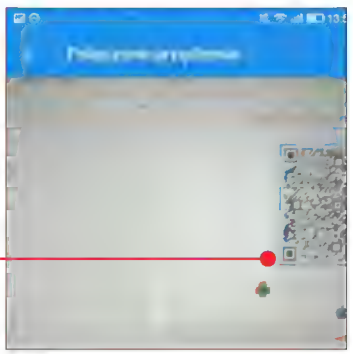

ZARZĄDZANIE HASŁAMI

WSZYSTKIE HASŁA POD KONTROLĄ
KeePassX 2.0.3

Licencja: FREEWARE | DVD-KOD: 038 | Rejestracja: NIE
Język: polski | Internet: www.keepassx.org

- łatwy w użyciu
- dobre algorytmy szyfrujące
- zarządzanie wieloma różnymi hasłami w wygodnej bazie danych

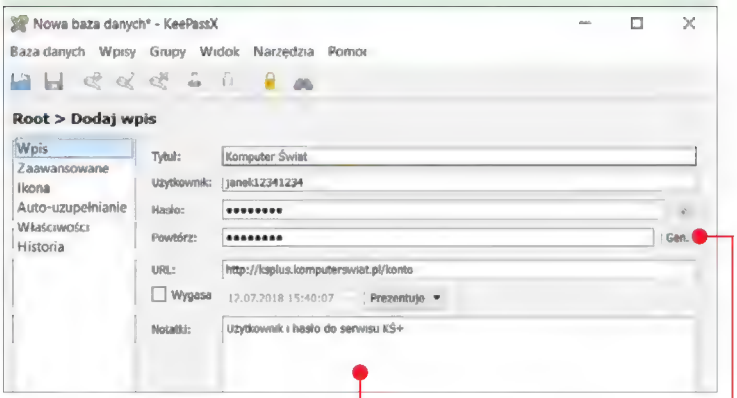

KeePassX to przydatne narzędzie, które pomoże nam zapanować nad hasłami. Dzięki systemowi bazy danych możemy zapisywać wiele informacji dotyczących haseł, na przykład adres URL, opis witryny itp. Baza jest szyfrowana algorytmem AES-256 – to jeden z najbezpieczniejszych algorytmów. Osoby, które mają trudności z wymyślaniem skomplikowanych haseł, mogą skorzystać z wbudowanego generatora.

TWORZYMY BAZĘ DANYCH

1 Klikamy na **Baza danych**, **Nowa baza danych**.

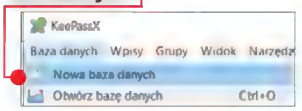

2 Podajemy dwukrotnie hasło, które będzie potrzebne do odblokowywania bazy, i klikamy na **OK**. Baza zostaje utworzona, a my, korzystając z ikony klucza z zielonym znacznikiem, możemy dodać nasz pierwszy wpis.

3 Wypełniamy ważne dla nas pola tekstowe i klikamy na **OK**.

4 Po dodaniu wszystkich haseł do bazy musimy ją zapisać i odpowiednio nazwać. Klikamy na **Baza danych**, **Zapisz bazę danych jako**, podajemy nazwę bazy i po wskazaniu lokalizacji klikamy na **Zapisz**. Teraz zawsze przy ponownym uruchamianiu programu domyślnie będzie otwierana ta baza danych. Żeby uzyskać do niej dostęp, będziemy musieli podać klucz główny, który tworzyliśmy na samym początku.

GENERATOR HASEŁ

1 Jeśli nie mamy pomysłu na trudne hasło, warto skorzystać z wbudowanego generatora. Wystarczy kliknąć na **Gen.** przy polu **Powtórz**.

2 Pojawią się ustawienia zaawansowanego generatora haseł. Wystarczy, że podamy, jak długie ma być nasze nowe hasło oraz z jakich znaków ma się składać, a pojawi się ono w polu **Hasło**. Jeśli chcemy z niego korzystać dla tworzonego wpisu, wystarczy kliknąć na **Zaakceptuj**.

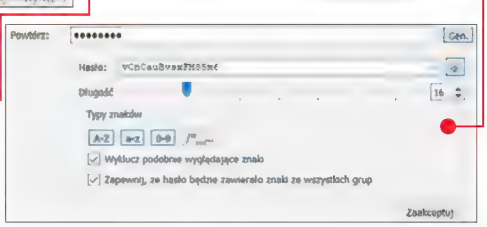

* Kod QR szybko przenosi na stronę, skąd można pobrać aplikację. Skanujemy go smartfonem za pomocą dowolnej aplikacji QR pobranej z Google Play

OCHRONA PRZED ZAGROŻENIAMI

ZABEZPIECZA SYSTEM KOMPLEKSOWO
Malwarebytes 3.5.1

Licencja: **FREEWARE** * DVD-KOD: **043** Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **https://pl.malwarebytes.com**

- ochrona w czasie rzeczywistym
- duża wykrywalność zagrożeń
- prosta obsługa

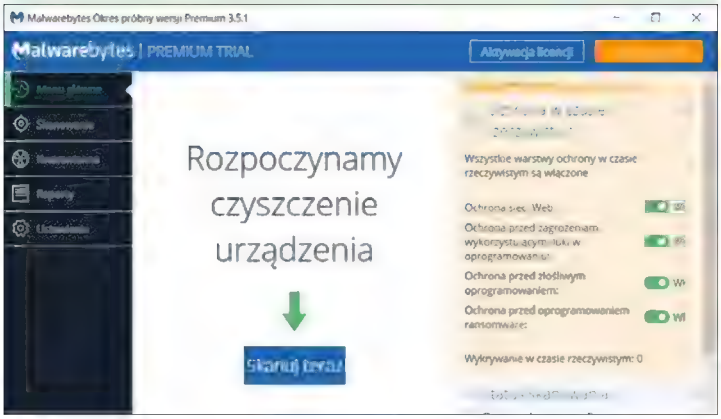

Jeden z najlepszych programów do ochrony przed malware'em, czyli złośliwym oprogramowaniem (wirusy, trojany, rootkity, dialery, oprogramowanie szpiegujące, ransomware, który szyfruje dane na dysku i żąda okupu). **Malwarebytes** radzi sobie z wykrywaniem i neutralizowaniem tych wszystkich zagrożeń nieraz lepiej niż programy antywirusowe. Program jest bardzo prosty w obsłudze, przez pierwsze 14 dni chroni nas w czasie rzeczywistym, skanując pobierane przez nas pliki. Po upływie okresu próbnego musimy ręcznie uruchamiać skanowanie, jeśli chcemy sprawdzić nasz system.

SKANUJEMY SYSTEM

1 Po uruchomieniu programu klikamy na **Skanuj teraz**. Program wyszuka aktualizacje i rozpocznie przeszukiwanie systemu.

2 Po chwili skanowanie zostanie zakończone. Klikamy na **Wyświetl wyniki skanowania**. Jeśli chcemy oczyścić system, zaznaczamy wszystkie zagrożenia i klikamy na **Poddaj wybrane kwarantannie**. Gdy zagrożenia będą w kwarantannie, nie będą niebezpieczne dla systemu, ale nadal pozostaną na dysku. Aby je całkiem wyeliminować, musimy kliknąć po lewej stronie na zakładkę **Kwarantanna**, następnie zaznaczyć zagrożenia i kliknąć na **Usuń**.

WŁĄCZAMY OCHRONĘ PRZED ROOTKITAMI

Domyślnie ochrona tego typu jest wyłączona, ponieważ znacznie wydłuża skanowanie systemu. Dla bezpieczeństwa warto jednak ją włączyć.

1 W oknie programu klikamy po lewej stronie na zakładkę **Ustawienia**.

2 Klikamy na górnym pasku na kategorię **Ochrona** i przewijamy widok, aż zobaczymy pozycję **Skanuj w poszukiwaniu rootkitów**.

3 Zmieniamy opcję z pozycji **Wył.** na **Wł.**, by włączyć lepszą ochronę.

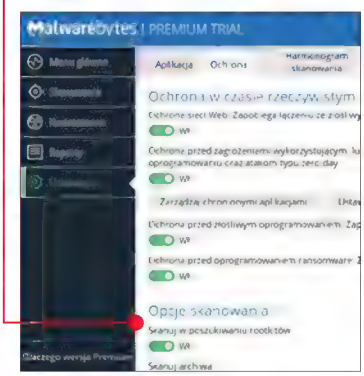

SKANOWANIE NA ŻĄDANIE
AdwCleaner 7.2.2

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **005** Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **https://pl.malwarebytes.com/adwcleaner**

- działa bez instalacji
- nie obciąża znacząco komputera
- aktualizacje bazy danych przed skanowaniem

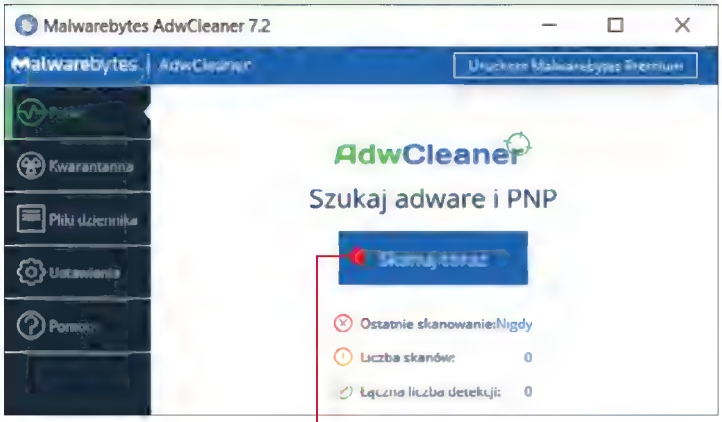

AdwCleaner to jeden z najlepszych przenośnych skanerów malware, ma dostęp do obszernej bazy danych dotyczącej zagrożeń, więc może je skutecznie wykrywać. Zadanie programu to skanowanie na żądanie użytkownika. AdwCleaner nie wymaga instalacji, co jest przydatne, gdy nasz komputer zostanie zainfekowany szkodliwym oprogramowaniem, które uniemożliwia instalację nowych programów. Zaletą aplikacji jest duża wykrywalność złośliwych rozszerzeń i programów wyświetlających reklamy.

OBSŁUGA PROGRAMU

1 Po uruchomieniu AdwCleanera wystarczy kliknąć na **Skanuj teraz**, a rozpocznie się proces skanowania z wykorzystaniem bazy danych znajdującej się w chmurze.

2 Program skupia się na nieco innych typach zagrożeń niż główne oprogramowanie Malwarebytes, dzięki czemu znajduje sporo dodatkowych zagrożeń, jak niechciane paski i dodatki w przeglądarkach lub inne programy, które sprawiają, że na ekranie pojawia się wiele okien z reklamami. Weryfikujemy znalezione zagrożenia i klikamy na **Wyczyść i Naprawa**.

3 Zanim nastąpi naprawa, musimy przygotować się do zamknięcia komputera. Najlepiej od razu zapisać całą pracę i wybrać opcję **Wyczyść i zrestartuj teraz**, ponieważ część zagrożeń można usunąć tylko w trakcie uruchamiania systemu. Po ponownym uruchomieniu systemu pojawi się okno programu z informacją o neutralizacji zagrożeń.

Fot. Donets, Ladyann, Cooldesign/123rf.com

NAJLEPSZE ARCHIWIZERY PLIKÓW

Wprawdzie w Windows 10 jest wbudowane narzędzie do zarządzania archiwami w formacie ZIP, ale jest ono bardzo ograniczone i mało wydajne. No i nie każdy ma Windows 10. Poznajmy najlepsze archiwizery plików

PAKUJEMY RÓŻNE DANE O ŁĄCZNYM ROZMIARZE 702,6 MB

Nazwa programu	Rozmiar po spakowaniu [MB]	Procent kompresji [%]	Czas pakowania [m:s]	Czas wypakowania [m:s]
FreeArc 0.666*	175,9	75	02:36,2	00:11,8
PeaZip 6.6.0	241,2	66	02:31,8	00:06,7
7-Zip 18.05	246,9	65	01:50,0	00:04,7
Bandizip 6.14	262,4	63	00:44,3	00:08,2
IZArc 4.3	288,4	59	02:39,6	00:15,2
Hamster Free Zip 4.0.0.59**	296,1	58	02:23,8	00:17,7
WinRAR 5.60	308,9	56	01:03,0	00:04,2
Windows 10	364,5	48	00:32,4	00:14,6

PAKUJEMY PLIK WIRTUALNEGO DYSKU SYSTEMU MX LINUX O ROZMIARZE 7894 MB

Nazwa programu	Rozmiar po spakowaniu [MB]	Procent kompresji [%]	Czas pakowania [m:s]	Czas wypakowania [m:s]
FreeArc 0.666*	1472,9	81	29:56,2	01:51,4
IZArc 4.3	1776,6	77	28:57,2	02:08,7
7-Zip 18.05	1785,3	77	12:30,0	01:49,4
Bandizip 6.14	1785,3	77	12:54,7	01:31,2
PeaZip 6.6.0	1785,3	77	15:42,5	01:12,6
Hamster Free Zip 4.0.0.59**	1855,9	76	22:46,2	01:42,8
WinRAR 5.60	1943,6	75	08:01,2	01:26,2
Windows 10	2638,9	67	04:47,1	02:46,7

Testy były wykonywane z najkorzystniejszymi ustawieniami dla każdego z archiwizerów; głównym celem było uzyskanie jak najlepszej kompresji. Zestaw testowy – Windows 10 (64-bit), Intel i5-6600K, 16 GB DDR4.

Kompresowanie zdjęć lub filmów najczęściej przynosi bardzo mało korzyści, ponieważ tego rodzaju pliki mają już zmniejszony rozmiar i zapisywane są w formatach stratnych.

”” Zdaniem autora

KOMPRESJA NA WAGĘ ZŁOTA

Krzysztof Dziedzic

Odpowiedni program do archiwizacji pozwoli nam nie tylko wygodnie zarządzać archiwami, ale również zaoszczędzić miejsce na dysku. W tabelach można łatwo sprawdzić, który program najlepiej nadaje się do pakowania konkretnych rodzajów plików.
Dodatkowo warto pamiętać, że archiwizery często mają funkcję szyfrowania – jeśli zależy nam na dobrym zabezpieczeniu spakowanych plików, powinniśmy używać programu, który oferuje dobre szyfrowanie, jak na przykład 7-Zip.

PAKUJEMY DOKUMENTY PAKIETU MICROSOFT OFFICE ORAZ PLIKI PDF O ŁĄCZNYM ROZMIARZE 289,4 MB

Nazwa programu	Rozmiar po spakowaniu [MB]	Procent kompresji [%]	Czas pakowania [m:s]	Czas wypakowania [m:s]
PeaZip 6.6.0	246,2	15	00:52,6	00:07,1
Bandizip 6.14	246,3	15	00:52,2	00:10,4
7-Zip 18.05	246,8	15	00:48,6	00:04,9
FreeArc 0.666*	248,9	14	01:09,8	00:21,9
Hamster Free Zip 4.0.0.59**	256,3	11	00:34,7	00:14,7
IZArc 4.3	256,3	11	01:14,6	00:14,5
WinRAR 5.60	258,3	11	00:14,0	00:02,0
Windows 10	264,3	9	00:13,0	00:17,2

Na DVD również

***FreeArc** DVD-KOD: **029** – jeden z programów, który zapewnia najlepszą kompresję danych, słabiej wypada jedynie przy pracy z dokumentami. Niestety, przestał być rozwijany kilka lat temu i nie jest zalecane wykorzystywanie go do codziennej pracy (format pakowania eksperymentalny).

****Hamster Free Zip** DVD-KOD: **032** – bardzo ciekawy archiwizer, który pozwala zapisywać pliki w formacie ZIP oraz 7Z. Do jego obsługi możemy korzystać z bardzo wygodnego interfejsu graficznego.

UNIWERSALNY

POZWALA NA DOBRE ZABEZPIECZENIE ARCHIWÓW

7-Zip 18.05

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **002 / 003** (32- / 64-BIT) Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.7-zip.org**

- integracja z menu dialogowym Windows
- szerokie możliwości konfiguracyjne
- dość długi czas pracy przy wybraniu maksymalnej kompresji

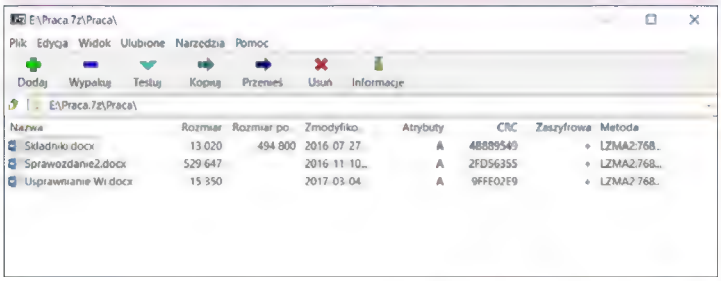

7-Zip to program do kompresji danych i zarządzania archiwami, który charakteryzuje się obsługą wielu formatów, od tych najpopularniejszych, jak ZIP, RAR, do znacznie mniej popularnych jak ARJ. Pozwala na tworzenie archiwów z bardzo wysokim stopniem kompresji we własnym formacie 7Z. Ponadto umożliwia szyfrowanie pakowanych danych przy użyciu mocnego algorytmu szyfrowania AES-256. Wygodny interfejs pozwala również na przeglądanie zawartości archiwów bez konieczności ich wypakowywania, co jest bardzo wygodne. Możemy również wypakować pojedyncze pliki z całego archiwum, a nie całą paczkę. Bardziej zaawansowani użytkownicy mogą docenić możliwość obsługi poprzez linię komend, która przyda się w zastosowaniach zdalnych, na przykład przy obsłudze serwerów bez interfejsu graficznego.

ZASZYFROWANE ARCHIWUM

Za pomocą 7-Zipa możemy w łatwy sposób zabezpieczyć spakowane dane.

1 W Eksploratorze przechodzimy do lokalizacji, w której znajduje się folder, z którego chcemy utworzyć archiwum. Klikamy na niego prawym przyciskiem myszy i z menu dialogowego wybieramy opcję **7-Zip**, a następnie **Dodaj do archiwum**.

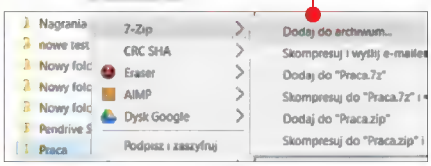

2 Pojawi się okno, w którym konfigurujemy ustawienia dotyczące archiwum: podajemy nazwę, jako format wybieramy **7z**. Przy opcji **Stopień kompresji** wybieramy **Ultra**, jeśli chcemy maksymalnie spakować dane w celu zaoszczędzenia miejsca, a jeżeli zależy nam na czasie, wybieramy **Najszybsza**. Resztę ustawień pozostawimy bez zmian, jedynie w sekcji **Szyfrowanie** wprowadzamy hasło (najlepiej powyżej 10 znaków) i zaznaczamy opcję **Zaszyfruj nazwy plików**. Pozostaje tylko kliknąć na **OK**.

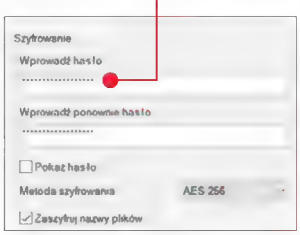

3 Teraz przy próbie otworzenia archiwum pojawi się okno z prośbą o podanie hasła. Po wpisaniu poprawnej frazy wystarczy kliknąć na **OK**. Zapamiętajmy nasze hasło – jeśli go zapomnimy, nie ma możliwości odzyskania plików.

WYGODNY

ŚWIETNY DLA MNIEJ ZAAWANSOWANYCH UŻYTKOWNIKÓW

Bandizip 6.14

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **013** Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.bandisoft.com/bandizip**

- wygodny konfigurator po instalacji
- nowoczesny interfejs
- duże możliwości

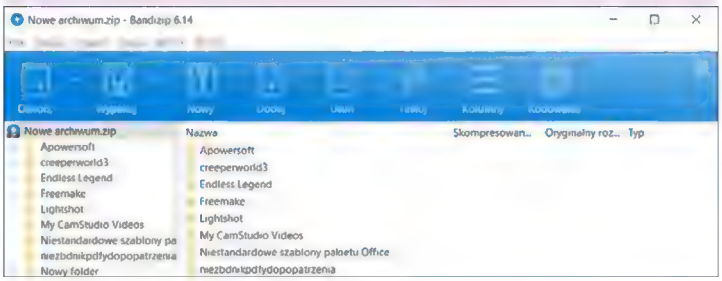

Lekki i wydajny program do kompresowania danych **Bandizip** obsługuje ponad 30 najpopularniejszych formatów archiwów, w tym 7Z. Minimalistyczny interfejs pozwala szybko wykonać każde zadanie. Mamy możliwość wybrania stopnia kompresji oraz zabezpieczenia danych hasłem. Jest również opcja kasowania plików źródłowych po utworzeniu archiwum oraz testowania archiwów pod kątem błędów spójności danych. Można dodawać pliki do archiwum, korzystając z metody przeciągnij i upuść.

KONFIGURACJA

1 Zaraz po instalacji pojawi się kreator, który pomoże nam w konfiguracji programu. W oknie dotyczącym **Skojarzeń** klikamy na **Klasyczna metoda**.

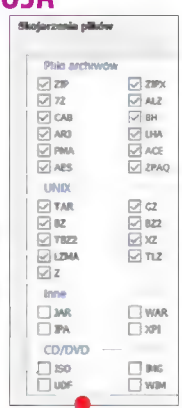

2 Zaznaczamy formaty plików, które mają być domyślnie obsługiwane przez program Bandizip i klikamy na **Zastosuj teraz**.

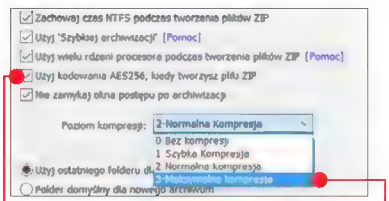

3 Przechodzimy po lewej stronie do zakładki **Kompresja**, zaznaczamy opcję **Użyj kodowania AES256**, zmieniamy domyślny poziom kompresji z 2 na **3** i klikamy na **OK**.

TWORZYMY ARCHIWUM

1 Uruchamiamy program Bandizip i klikamy na **Nowe archiwum**.

2 W kolejnym oknie klikamy na **Dodaj** i dodajemy pliki lub foldery do naszej paczki. Wskazujemy lokalizację zapisu naszego archiwum i nadajemy mu nazwę.

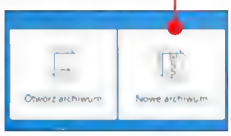

3 Jeśli zależy nam na szyfrowaniu, musimy kliknąć na **Więcej opcji**.

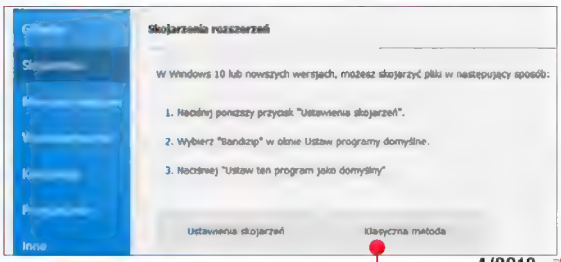

4 Proces tworzenia archiwum rozpocznie się po kliknięciu na **Start**.

KOMPLEKSOWY

OBSŁUGUJE NAJWIĘCEJ FORMATÓW PLIKÓW

IZArc 4.3

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **037** Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.izarc.org**

- pozwala na wypakowywanie wielu różnych formatów archiwów
- łatwe testowanie skompresowanych plików
- obsługa funkcji przeciągnij i upuść

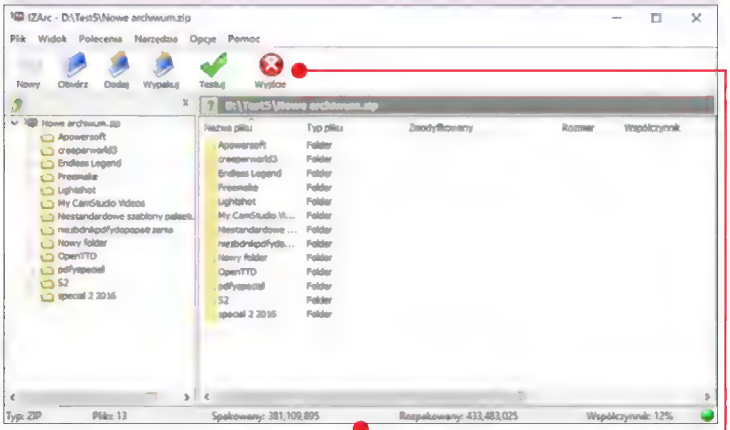

Jest to archiwizer obsługujący najwięcej formatów archiwów – aż 50. Jeśli mamy problem z nietypowym skompresowanym plikiem, **IZArc** powinien nam pomóc. Oprócz podstawowych funkcji umożliwiających tworzenie, szyfrowanie i testowanie archiwów udostępnia również obsługę obrazów płyt. Ciekawa jest opcja naprawy uszkodzonych archiwów ZIP, niestety, nie jest ona bardzo skuteczna. Program integruje się z Eksploratorem i dodaje polecenia do menu kontekstowego.

PIERWSZE KROKI I OBSŁUGA

1 Podczas instalacji koniecznie wybieramy z listy języków polski i dopiero wtedy klikamy na **OK**.

2 Wybieramy skojarzenia plików, które będą obsługiwane przez IZArc. Klikamy na **OK**.

3 Po uruchomieniu programu na górnym pasku znajdziemy najważniejsze funkcje. Po otworzeniu dowolnego archiwum będzie dostępny widok drzewa katalogów. Umożliwia to wygodną pracę nawet z dużymi archiwami.

4 Przydatne są również informacje znajdujące się na dolnym pasku. Dzięki nim od razu będziemy wiedzieli, ile miejsca zajmie zaznaczone archiwum po wypakowaniu i w jakim stopniu zostało skompresowane.

5 Po kliknięciu na **Testuj** na górnym pasku rozpocznie się sprawdzanie wybranego archiwum pod kątem błędów. Jest to istotne zwłaszcza w przypadku, gdy chcemy skasować z dysku materiały źródłowe.

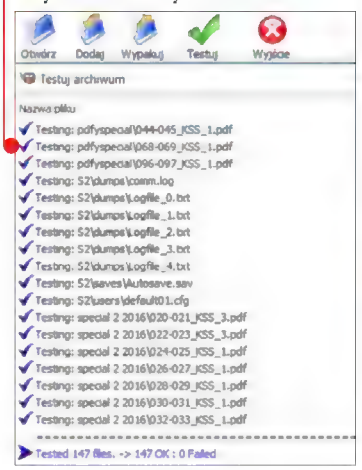

NOWOCZESNY

KOMBAJN, KTÓRY ZAWIERA WIELE NARZĘDZI

PeaZip 6.6

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **054 / 055** (32- / 64-BIT) Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.peazip.org**

- wbudowany menadżer haseł
- nowoczesny interfejs
- konwertowanie archiwów

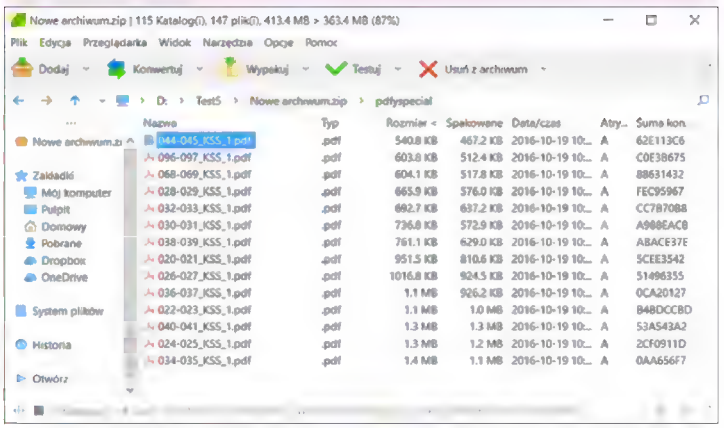

Jeden z najlepszych otwartoźródłowych programów do archiwizacji. Pozwala na szyfrowanie tworzonych paczek, wygodną konwersję istniejących archiwów, porównywanie ich, łączenie i dzielenie. Dodatkowo możemy skorzystać z menedżera haseł, który ułatwi nam zarządzanie wieloma hasłami do różnych archiwów. **PeaZip** korzysta z wielu nakładek, dzięki czemu obsługuje ponad 180 różnych formatów plików, a formatów archiwów obsługuje około 40.

MENEDŻER HASEŁ

Tworzenie archiwów wygląda podobnie jak w innych programach. Tym, co wyróżnia PeaZipa, jest wbudowane narzędzie do zarządzania hasłami. Dzięki niemu będziemy mogli wygodnie przechowywać hasła do wielu różnych archiwów bez obawy, że je zapomnimy.

1 W oknie programu PeaZip klikamy na **Narzędzia** i **Menedżer haseł**.

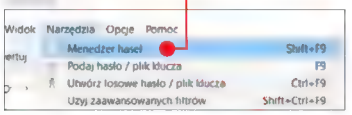

2 Klikamy na **Ustaw / Zmień hasło główne**, podajemy dwukrotnie

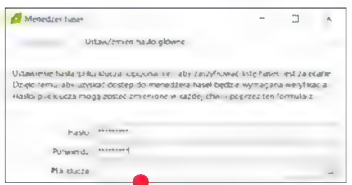

główne hasło i klikamy na **OK**. (Plik klucza jest opcjonalny i nie musimy go podawać).

3 Po kliknięciu na trzy kropki w prawym górnym rogu, a następnie na **Dodaj** możemy dodawać do listy kolejne hasła. W polu **Notatki** możemy zamieszczać informacje dotyczące haseł lub archiwów.

4 Teraz wystarczy po uruchomieniu programu podać główne hasło, by uzyskać dostęp do haseł do archiwów.

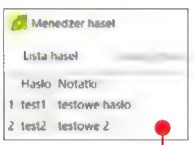

KONWERTOWANIE ARCHIWÓW

1 Wybieramy archiwum, które chcemy przekonwertować, i klikamy na górnym pasku na **Konwertuj**.

2 W sekcji **Wyjście** wybieramy format pliku oraz stopień kompresji i klikamy na **OK**.

Z TRADYCJAMI

Prostota obsługi i duże możliwości – to dzięki tym cechom **WinRAR** był w czołówce archiwizerów dla Windows od wielu lat. Jego pierwsze wydanie miało miejsce w 1993 roku, w tym roku obchodzi więc 25 urodziny. Jest dość uniwersalny. Radzi sobie z nowymi formatami archiwów, nawet tymi z konkurencyjnych aplikacji, jak 7-Zip. Jedną z jego największych zalet jest bardzo dobre narzędzie do naprawy uszkodzonych archiwów. WinRAR wspiera obsługę z poziomu Wiersza polecenia, co pozwala na wykorzystanie go w celu zautomatyzowania procesów wykonywania kopii zapasowych.

NAPRAWIAMY USZKODZONE ARCHIWUM

Uwaga! Możliwa jest naprawa tylko i wyłącznie archiwów w formacie **RAR** i **ZIP**.

1 W oknie WinRAR-a nawigujemy do uszkodzonego archiwum. Zaznaczamy je, a następnie na górnym pasku wybieramy opcję **Napraw**.

2 Pojawi się nowe okno, w którym podajemy nazwę dla naprawionego archiwum (najlepiej inną niż naprawiany plik). Wybieramy również, jak ma być traktowane nasze archiwum – jako ZIP czy też RAR – i klikamy na **OK**. Po chwili operacja zostanie zakończona i będziemy mogli kliknąć na **Zamknij**.

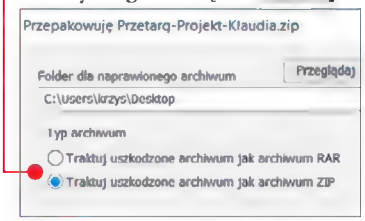

3 Przechodzimy do lokalizacji, w której została zapisana naprawiona paczka, i próbujemy ją otworzyć. Jeśli próba zakończy się pomyślnie, możemy bezpiecznie wypakować pliki.

SPRAWDZONY ARCHIWIZER
WinRAR 5.60

Licencja: **SHAREWARE** DVD-KOD: **088 / 089** (32- / 64-BIT) Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.win-rar.com**

- dobre narzędzie do naprawy archiwów
- wersja próbna na 40 dni
- opcja przeszukiwania archiwów

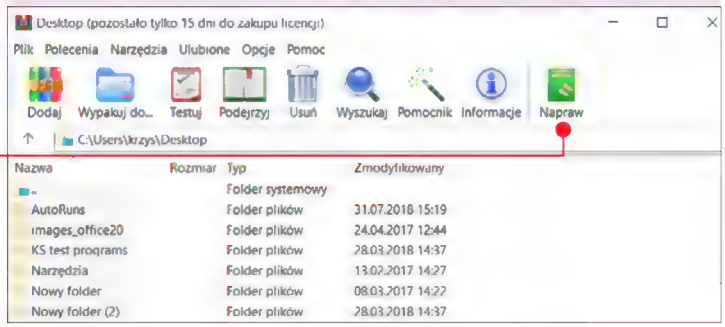

WYSZUKIWARKA

Jeśli mamy bardzo duże archiwum i potrzebujemy wypakować z niego tylko jeden plik, możemy skorzystać z wbudowanego narzędzia wyszukiwania, które znajduje się na górnym pasku – **Wyszukaj**.

1 Po otworzeniu okna wyszukiwania wpisujemy w pierwszym polu po lewej frazę i klikamy na **OK**.

2 Z okna wyszukanych elementów możemy wybrać plik i kliknąć na **Wypakuj do**.

REKLAMA

Fot. Tele52, Nikita Ponin/123rf.com

NAJLEPSZE KONWERTERY MULTIMEDIÓW

To, że jest wiele różnych urządzeń do nagrywania filmów czy muzyki i jeszcze więcej do ich odtwarzania, może sprawiać problemy z kompatybilnością. W tym dziale poznamy **PAKIET NAJLEPSZYCH KONWERTERÓW**, dzięki którym nasze nagrania będzie można odtworzyć na każdym sprzęcie

Zdaniem autora

KONWERSJA A DODATKOWA PRZESTRZEŃ DYSKOWA

Krzysztof Dziedzic

Konwersja pozwala przede wszystkim odtwarzać multimedia na tym urządzeniu, na którym chcemy, choćby na telewizorze czy odtwarzaczu CD w samochodzie. Przydaje się jednak także w innym celu. Jeśli nagrywamy dużo filmów i gromadzimy je na dysku, na pewno zauważyliśmy, że zajmują bardzo dużo miejsca. Warto je przekonwertować do wybranego stratnego formatu. Oczywiście, nagrania stracą wtedy nieznacznie na jakości (zależnie od formatu), ale za to będziemy mogli zyskać przestrzeń na dysku na kolejne filmy.

WYGODNA KONWERSJA

MULTIPLATFORMOWE NARZĘDZIE

HandBrake 1.1.1

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **033 / 034** (PORTABLE) Rejestracja: **NIE**
Język: **angielski** Internet: **https://handbrake.fr**

- gotowe predefiniowane tryby
- wsparcie dla wielu procesorów
- możliwość dowolnej ręcznej konfiguracji

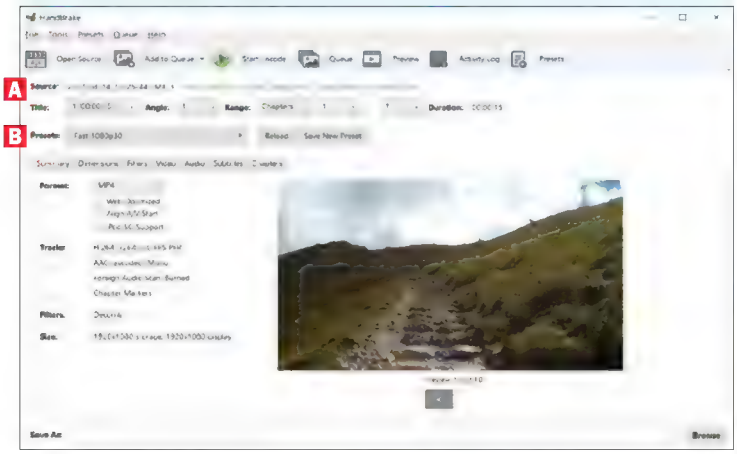

Program stworzony przez francuskich deweloperów, który najpierw odnosił sukcesy w... Linuxach – często występuje jako gotowe do pracy narzędzie do konwersji multimediów, wbudowane w system. Potem został dostosowany do Windows i z powodzeniem konkuruje o miano najlepszego darmowego konwertera. Zawiera wiele gotowych ustawień konwersji, co jest wygodne dla mniej doświadczonych użytkowników. Wystarczy wybrać opcję właściwą dla naszego urządzenia, a **HandBrake** sam zastosuje odpowiednie ustawienia podczas konwertowania. Wygodna jest możliwość dodawania do programu całych folderów z filmami i konwertowania wielu plików jeden po drugim.

PODSTAWOWA KONWERSJA

1 Po uruchomieniu programu przeciągamy wybrany plik wideo do pola po prawej stronie okna.

2 U góry widać informacje dotyczące materiału źródłowego (**Source A**). W polu **Presets B** możemy wybrać jeden z gotowych predefiniowanych profili konwersji. Klikamy na **Browse** w prawym dolnym rogu, wskazujemy miejsce zapisu przetworzonego pliku i klikamy na **Start Encode** na górnym pasku. Po chwili plik zostanie zapisany we wskazanym folderze.

POPRAWIAMY JAKOŚĆ

Po przejściu do zakładki **Filters** możemy zdecydować się na włączenie filtrów, które poprawią jakość nagrań na przykład przez usunięcie szumów. W tym celu w polu **Denoise** ustawiamy opcję **hqdn3d** i uruchamiamy konwersję filmu. **Uwaga!** Użycie filtrów znacząco wydłuża proces konwersji.

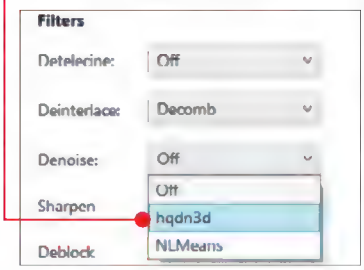

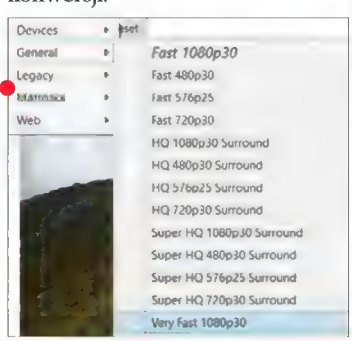

FABRYKA KONWERSJI

AUDIO, WIDEO I GRAFIKA

FormatFactory 4.3

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **028** Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.pcfreetime.com**

- konwersja plików graficznych
- funkcja naprawy multimediów
- dużo kodeków

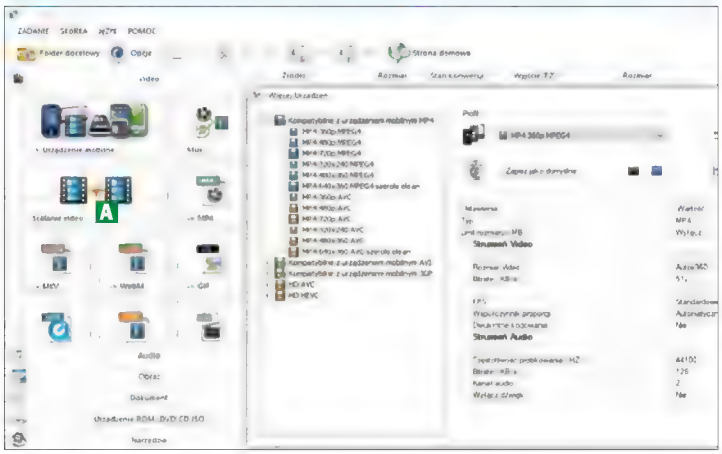

Idealne narzędzie do konwersji różnego typu plików multimedialnych: wideo, audio, a nawet graficznych (obsługuje takie formaty, jak: JPG, BMP, PNG, ICO). Przy każdej zmianie formatu możemy szczegółowo skonfigurować **FormatFactory**, tak aby efekt odpowiadał naszym oczekiwaniom. Do konwersji wykorzystywane są popularne kodeki, mamy do wyboru bardzo dużo formatów oraz ustawień do każdego typu kodeku. Warto wypróbować funkcję naprawy plików audio i wideo, dzięki której uszkodzone multimedia po przekonwertowaniu znów będą nadawały się do odtwarzania (naprawa następuje automatycznie).

ŁĄCZYMY PLIKI WIDEO

1 Po uruchomieniu programu klikamy na **Scalanie video A** po lewej stronie.

2 Dodajemy pliki, które zamierzamy scalić: klikamy na **Dodaj plik** lub **Dodaj folder**, jeśli chcemy połączyć wszystkie pliki z katalogu.

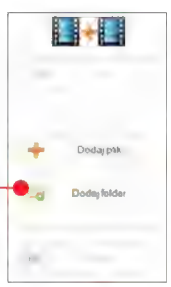

3 W górnej części okna pozostawiamy ustawienia domyślne i klikamy na **OK** po prawej stronie.

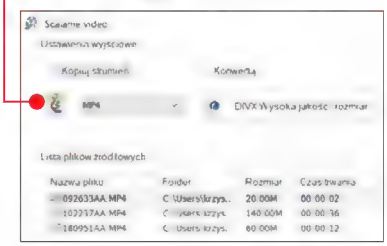

4 Pojawi się teraz okno, w którym widoczne będzie nowe zadanie. W celu rozpoczęcia scalania musimy kliknąć na **Start** na górnym pasku. Folder, w którym zostanie utworzony scalony plik, jest widoczny w kolumnie **Wyjście**.

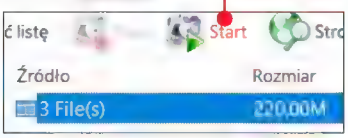

5 Możemy szybko przejść do tego folderu, jeśli klikniemy prawym przyciskiem myszy na film i wybierzemy z menu dialogowego opcję **Otwórz folder docelowy**.

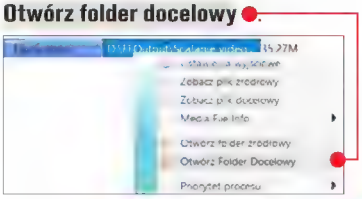

DLA POCZĄTKUJĄCYCH

ŁATWY W OBSŁUDZE

VidCoder 3.15

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **075 / 076** (PORTABLE) Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **http://vidcoder.net**

- umożliwia zgrywanie filmów z nośników CD/DVD/Blu-ray
- zatrzymywanie i wznawianie konwersji
- dodatkowe narzędzia do edycji

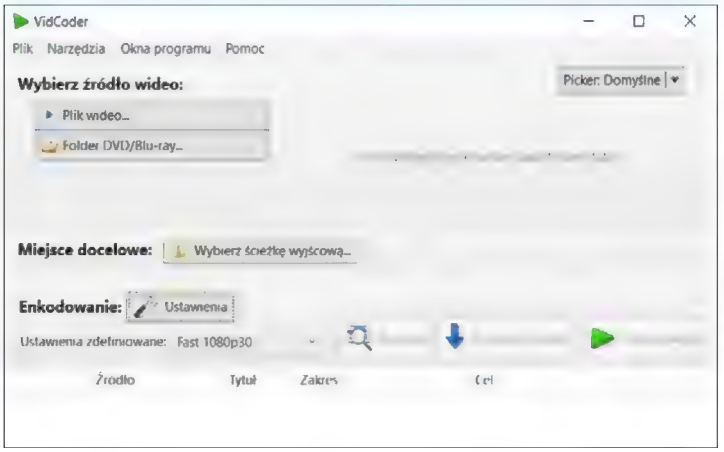

Ciekawy program, który bazuje na HandBrake'u. Korzysta z jego kodeków i ustawień profili, a dodatkowo rozszerza możliwości o kolejne funkcje. **VidCoder** pozwala na zgrywanie filmów z płyt CD/DVD/Blu-ray do popularnych formatów, jak MP4 lub MKV. Możemy dodać do filmów napisy (z płyty lub pobrane i zapisane w formacie **SRT**). W trakcie pracy z programem możemy generować krótkie klipy poglądowe, które są przydatne, zwłaszcza gdy konwertujemy długi materiał i nie wiemy, czy jego jakość wyjściowa będzie nam odpowiadała. **Do działania programu wymagany jest dodatek NET Framework 4.**

WŁASNY PROFIL

Ze względu na ogromną liczbę urządzeń na rynku gotowe profile nie zawsze się sprawdzają. Czasem warto wziąć sprawy w swoje ręce i skonfigurować profil dopasowany idealnie do naszych potrzeb.

1 W głównym oknie programu klikamy na **Ustawienia** na środku ekranu. Po prawej stronie klikamy na zakładkę **Container** i wybieramy, w jakim formacie chcemy uzyskać plik wyjściowy – wyboru dokonujemy w polu **Kontener**.

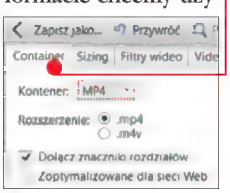

2 Przechodzimy do zakładki **Video Encoding**. Tu znajdziemy większość ustawień. Załóżmy, że chcemy stworzyć taki profil ustawień, dzięki któremu rozmiar konwertowanego pliku będzie zmniejszany o prawie 60 procent. Wybieramy kodek, liczbę klatek na sekundę zgodną z materiałem źródłowym i suwakiem określamy jakość nagrania – to od niej będzie zależała wielkość pliku wynikowego.

3 Klikamy na **Zapisz jako**, podajemy nazwę profilu i klikamy na **OK**. Profil trafi do zakładki **Custom**.

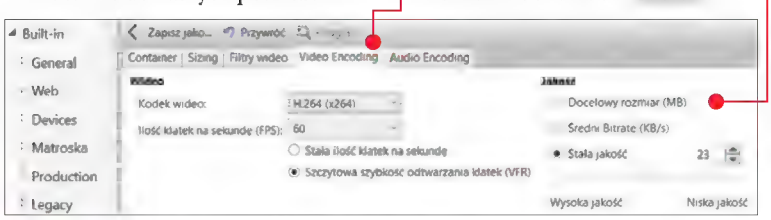

WYGODNY

ZGRYWANIE MULTIMEDIÓW Z PŁYT

XMedia Recode 3.4.3.6

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **091** Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.xmedia-recode.de**

- pozwala na zgrywanie filmów z płyt
- podgląd klipu przed konwersją
- wbudowane narzędzia do poprawy jakości nagrań

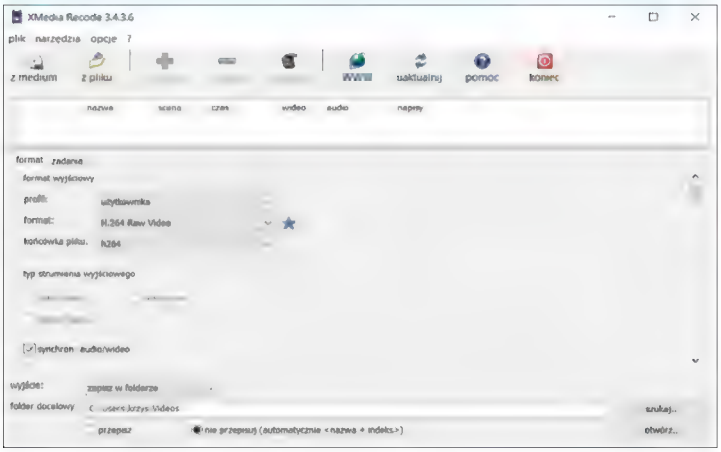

Jeden z najlepszych konwerterów audio i wideo. Możemy skorzystać z gotowych profili konwersji, co może się przydać mniej doświadczonym użytkownikom. **XMedia Recode** umożliwia też zgrywanie niezabezpieczonych DVD i Blu-ray. Pozwala sprawdzać parametry klipów, dzięki czemu łatwo jest określić, do jakiego formatu możemy przekonwertować materiał źródłowy. Zawiera wbudowane narzędzia do poprawy ostrości, usuwania szumów, modyfikacji kolorów. Możemy do każdego przetwarzanego pliku dodawać etykiety z własnym opisem.

KONFIGURACJA

Zanim zaczniemy konwertować multimedia, warto przyjrzeć się ustawieniom programu, ponieważ domyślne mogą nie zawsze być najlepsze dla naszego sprzętu.

1 W oknie programu klikamy na górnym pasku na **Opcje**, **Ustawienia**.

2 Przechodzimy do zakładki **Ustawienia Multithread**. Tutaj możemy skonfigurować liczbę procesorów logicznych do każdego kodeka. Opcja automatyczna nie zawsze się sprawdza, dlatego zalecane jest ręczne wpisanie poprawnej liczby. Liczbę procesorów logicznych znajdziemy, wciskając kombinację klawiszy ctrl+shift+esc (skrót otwierający Menedżer zadań). Klikamy na **Więcej szczegółów** i przechodzimy do zakładki **Wydajność**. Klikamy na **CPU** i po prawej stronie widoczna będzie liczba logicznych procesorów.

3 Wystarczy wpisać tę wartość we wszystkie pola kodeków w programie XMedia Recode.

4 Na koniec przechodzimy jeszcze do zakładki **Analiza Audio** i zaznaczamy opcję **Analiza audio stosuje Multithreading**.

5 Z tymi ustawieniami komfort pracy z programem powinien być większy.

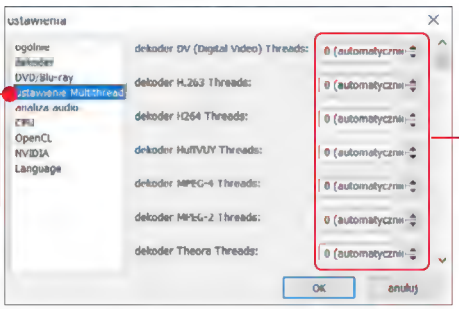

MUZYKA I FILMY

UNIWERSALNY KONWERTER

MediaCoder 0.8.53

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **044 / 045** (32- / 64-BIT) Rejestracja: **NIE**
Język: **angielski** Internet: **www.mediacoderhq.com**

- umożliwia konwersję wielu typów plików
- wsparcie dla technologii CUDA/Quick Sync
- dużo opcji

Program do konwersji wideo i audio. Wykorzystuje jeden z najlepszych darmowych kodeków. Oprócz zwykłego transkodowania pomiędzy jednym a drugim formatem możemy zmieniać wiele zaawansowanych opcji. Standardowo zainstalowane razem z **MediaCoderem** kodeki powinny wystarczyć w zupełności do domowych zastosowań, jeśli jednak będziemy czuli niedosyt, można doinstalować kolejne paczki kodeków. Przy konwersji warto zwrócić uwagę na jakość pliku wyjściowego, często zbyt radykalne zmiany mogą bowiem doprowadzić do znacznego obniżenia jakości. Domyślne ustawienia w większości przypadków powinny się sprawdzić.

PRZYSPIESZAMY

Korzystając ze specjalnych technologii firm Intel, NVIDIA lub AMD, możemy znacznie przyspieszyć proces konwertowania plików wideo w wybranych formatach. Do konwersji wykorzystywany jest układ GPU (karta graficzna), co przyspiesza działanie całego procesu.

1 Jeśli mamy więcej niż jeden układ graficzny, uruchamiamy program, klikając na niego prawym przyciskiem myszy, i wybieramy układ o wyższej wydajności. W naszym przykładzie jest to NVIDIA.

2 Dodajemy plik wideo, klikając na górnym pasku na **Add**. W dolnej części interfejsu klikamy na zakładkę **Video**. Tutaj możemy ręcznie wybrać bitrate i rodzaj kodeka. Dobrym wyborem w większości przypadków jest **H.264**.

3 W pozycji **Encoder** zaznaczamy opcję **GPU**. Jeśli mamy kartę NVIDIA, która jest kompatybilna, pojawi się informacja: **nVidia NVENC capable hardware detected.**

4 Możemy dokonać konwersji, klikając na **Start**.

PORÓWNANIE WYDAJNOŚCI ENKODERÓW

Ustawienie enkodera	CPU	Intel Encoder	NVENC (NVIDIA)
Czas konwersji	30,66 s	11,26 s	8,53 s

Konwersja filmu o rozmiarze 60 MB i czasie trwania 15 sekund w zależności od wybranego enkodera. Procesor i7-6700HQ, Intel HD 530 GPU, NVIDIA GTX960M, 24 GB pamięci RAM DDR4.

EKSTRA MOŻLIWOŚCI

UMOŻLIWIA PODSTAWOWĄ EDYCJĘ KLIPÓW

Video to Video 2.9.6.10

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **077 / 078** (PORTABLE) Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.videotovideo.org**

- pozwala na łączenie i dzielenie klipów
- ogromna ilość predefiniowanych profili
- umożliwia nagrywanie płyt DVD

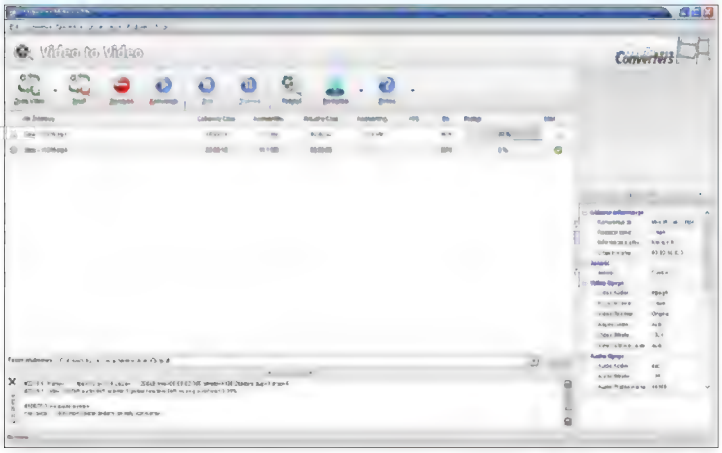

Najstarszy konwerter w tym zestawieniu, jednak wciąż ma sporo do zaoferowania. **Video to Video** jest lepszy na przykład od bardzo popularnego konwertera Freemake Video Converter, ponieważ nie dodaje znaku wodnego do przekonwertowanego pliku. Nie wyświetla reklam. Oferuje możliwość cięcia klipów, zgrywania multimediów z płyt, zawiera wiele gotowych profili konwersji.

JĘZYK POLSKI

Przy pierwszym uruchomieniu pojawi się okno, w którym możemy zmienić język. Możemy też później w oknie programu kliknąć na górnym pasku na **Language**, **Polish**.

DZIELIMY PLIKI WIDEO

1 W głównym oknie programu klikamy na **Dodaj Video** i dodajemy wybrany przez nas plik. Klikamy na niego prawym przyciskiem myszy i wybieramy opcję **Dzielenie wideo**.

2 Odtwarzamy plik i zaznaczamy fragmenty do wycięcia, wciskając ikony nawiasów kwadratowych. Każdy z tak zaznaczonych fragmentów zostanie dodany do listy **Klipy** po kliknięciu na symbol plusa (**Dodaj segment**). Na koniec klikamy na **OK**.

3 Teraz wystarczy kliknąć na **Konwersja** w głównym oknie, a podzielone fragmenty zostaną zapisane na dysku w folderze wyjściowym.

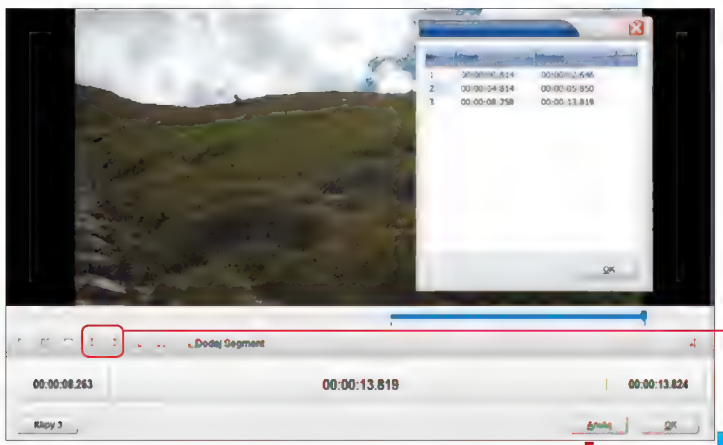

NAJLEPSZE PROGRAMY DO ODTWARZANIA FILMÓW

Odtwarzacz multimedialny to jedna z najczęściej używanych aplikacji. Poznajmy **NAJLEPSZE PROGRAMY DO ODTWARZANIA FILMÓW NA KOMPUTERZE**, do których Komputer Świat przygotował zestaw wskazówek

Zdaniem autora

ODTWARZANIE TO NIE WSZYSTKO

Odtwarzacze multimedialne to nie tylko narzędzia do odtwarzania filmów z dysku komputera, z zasobów sieciowych i podłączonych urządzeń. Radzą sobie też z napisami, dostosowują obraz do naszych i sprzętowych oczekiwań. Mają w zanadrzu także wiele innych sztuczek.

Karol Żebruń

UNIWERSALNY ODTWARZACZ

LEGENDA WŚRÓD ODTWARZACZY MULTIMEDIALNYCH

ALLPlayer 8.1

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **007** Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.allplayer.org/pl**

- współpracuje z klawiaturami multimedialnymi
- wspiera prawie każdy kodek
- automatycznie pobiera dopasowane do filmu/audycji napisy

Nowy silnik odtwarzania w ósmym wcieleniu **ALLPlayera** docenią osoby oglądające treści w rozdzielczościach 4K. W nowej wersji poprawiona też została obsługa playlist oraz stacji radiowych ●. Program mimo dużych możliwości nie wymaga wielu działań i jest prosty w obsłudze. Po uruchomieniu ALLPlayera wyświetla się pole wyszukiwania w playliście. Inne treści otworzymy, klikając na ●.

INTELIGENTNE NAnapisy

ALLPlayer automatycznie pobiera napisy z najważniejszych serwisów internetowych, ale na tym nie kończy się wygoda. Aplikacja została wyposażona w funkcję **Inteligentne napisy**, która sprawia, że czas wyświetlania napisów dostosowany jest do ich długości – nic nie przegapimy.

1 Z menu kontekstowego w oknie ALLPlayera wybieramy **Parametry programu** i przechodzimy na zakładkę **Napisy**.

2 Suwakiem ● określamy tempo, w jakim czytamy zwykle napisy. Funkcję deaktywujemy, usuwając zaznaczenie z pola **A**.

3 Z kolei usunięcie zaznaczenia z pola wyboru **B** wyłączy automatykę ładowania napisów skojarzonych z plikiem wideo.

ODTWARZACZ NIEZAWODNY

DTWARZACZ MULTIMEDIALNY DLA WYMAGAJĄCYCH

VLC media player 3.0.3

Licencja: **GPL** DVD-KOD: **081 / 082 / 083** (32- / 64-BIT / PORTABLE) Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.videolan.org**

- nie wymaga instalowania kodeków
- radzi sobie ze strumieniami sieciowymi
- wspiera zaawansowane funkcje takie jak wyświetlanie na wielu monitorach

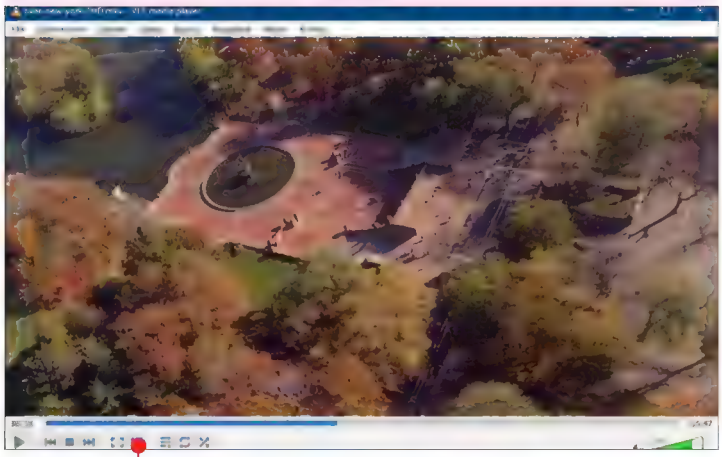

VLC media player od lat uznawany jest za najlepszy i niezawodny odtwarzacz multimediów. Zawiera wszystkie potrzebne kodeki, wspiera dekodowanie z pomocą GPU, odciążając główny procesor komputera. VLC przyda się także do sieciowych zastosowań – zgrywania strumieni wideo z sieci, ale też nadawania własnych audycji.

SYNCHRONIZACJA NAPISÓW

Źle zsynchronizowana ścieżka audio (problem z synchronizacją pojawia się też, gdy odtwarzamy dźwięk przez Bluetooth) albo napisy to koszmar dla kinomana.

1 Otwieramy plik wideo. Z menu **Napisy** wybieramy **Dodaj plik z napisami** i wskazujemy plik napisów. Klikamy na **Otwórz**. Kontynuujemy odtwarzanie filmu.

2 Klikamy na ●, a następnie przechodzimy na zakładkę **Synchronizacja**. W przypadku dźwięku przyciskami ● zwalniamy lub przyspieszamy odtwarzanie ścieżki audio. Efekt zmian podejrzymy lub usłyszymy na bieżąco w oknie odtwarzacza.

3 Jeśli napisy są przesunięte w czasie, synchronizujemy je z kolei za pomocą przycisków ●.

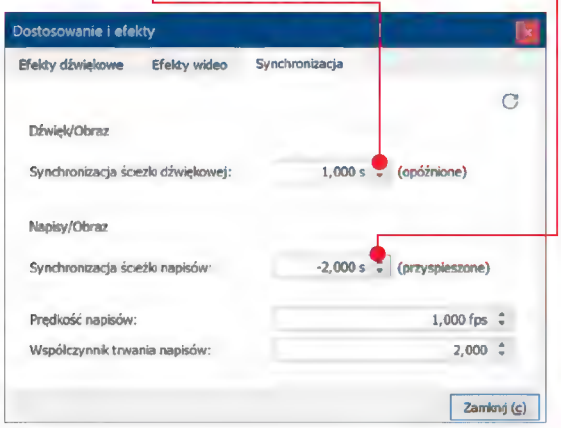

ODTWARZACZ DO MONITORÓW 4K

PotPlayer jest aplikacją, która w swoim pakiecie zawiera potrzebne kodeki, pozwala też na doinstalowanie kolejnych. Pierwsza taka okazja nadarza się podczas instalacji. Aplikacja dostępna jest dla systemów od Windows XP w wersjach 32- (DVD-KOD: **056**) i 64-bitowej (DVD-KOD: **057**). Ale odtwarzanie to niejedyna ciekawa rzecz, którą potrafi PotPlayer.

SKALOWANIE OBRAZU

Komputery są coraz szybsze, ekrany mają coraz wyższą rozdzielczość, a pliki wideo nie zawsze nadążają ze szczegółowością. By poprawić ogólne wrażenie podczas odtwarzania, na przykład treści DVD na ekranie Full HD lub filmu Blu-ray na ekranie 4K, warto użyć funkcji skalowania rozmiaru.

1 W oknie PotPlayer wciskamy klawisz F5, rozwijamy listę ustawień **Wideo** i klikamy na **Zmiana rozmiaru**.

2 Z listy **Warunki** wybieramy **Zawsze**. Następnie możemy określić metodę skalowania. Zalecana technika powinna w najmniejszym stopniu obciążać komputer, dając dobre wyniki.

3 Zaznaczamy pole wyboru ●, a w polach ● wpisujemy rozdzielczość naszego wyświetlacza. Wciskamy klawisz A, by zapisać zmiany. Będą one obowiązywać po ponownym otworzeniu pliku z filmem.

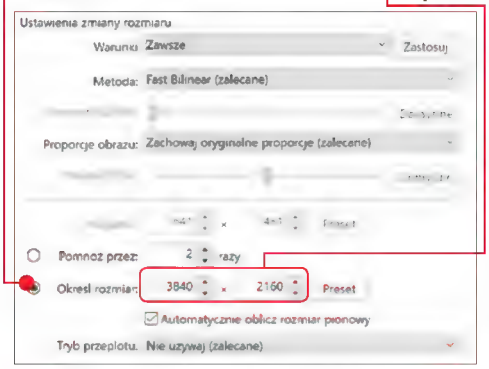

4 Możemy też określić warunek, by nie skalować niepotrzebnie filmów o zbyt małej rozdzielczości. Z listy **Warunki** wybieramy pozycję **Jeśli rozmiar wejściowy wideo jest większy**.

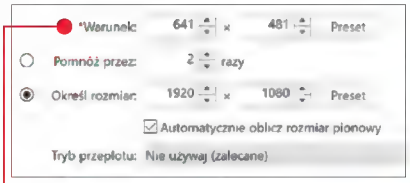

5 W polach ● określamy rozdzielczość, poniżej której nie będą skalowane filmy. Jeśli chcemy, by opcja zadziałała dla wideo 640 x 480 pikseli, wpisujemy te wymiary powiększone o 1 piksel. Ustawiamy wymiary docelowe tak jak w punkcie 3.

STEROWANIE MYSZĄ LUB PADEM

Odtwarzaniem w PotPlayerze możemy sterować za pomocą myszy, a nawet xboxowego pada.

1 Ustawienia kontroli odtwarzaczem znajdziemy, wciskając klawisz F5 i rozwijając listę **Ogólne**. Ustawienia dla myszy znajdziemy na zakładce **Myszka**. Domyślnie przypisane działania zmienimy, wybierając inne działania z list ●. Wciskamy A, by zapisać zmiany.

2 Na zakładce **Xinput** (kontroler XBOX) w podobny sposób konfigurujemy sterowanie za pomocą podłączonego do komputera pada. By interpreter pada działał tylko, gdy uruchomiony jest PotPlayer, zaznaczamy pola wyboru ●.

NAGRYWANIE WŁASNEGO WIDEO

PotPlayer potrafi nagrywać to, co w danej chwili odtwarza, na przykład obraz z kamery internetowej.

1 Wciskamy skrót klawiaturowy Ctrl J. W oknie PotPlayera wyświetli się widok z kamery zainstalowanej w naszym urządzeniu.

2 Wciskamy skrót klawiaturowy Alt C. W oknie **Nagrywanie wideo** w polu **Przechowywanie** wskazujemy lokalizację zapisu. W polu ● podajemy wartość, która określi jakość zapisu. Domyślna wartość wskazana jest dla nagrań statycznych w rozdzielczości HD. W przypadku wyższej rozdzielczości powinno to być minimum 10 000.

3 Klikamy na **Start**, by rozpocząć nagrywanie obrazu.

4 Jeśli zapisany plik nie zawiera dźwięku lub po wykonaniu kroku 1 widzimy obraz ze złej kamery, wciskamy F5. Rozwijamy listę **Urządzenia** i wybieramy **Kamera**.

5 W polach ● wskazujemy właściwe źródła obrazu i dźwięku. Usuwamy zaznaczenie z pola ●.

WSZECHSTRONNY ODTWARZACZ MULTIMEDIÓW DLA GRACZY I DO 4K

PotPlayer 1.7

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **056 / 057** (32- / 64-BIT) Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **potplayer.daum.net**

- skuteczne skalowanie obrazu do rozdzielczości ekranu (na życzenie)
- dużo opcji sterowania odtwarzaniem
- przechwytywanie obrazu i wideo

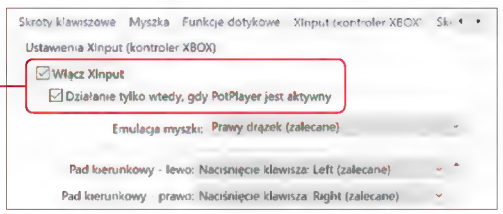

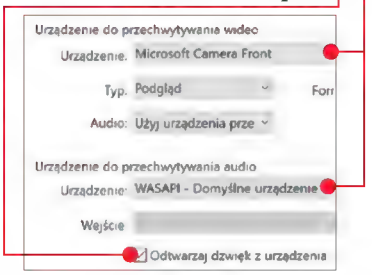

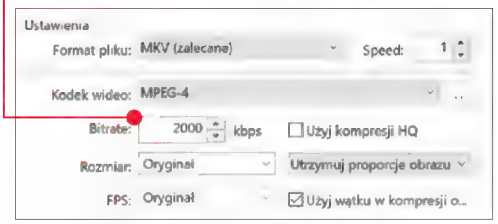

MAŁE WYMAGANIA DUŻE MOŻLIWOŚCI

ODTWARZACZ DO SŁABSZYCH KOMPUTERÓW

MPC-HC 1.7.13

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **046 / 047 / 048** (32- / 64-BIT / PORTABLE) Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **mpc-hc.org**

- prosty interfejs użytkownika
- ciekawe narzędzia
- duża liczba ustawień i filtrów
- wspiera obsługę strumieni wideo

Odtwarzacz **MPC-HC** przypomina tradycyjny Media Player z czasów Windows XP. Mimo to dostajemy odtwarzacz, który doskonale radzi sobie z najnowszymi treściami wideo (w tym internetowymi kanałami TV i radiowymi) i plikami (również archiwami). MPC-HC zainstalujemy w każdym systemie Windows, począwszy od XP z SP3 w wersjach 32/64-bit (DVD-KOD: **046/047**) oraz portable (DVD-KOD: **048**).

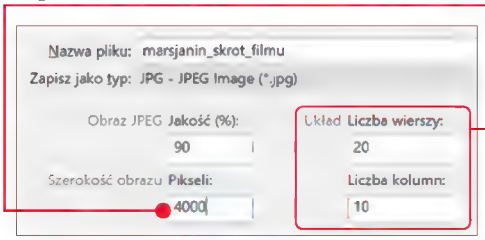

1 Otwieramy film i z menu **Plik** wybieramy **Zapisz miniatury...**. Określamy, jak wiele miniatur chcemy utworzyć. Podajemy liczbę wierszy i kolumn.

2 Jeśli wybierzemy 200 miniatur, to w przypadku 120 minut filmu MPC-HC wykona zrzuty co 36 sekund (120/200 sekund).

3 Określamy rozmiar pliku w poziomie. Im większa wartość, tym lepsza rozdzielczość miniatur. Wskazujemy też nazwę pliku z miniaturami. Klikamy na **Zapisz**.

4 MPC-HC wygeneruje zbiór miniatur i zapisze je jako jeden obrazek. Nie zajmie on wiele miejsca na dysku, a znakomicie ułatwi przeglądanie bazy nagrań.

FILM W SKRÓCIE

Gdy nasza kolekcja filmów zawiera dziesiątki nagrań, to odnalezienie tego kluczowego jest żmudne. Zaoszczędzimy czas, tworząc stykówkę, w której poszczególne obrazy stanowią klatki filmu.

ODTWARZACZ FILMÓW I STRUMIENI

DLA ZWOLENNIKÓW STRUMIENIOWANEGO WIDEO I NAPISÓW

SMPlayer 18.6

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **064 / 065 / 066** (32- / 64-BIT / PORTABLE) Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.smplayer.info**

- dostępny w wersji przenośnej
- dysponuje korektorem wideo i audio
- wspiera odtwarzanie z serwisów sieciowych

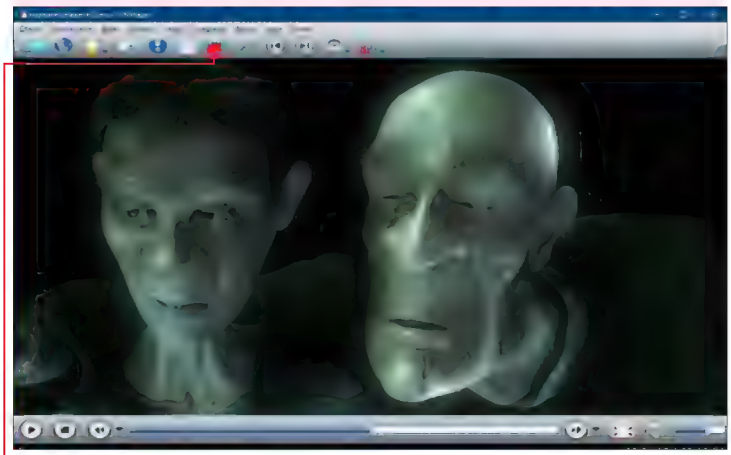

Gdy interesują nas programy dostępne w sieci (YouTube i inne) i kiedy mamy kolekcję filmów z napisami, to dobrym wyborem będzie **SMPlayer**. Ta aplikacja jako silnik odtwarzania wykorzystuje popularny MPlayer. Nie wymaga instalacji dodatkowych kodeków w systemie.

OGLĄDAMY YOUTUBE BEZ PRZEGLĄDARKI

1 W oglądaniu filmów z YouTube pomocna jest wtyczka **SMTube**. Po jej instalacji w ok-nie SMPlayera klikamy na, by uruchomić przeglądarkę filmów.

2 W oknie przeglądarki wpisujemy nazwę poszukiwanego filmu. Możemy też określić kategorię. Na liście wyszukanych filmów klikamy na tytuł, by przenieść odtwarzanie do okna SMPlayera.

OBSŁUGA CHROMECAST

Po uruchomieniu odtwarzania z menu **Odtwarzanie** wybieramy opcję **Odtwórz przez Chromecast**, by uruchomić strumieniowanie.

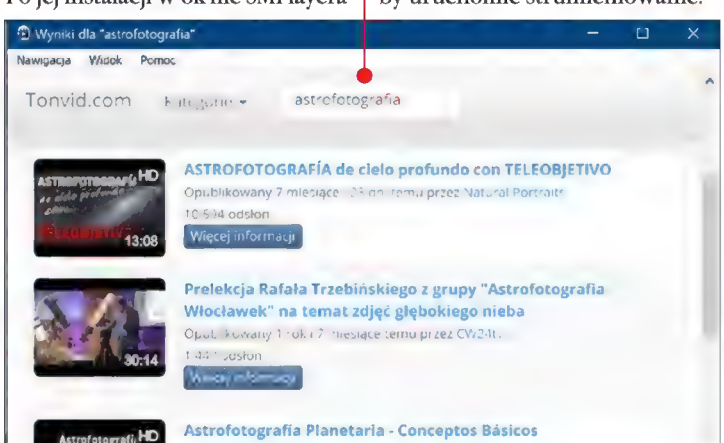

NOWY LIBREOFFICE
I INNE PAKIETY BIUROWE

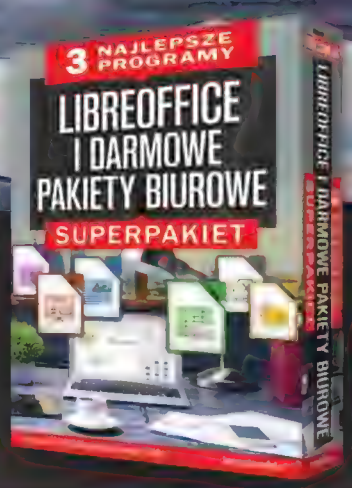

Fot. Galina Peshkova/123rf.com

Najnowsza wersja LibreOffice prezentuje się niezwykle ciekawie, a **CORAZ WIĘCEJ OSÓB REZYGNUJE Z DROGIEGO PAKIETU MICROSOFT OFFICE I WYPRÓBOWUJE NOWE ROZWIĄZANIA**. Warto zapoznać się z darmowymi pakietami biurowymi przedstawionymi w tym dziale

Zdaniem autora

ŚWIETNA ALTERNATYWA

Krzysztof Dziedzic

Zdecydowanie polecam każdemu wypróbowanie pakietów dostępnych z tym wydaniem Niezbędnika. Najnowszy LibreOffice pozwala na wykonywanie wszystkich podstawowych operacji, jakich moglibyśmy oczekiwać od pakietu biurowego, a jeśli czegoś nam brakuje, możemy korzystać z dość dużej liczby dodatków i wtyczek. A jeżeli zdecydujemy, że chcemy uwolnić się od standardowych rozwiązań i zapisywania plików offline, warto przyjrzeć się możliwościom pakietów Office Online i Dokumenty Google. Pozwalają one na pracę wieloosobową w czasie rzeczywistym.

NAJNOWSZA WERSJA PAKIETU BIUROWEGO

LibreOffice to najlepszy zamiennik pakietu Microsoft Office. Zawiera programy: **Writer** – edytor tekstów, **Calc** – arkusz kalkulacyjny, **Base** – do obsługi baz danych, **Impress** – do tworzenia prezentacji multimedialnych, **Draw** – do rysunków, **Math** – do tworzenia formuł matematycznych. Na płycie Niezbędnika jest także **LibreOffice Portable** (DVD-KOD: **041**) – przenośna wersja, którą można uruchamiać z pendrive'a. W najnowszej wersji pakietu między innymi dodano możliwość szyfrowania dokumentów za pomocą kluczy OpenPGP, nowe okno wyboru znaków specjalnych z opcją wyszukiwania i listą ostatnio wybranych symboli, możliwość wskazania słowa, które ma zostać wykorzystane jako wzorzec odmiany dla wyrazu dodawanego do słownika, nowe szablony prezentacji. Możemy rozszerzać możliwości pakietu, pobierając z internetu darmowe rozszerzenia.

DOMYŚLNE URUCHAMIANIE PLIKÓW OFFICE'A

Podczas instalacji LibreOffice mamy możliwość ustawienia domyślnego otwierania plików pakietu Microsoft poprzez moduły instalowanego pakietu. Wystarczy zaznaczyć w kreatorze instalacji odpowiednie opcje. Możemy cofnąć te zmiany, korzystając z ustawień Windows.

ZABEZPIECZANIE PLIKÓW

Edytując dokumenty w LibreOffice, możemy je zabezpieczyć przed odczytaniem przez niepowołane osoby. Klikamy na **Plik**, **Zapisz jako**. Następnie w oknie zapisywania zaznaczamy opcję zabezpieczenia hasłem i klikamy na **Zapisz**.

2 Następnie podajemy dwukrotnie hasło, które będzie służyło do zabezpieczenia naszego pliku, i klikamy na **OK**.

Uwaga! Jeśli zapomnimy hasło, nie będziemy mogli otworzyć zabezpieczonego dokumentu.

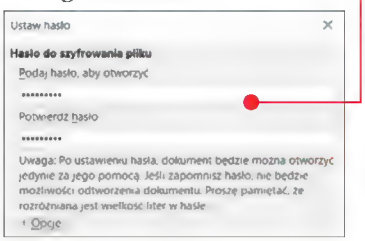

DODATKI I ROZSZERZENIA

LibreOffice ma ogromną bazę różnego typu rozszerzeń, które sprawią, że wiele zadań będzie znacznie łatwiejszych do wykonania. Zobaczmy, jak dodawać je do naszego pakietu i jak nimi zarządzać.

1 Po uruchomieniu pakietu LibreOffice klikamy w dolnym lewym rogu na **Rozszerzenia**.

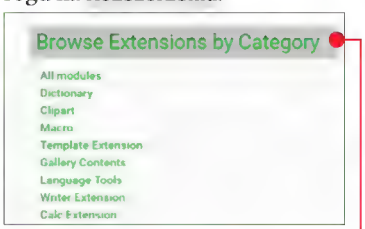

2 W naszej przeglądarce zostanie uruchomiona witryna z dodatkami. Jest ona dostępna w języku angielskim. Po prawej stronie znajdziemy podział na kategorie: **Browse Extensions by Category**.

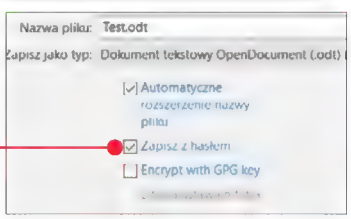

ŚWIETNY ZAMIENNIK PAKIETU MICROSOFT OFFICE

LibreOffice 6.0.5

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **039 / 040** (32- / 64-BIT) Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **https://pl.libreoffice.org/home**

- dużo dodatków
- częste aktualizacje
- dobre wsparcie dla plików z pakietu Microsoft Office

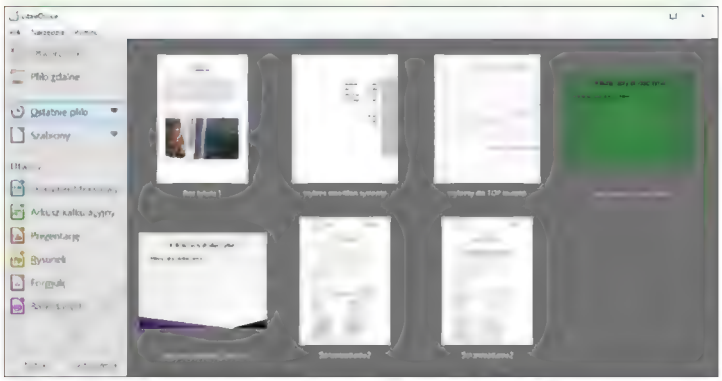

3 Dodawanie dodatków jest proste – wystarczy kliknąć na wybrane rozszerzenie, a następnie pobrać i zapisać je na naszym dysku.

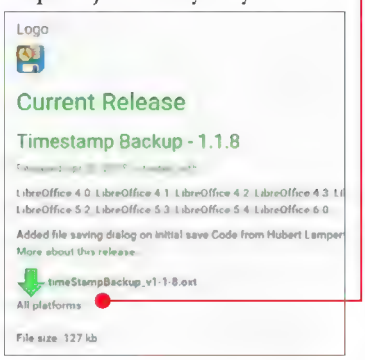

4 Następnie w głównym oknie pakietu LibreOffice klikamy na górnym pasku na **Narzędzia**, **Menedżer rozszerzeń**.

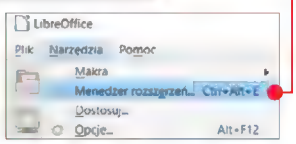

5 Teraz musimy kliknąć na polecenie **Dodaj**.

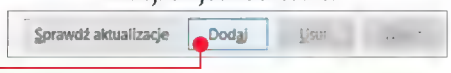

6 Nawigujemy do miejsca na dysku, w którym zapisaliśmy pobrane rozszerzenie, wybieramy je i klikamy na **Otwórz**.

7 Rozpocznie się dodawanie dodatku, a po jego zakończeniu musimy potwierdzić zapoznanie się z umową licencyjną, poprzez kliknięcie na **Akceptuj**.

8 Po chwili będziemy mogli korzystać z nowego rozszerzenia, którego ikonę znajdziemy na górnym pasku w programach pakietu LibreOffice.

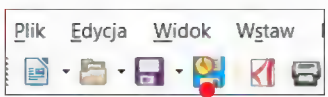

Dodatek zainstalowany w naszym przykładzie służy do tworzenia dodatkowej kopii bezpieczeństwa z aktualnym znacznikiem czasowym. Dzięki niemu nasza praca będzie zapisywana w dwóch lokalizacjach jednocześnie.

Niedziałające dodatki

Jeśli jakiś dodatek nie działa, należy sprawdzić, czy jest on przystosowany do naszej wersji pakietu LibreOffice. A jeśli po kilku tygodniach przestanie działać, trzeba upewnić się w Menedżerze rozszerzeń, czy nie powinniśmy go zaktualizować.

PAKIET TRADYCYJNY

SZYBKA I WYGODNA BIUROWA PRACA

OpenOffice 4.1.5

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **051 / 052** (PORTABLE) Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.openoffice.org/pl**

- przejrzysty interfejs
- obsługa różnych formatów dokumentów
- wielu twórców pracujących nad ciągłym rozwojem pakietu

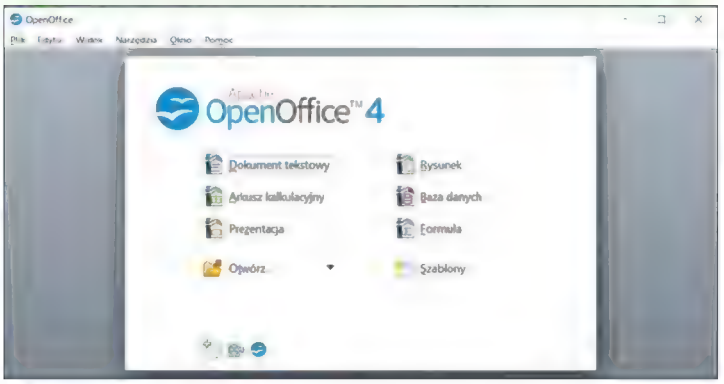

Na bazie **OpenOffice** stworzono LibreOffice. Jest bardzo dobrze rozwinięty, daje nam dostęp do najważniejszych narzędzi biurowych (**Calc** – arkusze, **Writer** – teksty, **Impress** – prezentacje, **Base** – bazy danych, **Draw** – grafika). Co ciekawe, bardzo wielu twórców pomaga tworzyć i wciąż rozwijać ten projekt, dlatego możemy pobierać dodatkowe pluginy, czyli dodatki jeszcze bardziej rozszerzające możliwości pakietu. OpenOffice obsługuje dokumenty Microsoft Office (niestety, mogą nie działać rozbudowane makra z Excela, zdarzają się też błędy przy otwieraniu dokumentów z angielskojęzycznych wersji programu Office).

EDYCJA DOKUMENTÓW OFFICE'A

1 Po uruchomieniu pakietu OpenOffice klikamy na **Otwórz**.

2 Nawigujemy do wybranego przez nas pliku i klikamy na **Otwórz**.

3 Po chwili otworzy się dany dokument w odpowiednim programie, odpowiadającym temu z pakietu Office. W górnym lewym rogu będziemy mogli sprawdzić nazwę otwartego dokumentu. Podczas edycji OpenOffice bez problemu radzi sobie z plikami także w nowszych formatach typu **XLSX** lub **DOCX**. Działają na przykład formuły z Excela.

4 Możemy dokonywać zmian w dokumentach, jednak pamiętajmy, że nie da się ich zapisać w najnowszych formatach pakietu Office, a tylko na przykład w **DOC** lub **XLS**.

5 W celu zapisania zmian klikamy na górnej belce na **Plik** i wybieramy **Zapisz jako**.

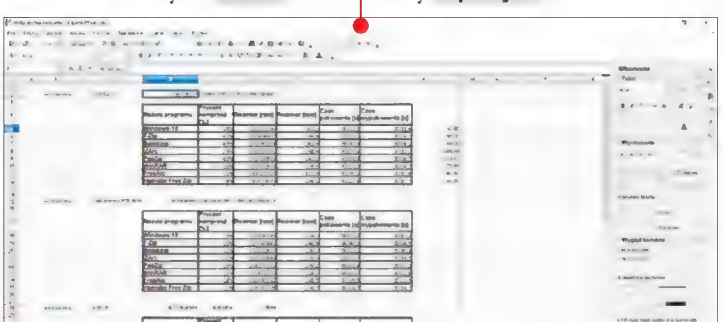

PAKIET NOWOCZESNY

OBSŁUGA NOWYCH FORMATÓW PAKIETU MICROSOFT OFFICE

WPS Office 2016 10.2

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **090** Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **www.wps.com**

- mały rozmiar pełnego pakietu
- wbudowany konwerter dla plików PDF
- szybkie zapisywanie i odczytywanie dokumentów

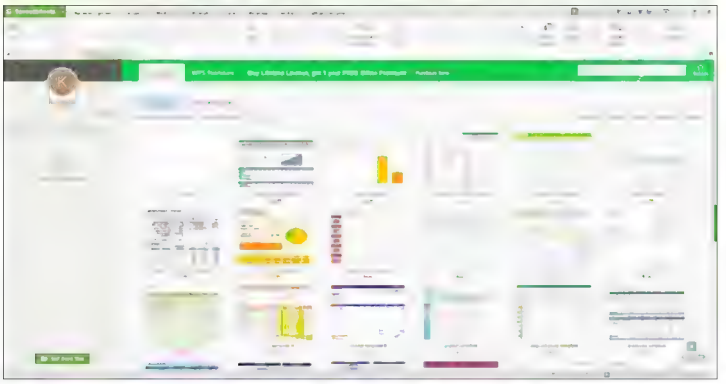

Darmowa wersja popularnego pakietu biurowego, który obsługuje nie tylko starsze, ale i nowsze formaty Microsoft Office (**DOCX**, **XLSX**, **PPTX**). Pozwala na pracę na kartach i ma konfigurowalną wstążkę na górnym pasku. Zawiera edytor tekstu **Writer**, arkusz kalkulacyjny **Spreadsheets** i program do tworzenia prezentacji **Presentation**. **WPS Office** ma wbudowany konwerter plików do formatu PDF. A jeśli założymy darmowe konto w serwisie producenta, otrzymamy 1 GB miejsca na dokumenty w chmurze.

OPCJE ONLINE

1 Po zainstalowaniu i uruchomieniu pakietu klikamy po lewej stronie na **Get It**.

2 Logujemy się, korzystając z konta w serwisie społecznościowym, lub rejestrujemy się, podając adres e-mail (klikamy na **Sign Up**). Konto aktywujemy, klikając na link w e-mailu.

3 Od tej chwili możemy korzystać z 1 GB przestrzeni dyskowej na nasze dokumenty. Podczas zapisywania dowolnych dokumentów wystarczy wybrać lokalizację zapisywania: **Zdalny WPS**, **Przestrzeń prywatna**.

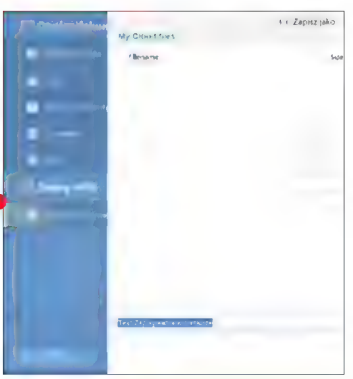

Pliki pakietu Microsoft Office

WPS Office pozwala na edycję oraz zapis dokumentów zgodnych z nowym typem plików Office'a, jak XLSX lub DOCX, ale nie zawsze dokumenty zapisane w tym formacie po edycji działają prawidłowo. Dlatego jeśli nie mamy wymogu zapisu plików w nowszym standardzie, decydujemy się na starsze, bardziej kompatybilne formaty.

ZDALNY OFFICE

OFFICE W INTERNECIE

Office Online

Licencja: **FREEWARE** Internet: **https://products.office.com/pl-pl/office-online** Rejestracja: **TAK**
Język: **polski**

- dostęp do trzech głównych programów oraz Notatnika
- łatwy w obsłudze i znany interfejs
- możliwość pracy grupowej

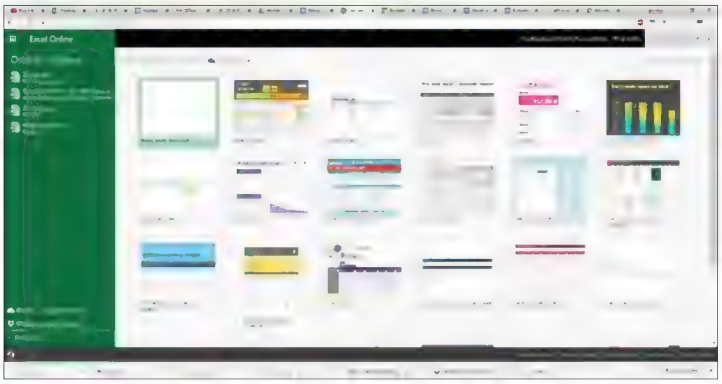

Pakiet działający w oknie przeglądarki, nie wymaga instalacji. Do korzystania z niego wymagane jest darmowe konto Microsoft. Może ono służyć do logowania się do Windows i umożliwia korzystanie z dysku online OneDrive (5 GB miejsca za darmo). Funkcjonalność Office Online jest ograniczona w stosunku do tego, co jest dostępne w, płatnym pakiecie Microsoft Office. Jeśli jednak zależy nam na szybkim sprawdzaniu treści dokumentów czy tworzeniu prostych arkuszy lub pism – to świetne rozwiązanie.

KORZYSTAMY Z USŁUG OFFICE ONLINE

1 Wchodzimy na stronę WEB-KOD: **68571***

2 Klikamy na ikonę programu, z którego chcemy skorzystać, na przykład na ikonę Excela.

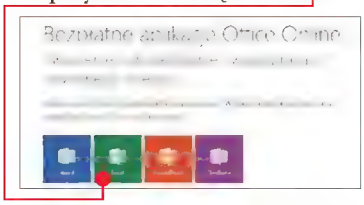

3 Teraz musimy zalogować się, wykorzystując dane naszego konta Microsoft.

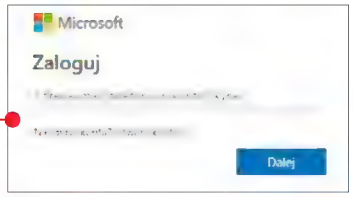

4 Po chwili pojawi się główne okno programu Excel Online. Jeżeli zamiast z OneDrive'a wolimy korzystać z integracji z Dropboxem, w lewym dolnym rogu klikamy na **Dodaj miejsce** i zaznaczamy opcję **Dropbox**.

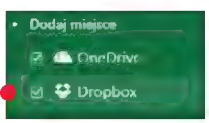

5 U góry okna wybieramy, gdzie ma zostać utworzony nowy dokument: w usłudze OneDrive czy Dropbox, a następnie klikamy na dowolny szablon lub pusty nowy skoroszyt.

6 Aby udostępnić dokument, wystarczy kliknąć w prawym górnym rogu na **Udostępnij**, podać adresy e-mail współpracowników i kliknąć na **Udostępnij**.

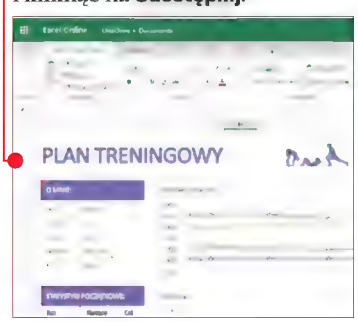

*WEB-KOD wpisujemy w pole wyszukiwarki na stronie www.komputerswiat.pl

PAKIET GOOGLE

PRACA ONLINE ORAZ OFFLINE

Dokumenty Google

Licencja: **FREEWARE** Internet: **www.google.pl/intl/pl/docs/about** Rejestracja: **TAK**
Język: **polski**

- 15 GB miejsca na Dysku Google
- możliwość wygodnej pracy zespołowej
- zarządzanie prawami dostępu do plików
- dużo opcji udostępniania dokumentów

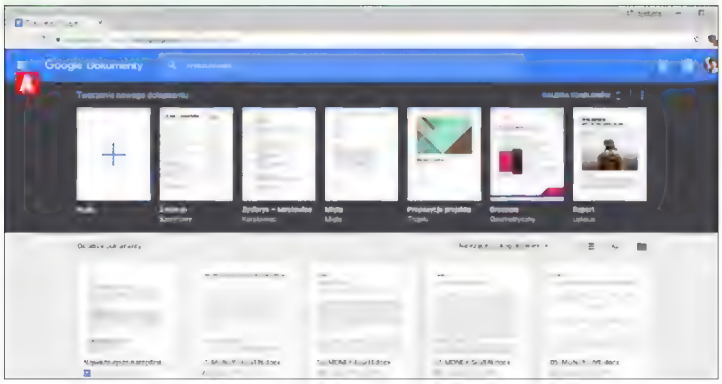

To świetne rozwiązanie zwłaszcza dla użytkowników mobilnych. Możemy korzystać z tego pakietu na komputerze i na smartfonie – w przeglądarce, bez instalacji. Wszystkie dane są synchronizowane i mamy do nich dostęp na wielu urządzeniach. Trzeba mieć darmowe konto Google, ale wiele osób i tak je ma – zakładamy je, zaczynając korzystać ze smartfona z Androidem czy z Gmaila. **Dokumenty Google** to: **Dokumenty**, **Arkusze**, **Prezentacje**. Wszystkie tworzone pliki są zapisywane na dysku Google.

EDYCJA OFFLINE

Jeśli zamierzamy korzystać z Dokumentów Google na co dzień, warto ustawić możliwość pracy offline. Dzięki temu nawet jeśli na chwilę stracimy dostęp do internetu, będziemy mogli dalej pracować, a po przywróceniu połączenia nasze dane zostaną przesłane na serwer i zsynchronizowane.

1 Wchodzimy na stronę WEB-KOD: **69864***

2 Klikamy na **Otwórz Dokumenty Google**, potem na trzy kreski A w lewym górnym rogu i na **Ustawienia**.

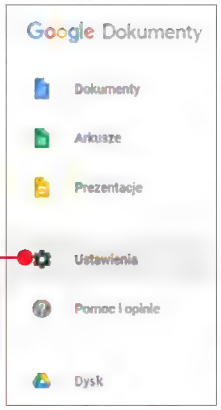

3 Włączamy przełącznik przy opcji **Offline**.

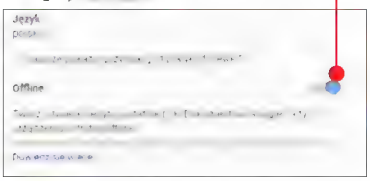

4 Uruchomi się kreator konfiguracji. Jeżeli na komputerze mamy zainstalowaną aplikację **Dysk Google** i dane są synchronizowane, od razu będziemy mogli pracować na naszych dokumentach offline. W przeciwnym wypadku kreator krok po kroku poinstruuje nas, co robić.

UDOSTĘPNIANIE

1 Po utworzeniu dokumentu możemy go od razu udostępnić, a tym samym umożliwić innym osobom pracę nad nim.

2 W prawym górnym rogu klikamy na **Udostępnij**.

3 Następnie wpisujemy adresy e-mail osób, które mają uzyskać dostęp do dokumentu, wybieramy ich poziom dostępu i klikamy na **Wyślij**.

10 NAJLEPSZYCH GIER MOBILNYCH

Wyścigi, zręcznościówki, strategie, a może nauka gotowania? Wśród dziesięciu NAJCIEKAWSZYCH GIER NA TELEFON LUB TABLET nie tylko dzieci znajdą coś dla siebie. Najlepsze gry wciągną każdego! Warto je wypróbować

SUBWAY SURFERS

Jeden z najpopularniejszych endless runnerów, czyli teoretycznie niekończących się gier, w których zadaniem gracza jest bieganie, omijanie przeszkód i zbieranie wartościowych przedmiotów. W Subway Surfers naszym bohaterem jest młody grafficiarz, który musi uciec przed goniącym go policjantem i jego psem. A więc biegamy, skaczemy, turlamy się, a także latamy na odrzutowej deskorolce.

Android* iOS*

Licencja **FREEWARE**, Rejestracja: **NIE**, Język **angielski**

CLASH OF CLANS

Android* iOS*

Bardzo wciągająca gra mobilna łącząca w sobie elementy strategii, ekonomii i zarządzania. Zabawę zaczynamy z kawałkiem ziemi, na której zakładamy osadę. Żeby mogła się ona rozwijać, musimy założyć kopalnie wydobywające złoto i eliksir, rekrutujemy wojsko i tworzymy armię, z którą będziemy atakować sąsiednie osady. W ten sposób zdobywamy kolejne surowce, które pozwalają nam na dalszą rozbudowę naszego imperium.

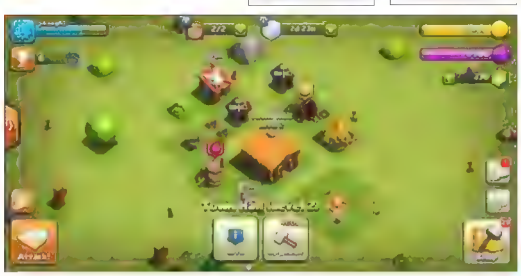

Licencja **FREEWARE**, Rejestracja: **TAK**, Język **angielski**

SONIC DASH 2: SONIC BOOM

Endless runner, w którym zamieniamy się w niebieskokolcego jeża, biegnącego przed siebie, zbierającego skarby i unikającego mnóstwa niebezpieczeństw. Przeszkody omijamy, zmieniając tor, po którym się poruszamy, przeskakując je, lub zmieniając się w kulkę i turlając. W grze dość często zmienia się otoczenie, dzięki czemu nie nudzi się ona zbyt szybko, a dynamiczna akcja i świetna, kolorowa grafika dodatkowo umilają zabawę.

Android* iOS*

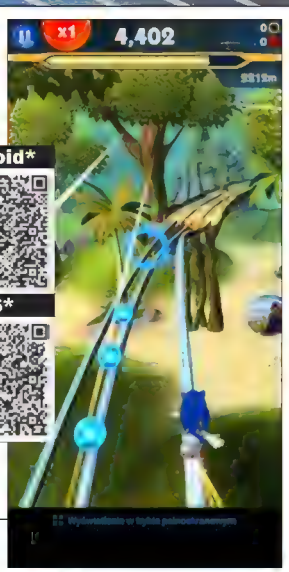

Licencja **FREEWARE**, Rejestracja: **NIE**, Język **angielski**

NEED FOR SPEED NO LIMITS

Android* iOS*

Efektowne samochodowe wyścigi uliczne, podczas których nie tylko ścigamy się z przeciwnikami, ale też niejednokrotnie musimy uciekać przed policją. Do dyspozycji mamy takie samochody, jak BMW M4, Porsche 911 czy Subaru BRZ, które w trakcie gry możemy personalizować i rozbudowywać. Dodatkowe elementy samochodów możemy zdobywać w wyścigach, a także kupować, korzystając z systemu mikropłatności.

Licencja **FREEWARE**, Rejestracja: **NIE**, Język **angielski**

* Kod QR szybko przenosi na stronę, skąd można pobrać aplikację. Skanujemy go smartfonem za pomocą dowolnej aplikacji QR pobranej z Google Play lub App Store

CLASH ROYALE

Android* iOS*

Gra strategiczno-karciana, w której wcielamy się w króla władającego zamkiem, a naszym zadaniem jest obrona własnej twierdzy i zniszczenie zamków przeciwników. Robimy to podczas pojedynków, przed którymi wybieramy karty reprezentujące poszczególnych wojowników w naszej armii, a żeby mieć szansę na zwycięstwo, musimy opracować strategię walki zależną od tego, z kim prowadzimy starcie.

Licencja **FREEWARE**, Rejestracja: **NIE**, Język **angielski**

HILL CLIMB RACING 2

Android* iOS*

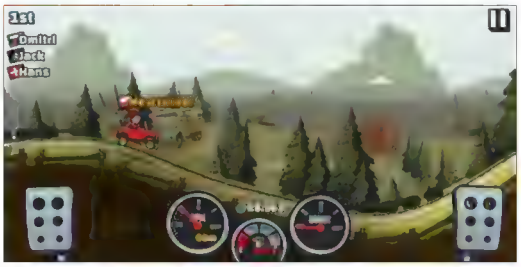

Zręcznościówka samochodowa, w której jadąc po górzystym terenie, ścigamy się z kilkoma konkurentami, a naszym zadaniem nie jest jak najszybsza jazda, ale takie regulowanie prędkości pojazdu, żeby nie przekoziołkował on do przodu ani nie przewrócił się do góry nogami. Wraz z sukcesami w wyścigach zdobywamy też możliwość zmiany i rozbudowy naszego pojazdu. Gra charakteryzuje się przyjemną, choć prostą grafiką.

Licencja **FREEWARE**, Rejestracja: **NIE**, Język **angielski**

LEGO STAR WARS MICROFIGHTERS

Android* iOS*

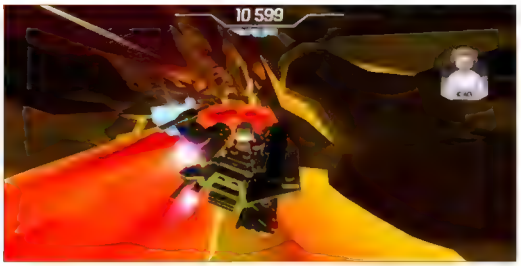

Kosmiczne wyścigi w świecie Gwiezdych Wojen. Wcialamy się w pilota zbudowanego z klocków statku kosmicznego, którym musimy dolecieć jak najdalej na pełnych niebezpieczeństw, zróżnicowanych planszach. Statek pędzi, a my odpowiadamy za manewrowanie nim i unikanie zderzeń ze ścianami i innymi przeszkodami. Każde zderzenie uszkadza nasz pojazd, co może skutkować jego rozbiciem i końcem gry.

Licencja **FREEWARE**, Rejestracja: **NIE**, Język **angielski**

RUN SACKBOY! RUN!

Android* iOS*

Bajecznie kolorowa, trójwymiarowa platformówka, w której wcielamy się w tytułowego uroczego bohatera, znanego z serii gier Little Big Planet, i biegniemy, skaczemy, zbieramy złote monety i bańki, w których można znaleźć nowe ubrania, a także inne mniej lub bardziej przydatne gadżety. Musimy też unikać przeszkód i stworów, chcących nas pożreć albo zrobić nam inną, wymyślną krzywdę. Największe zalety gry to rewelacyjna grafika, szybka akcja i zróżnicowane poziomy.

Licencja **FREEWARE**, Rejestracja: **NIE**, Język **polski**

TOCA KITCHEN 2

Android*

Wirtualna kuchnia dla najmłodszych użytkowników smartfonów. W tej grze nie ma rywalizacji, zbierania punktów itd. Jest za to świetna zabawa w naukę gotowania. Naszym zadaniem jest przyrządzanie dań z dostępnych produktów, a jest ich całkiem sporo, gotowanie ich, smażenie czy pieczenie, a następnie podanie ich naszemu głodnemu gościowi. Po jego reakcji poznamy, czy to, co przygotowaliśmy, było smaczne, czy wręcz przeciwnie.

Licencja **FREEWARE** – Android, Rejestracja: **NIE**, Język **angielski**

SUPER MARIO RUN

Android* iOS*

Całkiem przyjemna zręcznościówka, w której naszym bohaterem jest kultowy od lat hydraulik Mario. Gra podzielona jest na wiele etapów, podczas których musimy zbierać złote monety i unikać przeszkód – przepaści, żółwi, krwiożerczych kwiatów itd. Ta wciągająca gra ma jedną wadę – za darmo dostępne jest tylko kilka plansz, za pozostałe przyjdzie nam zapłacić prawie 50 złotych.

Licencja **TRIAL**, Rejestracja: **NIE**, Język **angielski**

MX LINUX 17.1

PEŁNA KONTROLA W RĘKACH UŻYTKOWNIKA

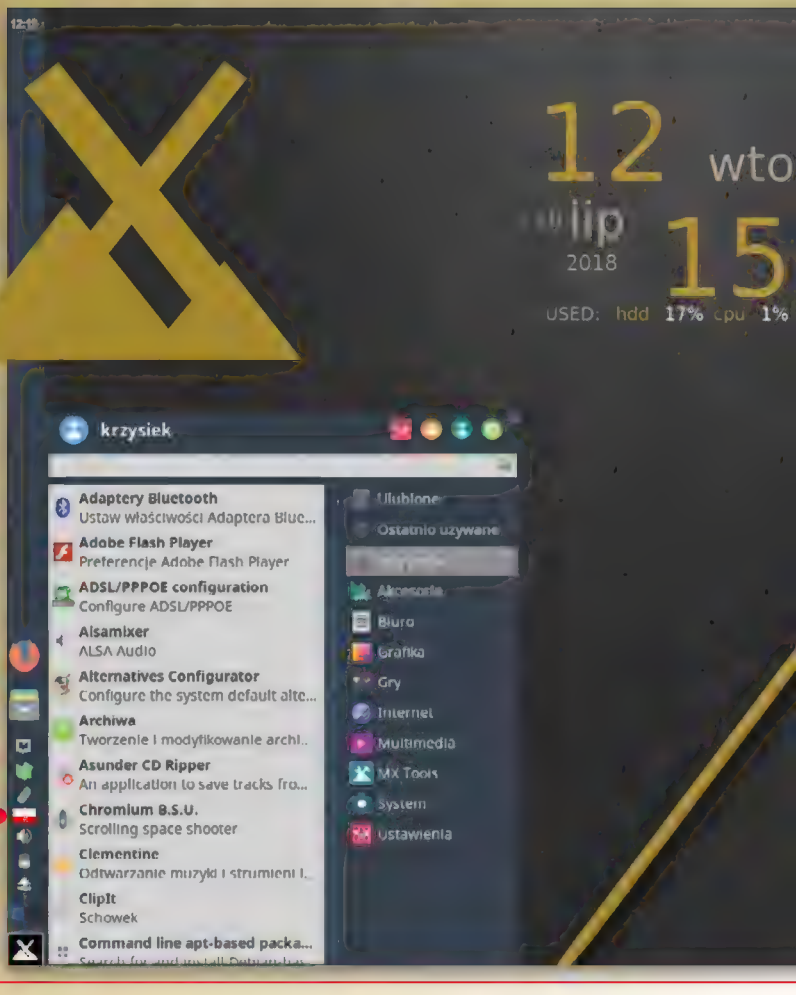

SYSTEM OPERACYJNY
MX Linux 17.1

Licencja: **FREEWARE** DVD-KOD: **049** Rejestracja: **NIE**
Język: **polski** Internet: **https://mxlinux.org**

WYMAGANIA MINIMALNE:
- 512 MB RAM
- 5 GB wolnego miejsca na dysku
- karta graficzna działająca z minimalną rozdzielczością 800 × 600 (1024 × 768 rekomendowane)
- napęd DVD albo port USB

STANDARDOWE PROGRAMY DOSTĘPNE PO INSTALACJI:
- przeglądarka internetowa: **Mozilla Firefox**
- odtwarzacz wideo: **VLC media player**
- odtwarzacz muzyki: **Clementine**
- pakiet biurowy: **LibreOffice**
- klient poczty e-mail: **Thunderbird**
- edytor graficzny: **GIMP**

MX Linux to jedna z ciekawszych dystrybucji Linuxa. Oparta jest na **Debianie**, a domyślne środowisko graficzne to **Xfce**. Powstała dzięki pracy społeczności skupionych wokół dystrybucji antiX oraz MEPIS. Jest to system przeznaczony **dla słabszych komputerów**, jednak dzięki nakładce Xfce oraz wielu specjalnym dodatkom i narzędziom wyróżnia się z grupy systemów, które starają się zapewnić płynną pracę na starym sprzęcie. MX Linux **pozwala na całkowitą kontrolę nad wyglądem praktycznie każdego elementu interfejsu** graficznego. Możemy nawet umieszczać specjalne widgety na pulpicie, które stają się jego integralną częścią.

Wyjątkowa w tej dystrybucji jest nawet instalacja. System instalujemy, korzystając z napisanego specjalnie dla MX Linuxa narzędzia, które pozwala użytkownikowi zdefiniować, czy zamierza korzystać ze środowiska sieciowego Windows. Jeśli się na to zdecydujemy, zainstalowany zostanie serwer SAMBA wraz z konfiguracją dla wybranej przez nas grupy domowej. Dzięki temu **od razu po zainstalowaniu będziemy mogli korzystać z zasobów sieciowych innych komputerów, które pracują w środowisku Windows**. (Oczywiście w wielu systemach Linux taka konfiguracja jest możliwa, jednak tutaj cały proces został zautomatyzowany i jest bardzo przyjazny dla użytkownika).

MX Linux po zainstalowaniu umożliwia pracę praktycznie od ręki. Do naszej dyspozycji są wszystkie potrzebne pakiety i programy. Automatyczne narzędzie do aktualizacji w tle zadba o to, aby wszystkie narzędzia były aktualne, a my możemy skupić się na korzystaniu z systemu. Warto również zwrócić uwagę, że w tym systemie znajdziemy najnowszą wersję LibreOffice 6, o której więcej informacji znajdziemy na stronie 34.

System nie jest w stu procentach spolszczony, jednak nie powinno to stanowić problemu, ponieważ zdecydowana większość opcji jest intuicyjna w obsłudze.

URUCHAMIAMY LIVECD PO POLSKU

Linuxa dostępnego na płycie Niezbędnika możemy przetestować w wersji **LiveCD**. Oznacza to możliwość sprawdzenia systemu bez konieczności jego instalacji.

1 Umieszczamy płytę Niezbędnika w napędzie i restartujemy komputer. Po wyświetleniu logo producenta komputera naciskamy klawisz włączający menu rozruchowe, czyli Boot Menu. Informacja, jaki to klawisz, powinna być widoczna u dołu ekranu. Najczęściej jest to F8, F9, F11, F12, esc. Następnie wybieramy z Boot Menu opcję **CD/DVD** i naciskamy enter.

2 Komputer powinien wystartować z płyty Niezbędnika. Zobaczymy

Zdaniem autora

KONFIGURACJA TO ZABAWA

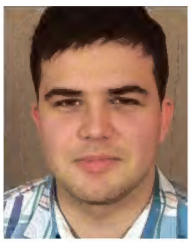

Krzysztof Dziedzic

Takie zdanie zdecydowanie pasuje do systemu MX Linux. Mnóstwo możliwości konfiguracyjnych, gadżetów, aplikacji do kontroli wyglądu, domyślnie wgrane motywy i kilkadziesiąt widgetów – to wszystko sprawia, że jest to jeden z ciekawszych i przyjemniejszych w konfiguracji systemów Linux. Bardzo cenię sobie systemy, które dają użytkownikowi pełną kontrolę nad wyglądem interfejsu graficznego. Możemy sami o wszystkim decydować: czy pasek zadań ma znajdować się z boku, czy na dole, jakie informacje mają być wyświetlane na pulpicie...

Aktualizacje systemu

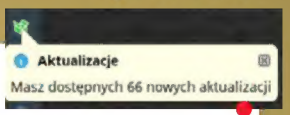

Automatyczne aktualizacje, które wyszukiwane są w tle, znacznie poprawiają komfort pracy z systemem. W odróżnieniu od systemu Windows użytkownik w MX Linuxie zostaje poinformowany o dostępnych aktualizacjach i sam podejmuje decyzje o tym, kiedy i które z nich chce zainstalować. Cały proces jest bardzo prosty i ułatwia go aplikacja z interfejsem graficznym. Warto pamiętać, że MX Linux oparty jest na dystrybucji Debian, która ma jedną z największych baz sterowników i aplikacji.

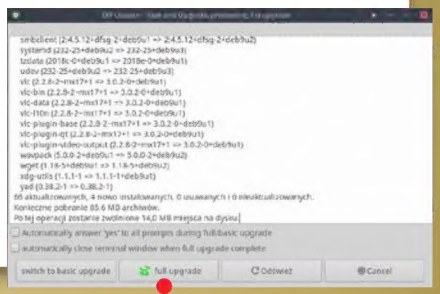

Wystarczy kliknąć na **Full Upgrade** i rozpocznie się aktualizowanie.

Pulpit i menu Start

Domyślnie pasek zadań znajduje się na lewym boku ekranu, a na środku jest aktywny specjalny gadżet, który informuje nas o aktualnej godzinie, dacie i wykorzystaniu procesora oraz dysku.

Menu startowe wygląda dość podobnie jak w starszych wersjach Windows. Wszystkie programy są poukładane w odpowiednich kategoriach, dzięki czemu bardzo szybko możemy znaleźć potrzebną nam aplikację. Możemy również skorzystać z pola wyszukiwania.

Zwraca uwagę flaga kraju jako wskaźnika aktualnie używanego układu klawiatury.

Układ ikon jest bardzo przejrzysty, początkujący użytkownicy nie powinni mieć żadnych problemów z obsługą tego systemu.

MX Conky

Jest to aplikacja, która pozwala na zarządzanie gadżetami na pulpicie, ich kolorami, położeniem i innymi elementami. Możemy korzystać z gotowych modułów lub stworzyć je sami.

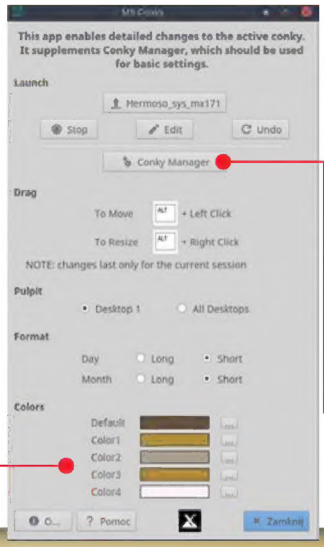

1 Klikamy na **Menu**, **MX Tools** i **MX Conky**.

2 Domyślnie na pulpicie znajduje się jeden gadżet, możemy łatwo manipulować jego ustawieniami z tego poziomu, na przykład kolorami. W celu zmiany rozmiaru należy skorzystać z kombinacji alt + prawy przycisk myszy.

Natomiast w celu zmiany położenia na pulpicie alt + lewy przycisk myszy.

3 Po kliknięciu na **Conky Manager** pojawi się nowe okno, które da nam dostęp do aktualnie dostępnych gadżetów. Wystarczy zaznaczać kolejne elementy, a będą pojawiały się na pulpicie.

ekran startowy. Wciskamy klawisz F2, wybieramy przy użyciu klawiszy strzałek pozycję **Polski** i zatwierdzamy wybór klawiszem enter.

3 Następnie wybieramy pierwszą pozycję na liście i wciskamy klawisz enter, w celu uruchomienia wersji Live systemu MX Linux.

USTAWIENIA Z WERSJI LIVE DOSTĘPNE PO INSTALACJI

Kolejne ciekawe rozwiązanie, jakie oferuje MX Linux, to możliwość zachowania ustawień, jakie wprowadzimy w wersji LiveCD i automatyczne ich zastosowanie po instalacji systemu na stałe.

1 Podczas korzystania z wersji LiveCD możemy wprowadzać dowolne zmiany wyglądu i ustawień systemu. Jeśli zdecydujemy się na instalację Linuxa, wystarczy kliknąć na ikonę w górnym lewym rogu.

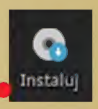

2 Następnie po przejściu przez podstawowe kroki na jednym z ostatnich ekranów musimy zaznaczyć opcję **Zapisz zmiany pulpitu LiveCD**.

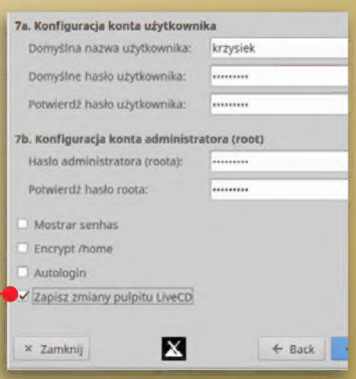

ZMIENIAMY POŁOŻENIE PASKA ZADAŃ

1 Klikamy prawym przyciskiem myszy na wolne miejsce na pasku zadań i z menu wybieramy opcję **Panel**, **Ustawienia**.

2 Następnie **Układ** zmieniamy na **Poziomy** i usuwamy zaznaczenie przy opcji **Zablokowanie**. Teraz pasek będzie znajdował się na górze ekranu. Dzięki odblokowaniu będziemy jednak mogli przemieścić go na sam dół ekranu – wystarczy kliknąć w górnym lewym rogu, przytrzymać lewy przycisk myszy i przeciągnąć pasek. Na koniec jeszcze raz wchodzimy w **Ustawienia paska** i zaznaczamy opcję blokowania położenia.

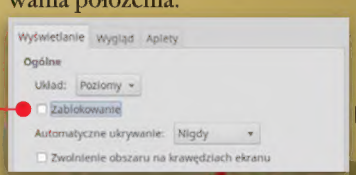

NAJNOWSZE WYDANIA

SZUKAJ W KIOSKACH, SALONACH PRASOWYCH I KŚ+

KSIĄŻKA
KOMPUTER ŚWIAT BIBLIOTECZKA 3/2018
JUŻ W SPRZEDAŻY

WSZYSTKO O WIDEO

- Poradnik, jak dobrze nagrywać filmy, montować je i poprawiać darmowymi programami
- Na DVD: programy do edycji filmów + 200 sampli wideo
- W KŚ+: pakiet darmowej muzyki do filmów

KSIĄŻKA
KOMPUTER ŚWIAT BIBLIOTECZKA 2/2018
PONOWNIE W SPRZEDAŻY
OD 20.08.2018 W SIECI EMPIK

WSZYSTKO O WINDOWS

- Kompletny poradnik o Windows 7 i 10 – od instalacji i reinstalacji, przez konfigurację, po ulepszanie i optymalizację
- DVD 2 w 1: system ratunkowy i narzędzia serwisowe

KOMPUTER ŚWIAT SPECIAL 2/2018
PONOWNIE W SPRZEDAŻY
OD 1.10.2018

SUPER-SERWIS

- Najlepsze porady serwisowe do systemu i sprzętu
- Na DVD: Płyta Ratunkowa + 50 narzędzi do Windows
- W KŚ+: Komplet nowych aktualizacji systemu i zestaw 4 GB sterowników do łatwej instalacji

JAK KUPIĆ NUMERY ARCHIWALNE

W sprzedaży są także poprzednie numery Twojego Niezbędnika. Można je zamówić, dzwoniąc pod numer telefonu **22 33 67 901**, infolinia **801 000 869** lub wysyłając e-mail na adres **prenumerata.axel@qg.com**. Czasopisma są także dostępne w sklepie online na stronie **www.literia.pl** oraz jako e-wydania w KŚ+ (**www.ksplus.pl**).

Komputer Świat Niezbędnik
www.komputerswiat.pl
od 2000 roku

Adres redakcji:
02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 52
redakcja@komputerswiat.pl
REDAKTOR NACZELNY: Rafał Kamiński
PRZYGOTOWANIE PŁYTY: Mariusz Michalski
REDAKTOR WYDANIA: Agnieszka Al-Jawahiri

AUTORZY: Agnieszka Al-Jawahiri, Krzysztof Dziedzic, Krzysztof Pojawa, Alicja Żebruń, Karol Żebruń
KOREKTA: Jolanta Rososińska
DZIAŁ DTP: Robert Dobrzyński, Mariusz Rybak

Wydawca:
RINGIER AXEL SPRINGER POLSKA Sp. z o.o.
Członek Izby Wydawców Prasy
i Związku Kontroli Dystrybucji Prasy
www.ringieraxelspringer.pl, asp@axelspringer.pl
02-672 Warszawa, ul. Domaniewska 52
tel. 22 2320000, 22 2320001

PREZES ZARZĄDU: Mark Dekan
PREZES HONOROWY: Wiesław Podkański
DYREKTOR GENERALNY: Marcin Biegluk
DYREKTOR WYDAWNICZY: Paweł Paczuski
DYREKTOR FINANSOWY: Krzysztof Stopa
DYREKTOR SPRZEDAŻY: Mariusz Wąsiński
DYREKTOR MARKETINGU: Joanna Kloskowska

ringier axel springer
od 1994 roku

REKLAMA:
Media Impact Polska Sp. z o.o.
reklama@mediaimpact.pl
tel. 22 7786400

MEDIA IMPACT POLSKA

BUSINESS PROJECT MANAGER: Paweł Bulwan

DZIAŁ PERSONALNY: Monika Remiszewska
KSIĘGOWOŚĆ: Katarzyna Fita (dyrektor)
KOLPORTAŻ: Rafał Kamiński (dyrektor)
PRODUKCJA: Mariusz Gajda (dyrektor)
DRUK: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o., Wyszków

PRENUMERATA I EGZEMPLARZE ARCHIWALNE:
www.literia.pl, tel. 22 3367901, infolinia 801000869;
e-mail: prenumerata.axel@qg.com (zamówienia)
SPRZEDAŻ INTERNETOWA: www.literia.pl
PRENUMERATA ZAGRANICZNA: www.literia.pl
E-WYDANIA: ksplus.pl

PBC POLSKIE BADANIA CZYTELNICTWA

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych tekstów, nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń. Zabroniona jest bezumowna sprzedaż czasopisma po cenie niższej od ceny detalicznej ustalonej przez wydawcę. Sprzedaż numerów aktualnych i archiwalnych po innej cenie jest nielegalna i grozi odpowiedzialnością karną.

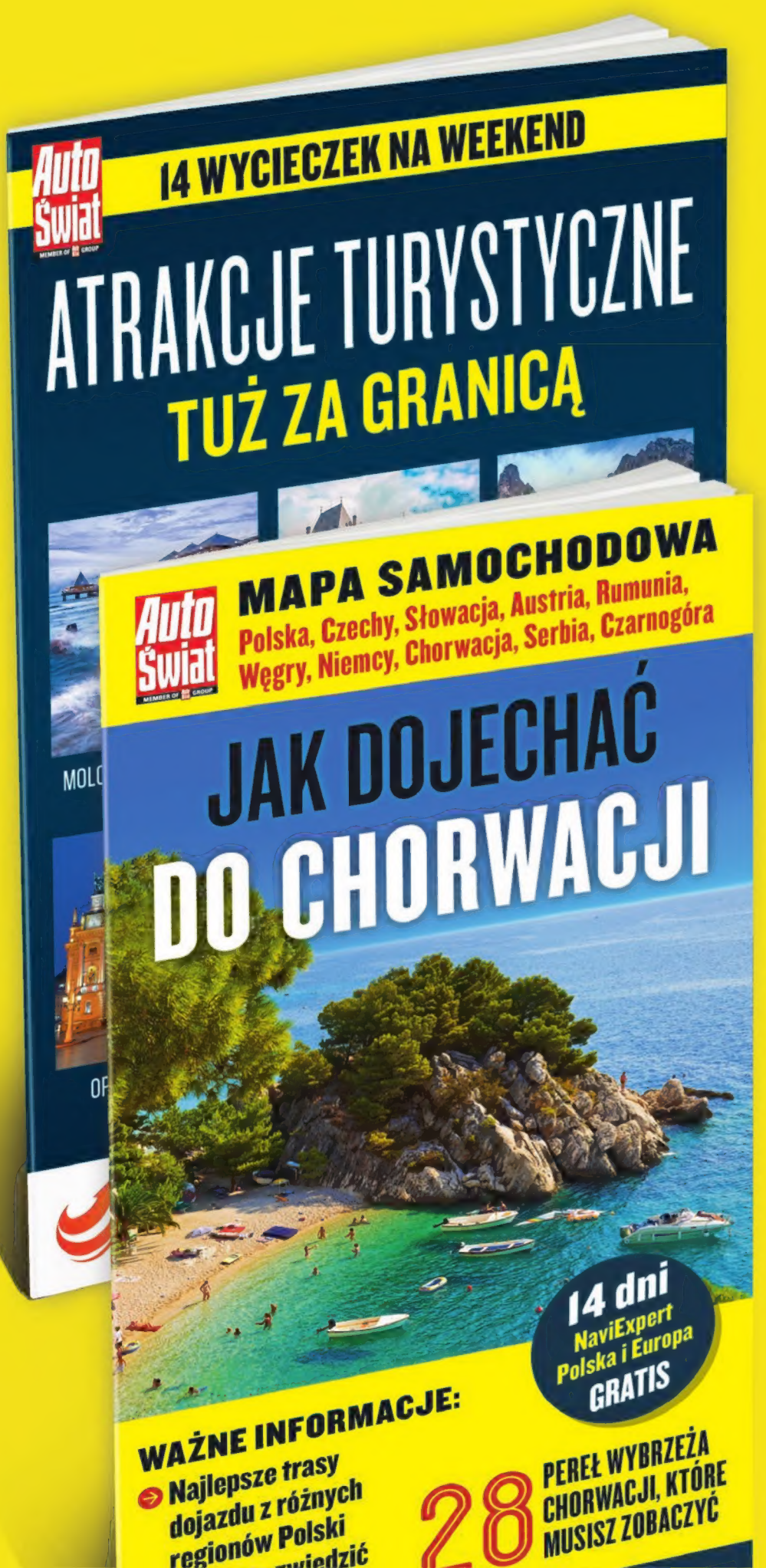

EXTRA CENA

9,99 ZŁ
W TYM 5% VAT

PRZEWODNIK I MAPA

NIE TYLKO NA WAKACJE

NOWA KSIĄŻKA
JUŻ W SPRZEDAŻY

DOWIEDZ SIĘ, JAK:

- dobrze nagrywać filmy
- montować wideo najlepszymi darmowymi programami

NA PŁYCIE DVD

- komplet programów do tworzenia, edycji i odtwarzania wideo
- 200 sampli wideo Full HD i 4K, także do użytku komercyjnego

DO POBRANIA Z KŚ+

- superpakiet darmowej muzyki do filmów

KSIĄŻKĘ KUPISZ W PUNKTACH Z PRASĄ ORAZ NA **WWW.LITERIA.PL**
E-WYDANIE DO NABYCIA NA **WWW.KSPLUS.PL**